

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת ויצא תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

קנא רשוי. פרק עשירי - המוצא תפילין דף קה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ" קנא תוספות

1 **אמר** רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו - פירש בקנטורס: שבא לתרץ דכולי עלמא מנביס
2 שרץ דייב. ולענן הוצאת טומאה פליגי. ותימה: ולכאורה אין חילוק, דאי מנביס שרץ
3 דייב - הוא הדין ומדודי להוציא מרושלתו מן המנהרה, וכל היכא דקרינן: לא יטמא את
4 משכביו - קרינן 'ושלשו', ואם כן, מאי טעמא דמאן דאמר מעורה לאן נראה דמילתא
5 באפי נפשה היא, ולא קאי לדחויי הא דקאמר

6 לעיל כתנאי, ופליגי בין במנביס בין במזביא. דאין
7 חילוק, כדפישטנו. אלא בא לאסמוכי קרא למאן
8 דאמר דייב, ולמאן דאמר פטור.
9 **אמר** רבי שמעון יבנב - ודיכי קאמר ליה רבי
10 שמעון לתנא קמא: אף על פי שמקל אני
11 במחשך חוץ לתחום - ממירא אני בנימת הכנור,
12 ודחתם לאו קולא הוא, אלא משלך נתנו לך. וגם
13 כאן לא נתנו לך אלא משלך, ודחינו עניבה, דהוה
14 דבר המותר. והא דנדר ער הבא - משום דבעי
15 לראסקי מלי דבמקדש אבל לא במדבה.

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

17 **תלמוד** **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
18 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
19 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
20 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
21 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
22 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
23 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
24 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
25 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
26 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
27 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
28 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
29 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
30 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
31 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
32 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
33 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
34 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
35 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
36 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
37 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
38 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
39 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
40 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
41 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
42 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
43 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד
44 **לעשות** ריקיעו פחים - תלמוד

1 **אמר** רבי יוחנן - לענן עזילו, כולי עלמא המנביס שרץ דייב. ולענן להוציא הנמצא
2 בעורה בשבת - בהאי קרא פליגי. ויבא הבתים פנישי בית ה' בחיבל ויוציאו הטומאה
3 עבודה ודה ותקרבמה, שון מטמאן באהל. לחצי בית ה' - עורה. ויקבלו הלויים
4 **להוציא** משם לטהל קרינן - אבל בתנים אחרים לא מטמאין אף על פי שדו צריכים
5 לאשמי הריב, אלא מוציאין מן החיבל לעורה.

6 ואילו משם ולחוץ - לויס הוא דמטמאין ולא
7 בתנים. כן נבס סבר: מדאשמתו טומאת עורה
8 מנביס ללויים, שנע מנה הדיבא דאיתא עורה
9 - לא מפקינן ליה בעבירה, אלא מהדרין
10 אהתרא. ובשבת נמי לא דחינן שבות, מומתא
11 בקורה ליתא - כלומר: דיבא דאיתא התם -
12 לא חמירא כולי האי. **דלא אפשר** - והיכל לא
13 עיילי לויים, דאפילו בתנים אסורי למיעיל אלא
14 לעבודה, כדכתבינן (ויקרא טו): זאל יבא בכל שבת
15 אל הקדש - זה היכל, 'מבית לפרכת' - זה
16 לפני המזבח. וזו לא מטמאין לתנים - שדרי
17 אפשר בלויים, אבל לשדויה עד אורחא - לא.
18 מטמאי בתני - דאמר לקנן: בתנים טמאין עדיפי
19 מטמאי ישראלים. אך אל הפרכת וגו' -
20 כבעלי זמון בתבי. וקרינן - טסין של זוב,
21 שמחפין בון בית קדש הקדשים מוחבין. אך
22 חלק - כלומר: אבין ורין מיעטין, כל אתין
23 וגמין רביין, חלק - מיעט. ולמלאכה שרי
24 לעילי. **במא** ובקל מום - אי אפשר אלא באחד
25 מוק, איזה מוקן מנביסין, דהא אישתי בעבודת
26 צבור - דכתבינן (מכרבר בח): 'במיעוד' -
27 ואפילו בטומאה, אבל בעל מום לא הוה,
28 דתניא בתורת בתנים: מום בו את לוח אלודו
29 לא ינש להקריב, און לא אלא תמידין, שון
30 קרינן לוח, כבען שנאמר: 'את קרבי לומר
31 לאש' שאר קרבנות צבור מנן? תלמוד לומר
32 שוב לוח, קרא אחרניא, ותכחי בתריה: 'לוח'
33 אלודו מקדשי הקדשים' וסמין ליה אקרא קמא.
34 דנשמענה דיב: און ינש להקריב לוח אלודו,
35 דהא אישתי באבילת קדשים - מזהאי קרא
36 'לוח' אלודו מקדשי הקדשים ומן הקדשים
37 יאכל. המשוחות - מורדין התחומין, ומצבינן
38 סימן כשון מורדין מותן, **שכני** מיעי - מזה -

39 **שכני** יעו בה, הלכך, מקצין אורה, נמצא שרדין התחום לא הגיע, ומי שהשחך לו חוץ לתחום - כבר נבנס בתוך אלפים חמש עשרה אמות, כדפרישית בבא מעיעאי שהוציאורח
40 (לעיל בגא) ליטנא אחרניא: מפני הטרעין - שחוכבין ויוציאין וחרדין ונבנסין, לפיכך מקצין מורדין את התחום הסימן, ומצבינן בתוך התחום, שאם יצא - לא עבד איסורא. יבנב
41 - דמשלך נתנו לך, שכבר אהרן בתוך תחומו, ודבא אתא רבי שמעון למיתב טעמא למילתיה, דלא תימא מיקל אני באיסור שבת - אלא משלו נתתי לו. והבא נקט לה משום פלוגתא
42 דנימת כנור, כדמרפסו ואילו, קישרה - בנימת כנור שנפקה, ופליגי רבי שמעון ואמר בכרייהא: ענבה. ואמר הבא טעמא למילתא, ופליגי אתנא דלעיל, ואמר: לא הותר במקדש אלא
43 שבות. וכתריה מפילא מילתא דרבי שמעון: רישא במחשך חוץ לתחום, וסיפא בנימת כנור. ודיכי קאמר רבי שמעון לחנא קמא: אף על פי שהתקלל במחשך חוץ לתחום, ממירא אני
44 בנימת כנור דהוא דמילתא קמא, אלא שכן קשריה דאיתי לירי חייב תפאת - במדינה נורה שמא יקשר קשר של קיימא.

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

פסחים פרק ראשון – אור ארבעה עשר ק"ב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קנ"ג תוספת

אור ארבעה עשר בודקין את החמץ – מירש הקנטרס: שלא לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא. וקשה לרבינו יצחק: כיון דרצין ביטול, דיאמר בגמרא (נ"ב.) הבודק צריך ביטול, ומדאורייתא ביטול בעלמא טני, אמאי הוצרכו הבכמים בודקין בליל? ויראה לרבינו יצחק, דאף על דג בני ביטול בעלמא – תדמיזו ובכמים לבדוק חמץ ולבער, שלא יכא

לאכלו. וכן משמע לקמן (י"ב.) דבעי רבא: כבר בשמי קורד רבו או דלמא: וימנין דנפלי ואמי למפיליה. והטעם שהדמיוז כאן שפי מבשאר איסור הגאה, שלא הוצרכו לבערם – משום דרמזין מותר כל השנה, ולא נאסר רק בפסח, ולא ברילי מנייה. דיאמר לקמן (י"א.) ולא דמי לבשר חלב וערלה וכלאי הברס – שאיסורם נהו איסור עלמ. ונוד גמי – איסוריה שרי לארצני, אי גמי: שאני חמץ שהדמיוז בו תורה לעבור בל יכא ובל ימצא – והדמיוז הבכמים לבדוק ולבער אפילו היכא דיבטלו, משום דילמא אתי למפיליה. ויראה לרבינו משמעון בן אברהם דאפילו לפי טעם האחרון צריך לומר הדמיוז בכמים בכל חמץ, אפילו בחמץ נוטשה, ועל ידי תעורבת – אף על גב דליכא כל דיאה לפרוש רבינו עובד ברשי "אלו עוברין" (מ"ב.) דהא אמר שאור שירק – הדיינו חמץ נוטשה, ומכוחיה דהם. ויכאיל לטאן דיאמר נמי דהם לכל שכן חמץ גמור על ידי תעורבת. משמע דאסור להשתחוה, דאי מותר להשתחוה – אמאי שיקון שיהוה אותו עד אסור תפסה, ודא מותר אפילו לרבי יודיה. ולא כרבי יודיה חמץ אחר הפסח אלא בחמץ גמור. ויראב"ז קראי לתרן זמנו ולפני זמנו לאחר זמנו (פסחים כ"ח.) אבל בנשקטה, דליכא אלא חד אפילו רבי יודיה מודה.

ק"ב סלקא דעתך מנא דיאמר יתנו רבנן – לא נקט סלקא דעתך אלא משום מאן דיאמר נהו, ולא קאי הכי. ואגב אחריה נקט נמי לילי ממש. ומשום שהי אבי לשבע הספרים. **וכרדב** יחדה – לא קאי אמאי דהשני דיאמר צפרא נהו, אלא מילתא באפי נפשה היא. ומפרש מה השינויה הפסוק יבא עלמא. **יבנם** כפי טוב – אומר רבינו יצחק: בפרקי "הבונס" (ט"ו ס"א ב) משמע דטעם הוי משום מוקדי. דנפיק ליה דהם מילא תנא איש משתו חמץ, דאמר משום חמץ אף כדחודי, דמפקין מניה דהם כיון שניתן רשות למשחית וכו'. ולפי הך אפילו מעירו אדם צריך ליהוד שיצא בני טוב. ודא דנקט נפיקתה תחלה – הדיני משום דאורחא דגמרא למינעט הכי, כמו מטפס ועלה ומטפס ויורד בפרק "שעין ספ"י" (כ"א.) דנקט על תחלה, ובפרקי "במה מולדיקין" (ל"ב.) בין השמשות ברוף עין, וכן נכנסו חו יצא. וקשה: את דרשי רב יודיה את דרשה נפשה מקרא דיראנא "לית תנאר בפרק הבונס" (י"א וס"א ב) ואומר רבינו משמעון בן אברהם: דרבינו ר' קאי: דליכא אור – צריך לעיד אחרה, ואפילו דיכא דליכא למיחש למוקדי, כאן צוין חסוק דהו

י"א. והטעם מפני הפתחים. וקאי ולא תנא – אימרוק לעידו, ומפני מוקדי. **וכאור** בקר בעולם הוה – פירש רבינו תם: הדיינו עד חצי היום, כדמוכח בפרק "שמדי נעט" (נ"ח דע"ו) שישט נקרא בקר. כעין הך יהיה תחלת וריחת השמש, הדיינו חצי היום לעירוקים בעלמא. **והא** קיימא לך עד צאת הכוכבים ימנא הוא – אומר רבינו יצחק דרשיתא ליה לנמרא דצאת הכוכבים ימנא. ודא קשה מרודא קרא לתנאי דפרק "במה מולדיקין" (ל"ב ור"ה.) דקאמר רבי יודיה משתשקע החמה, כל זמן שפני מרודא חסויים, ויכאיל לטאן דיאמר תודו, שחזא לפי שחק מילי, שרודא לפי הריחה שנה גורלה צאת הכוכבים – איך נאן בקיאן בצאת הכוכבים, דיאמר דהם: לא כוכבים גורלים תרואן ביזם ולא כוכבים קטנים תרואן בלילה – אלא בעינטי. **(ברתנא)** הדרן מן האור – משהי דיכא דלשון בני אדם, אוליין אורן לשון בני אדם. דיאמרין בעירבין (ט"ט.) בני האומר משקל ידו עלי, ומדאורייתא ק"ב קרבת בולת בגדיים – הלך אחר לשון בני אדם, הדיינו עד האציל.

אור ארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום שאין מבניסין בו חמץ – אין צורך בדיקה. וכמה בית שתי שורות בפתחה – מקום שפמניסין בו חמץ, בית שפמניסין בו חמץ: שתי שורות על פני כל הפתחה, ובית הלל האמרים: שתי שורות החיצונות, שתי העליונות. **גמרא** מאי אור? רב הונא אמר: נהי, ורב יהודה אמר: לילי. קא סלקא דעתך דימאן דאמר נהי – נהי ממש, ומאן דאמר לילי – לילי ממש. מתיובי: "הבקר אור והאנשים שחלו". **האור** בקר? "הבקר אור" – אלקמא: אור ימנא הוא! מי פתיב נהי. **לכרדי** יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: עולמם יבנם אדם כפי טוב וצא כפי טוב. מתיובי: "וכאור בקר יורה שמש" אלקמא אור ימנא הוא! מי פתיב "אור בקר"? "וכאור בקר" פתיב. ויכתיב קאמר: וכאור בקר בעולם הוה – פערין וריחת שמש לצדיקים עולמם תבא. מתיובי: "ויקרא אלהים לאור יום" אלקמא אור ימנא הוא! הכי קאמר: למאי וצא קראו יום. אלקמא "ולחשוד קרא לילה" – למחשוד וצא קרא לילה? והא קיימא לך דעד צאת הכוכבים ימנא הוא! אלא הכי קאמר: קרייה רבמנא לנהורא; ופקדיה אמצנתא דימנא, קרייה רבמנא לחשודא ופקדיה אמצנתא דלילה. מתיובי: "הללוהו כל פוכבי אור" אלקמא אור אורחא הוא! הכי קאמר: הללוהו כל פוכבי המאירים. אלא מנתה, מוכבים המאירים הוא דבעי שבוחי, שאינן מאירים – לא בעי שבוחי? והא פתיב: "הללוהו כל פוכבי אור" אלא הא קא משמע לך: דיאור דפוכבים נמי הנהורא מן האור – אסור באורן של פוכבים. מתיובי: "לאור יקום ויצת ימקל עני ואביון ויבילהו יהי כנגב" הא

משנה אור ארבעה עשר – גרסין, לאור הנר – בגמרא (ז"ב.) מפרש טעמא. בודקין – שלא יעבור עליו ביבל דיאה' וביבל ימנא. ובמה אמרו – לקמן במתניתין. שתי שורות – כי הובית הסודרות במרתה של לין, צריך לבדוק ביניהם. אחרי שאמרתו כל מקום שאין מבניסין בו חמץ אין צריך לבדוק. למה הוצרכו לבדוק? ומפרש:

לא אמרו אלא במרתה שמבניסין בו חמץ, כגון מרתה שמתפסק ממנו לין לשולחנה. ופעמים שהשמש עומד לנוגג לין, ופתח ביה, וכדשחין כלה נכנס למרתה לדבאי לין. שתי שורות על פני כל הפתחה – בגמרא (ז"ב.) מפרש מאי אור, שתי שורות החיצונות בו – מפרש בגמרא (שם). **גמרא** הכי גרסין, קא סלקא דעתך מאן דיאמר נהי נהי ממש – כשאיא השחר, שחירתי של ארבעה עשר, מאן דיאמר לילי לילי ממש לא עשה, ודא ורוא לילי ממש. מבשר – הבקר אור – קא סלקא דעתך דהכי קאמר: לבקר דהיינו אור, כלומר שמשו אור, והאנשים שחלו. מי פתיב אור בקר – דלשמע ולאור דהיינו בקר, הוציני לומר דאור שם רב הוא, וקרי לבקר אור. הבקר אור פתיב – הלא אור לאו שם רב הוא, אלא הבקר היאור והאנשים שחלו. כמאן דיאמר צפרא נהו, ולפי דרכו לימרוך הכותב דרך ארץ מאחי יוסף שהמתינו עד שהאיר המזרח כדרכו ויודיה. אבל אור שחזק שם רב – אתו אלא לילה. בני טוב – הוציא לדרך יכנס עריבת לבית מלון בעד החמה ורואה, ולמחר ימנען עד זעין החמה וצא כפי טוב. שהאור טוב, לא שנאמר באור יכ טוב. והא ומה אסור – מפני היותו ומפני הולטסיים. וכאור בקר – השתא משמע לך דשם רב הוא, והכי קאמר דה: ובאור זה, הדיינו בקר – כן יורה שמש לעירוקים שיצאו מאפילתן לעולם הבא.

מי פתיב אור בקר – הדיינו שם דבר, וינמא אור הוא בקר, וכן חצי שמש, וכאור בקר פתיב – ואין זה שם דבר, אלא כמאיר של בקר יורה שמש, כשמתחלה הבקר להאיר בעולם הוה הוא שמש, וצדק אפכל, בעלות השחר נוגג – וריחת השמש של בעשית תודה אותה שנה לעירוקים לעתיד לבא. לפי שחזא אור החמה גדול מאד, ואפילו עלות השחר שלא יאיר בתוך החמה של עכשו. למאי וצא קראו יום – משעה שמתחלה לאיר, ודא ורוא לין – לאו שם דבר הוא. והא קיימא לך, כי בשמעתא קיימא דברכות. עד צאת הכוכבים ימנא – כדכתיב "מעלות השחר ועד צאת הכוכבים" ועודא (נמתי ד.) אלא – אור חצי הכי. קריה רבמנא למנורי יום – "ויקרא" – לאו קרייה שם הוא. דימנא שקיאת את שם אהרן יום. אלא: קרא לבראה מנוריה, שברא מחדו משעה לכושו. ופקדיה אמצנתא ויפסא – צדוה לשמש ביתו ולחושך עזה לשמש בלילה. קרא – מנלך שקרא לעבור שיכא לפניו. הא קא משמע לך דיאור כוכבים מן האור – ללעיל כוכבים המאירים קאמר, ודאק קשיא לך הא שאינן מאירים – לא – דהא נקט כוכבי אור לאו למעשית כוכבים שאינן מאירים, דכל כוכבי שם לחם אור, וליכא למעשית מיר, וקאי אמשעין דיאור כוכבים קריי אור, ותפקא מניה לנודד דגמא מן האור שיאמר באורן של כוכבים.

מדיאמר דעד צאת הכוכבים ימנא. משום דמסקין סוף פרק שני ונגילה (ג"ב.) ומעלות השחר יום הוא. דכתיב: וצאתו עישים ממלאכה מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ומוסי: יהיה לנו הלילה משום דהיום מלאכה. ומתהם נמי מוכח דעד צאת הכוכבים יום הוא. ולא קשה מרודא קרא לתנאי דפרק "במה מולדיקין" (ל"ב ור"ה.) דקאמר רבי יודיה משתשקע החמה, כל זמן שפני מרודא חסויים, ויכאיל לטאן דיאמר תודו, שחזא לפי שחק מילי, שרודא לפי הריחה שנה גורלה צאת הכוכבים – איך נאן בקיאן בצאת הכוכבים, דיאמר דהם: לא כוכבים גורלים תרואן ביזם ולא כוכבים קטנים תרואן בלילה – אלא בעינטי.

(ברתנא) הדרן מן האור – משהי דיכא דלשון בני אדם, אוליין אורן לשון בני אדם. דיאמרין בעירבין (ט"ט.) בני האומר משקל ידו עלי, ומדאורייתא ק"ב קרבת בולת בגדיים – הלך אחר לשון בני אדם, הדיינו עד האציל.

הא

1 א' פישטאן לך ארבעטש קאטי – אומר רבינו עזרא ורבינו יצחק בן אשר. והוא קרא באב
2 על הבן מיירי, דסמך אב מרמז על הבן ולא ידוענו אם יעמוד נגדו להציל ממנו, ולכן
3 לא נתן להצילו בפניו אלא כשיעורו ברבור שלהורו בא. כדמוכח בפרק 'בן סורר' (ע"ב).
4 (שם) דמיון קאטי תרגמי: א' ורדה עליו ועשמיש יעליו בעל מלכו דרדה: אלא: אם ברור
5 לך כעשש שאין לו שלום ענין – דרדה, הוא ואם
6 – אל תהרדנו באב על הבן, והיא תרגמי אם
7 ברור לך שיש לו שלום ענין אל תהרדנו – מוקי
8 על הבן על האב.
9 **מאימתי** ארבעה עשר אסור בעשית מלאכה
10 – פירש רש"י: אסור בעשית
11 מלאכה במקום שיש להורו ממנו, ואין ראה לרבינו יצחק:
12 בדפוס 'מוקם שנתנו' (הרא) מוכח בהדיא דרבי
13 יהודה היה איתא ליה אסוריא ולא מנחנא. ועיי' תרג' ורד
14 גא אלא אסוריא ואת אמרת מנחנא ועד: והיה הדין
15 נהוג. לכן נראה: דבאסוריה פליגי ובגלילי ב
16 הכי פלגייה התם במתניתין בית שמאי ובית הלל –
17 **רבי** אליעזר בן עקיבא אומר משעת האור –
18 למאי נדסיקין אור משך קטני רבי אליעזר
19 בן עקיבא שיעור למילתיה בתחלת היום, ורבי
20 יהודה נתן חזץ החמה משעת כניסת פתלים –
21 למלאכה, כהוה אור וירידת השמש. כדאמרי:
22 השכיח את הפעילי' (פ"ב ושם) פועל
23 בבניסוחו – משלו, ביצירתו – משל בעל הבית.
24 פירושו: ביצירתו מביטו למלאכה. כדביתנו
25 (תהלים קד) 'ותורח השמש יאספנו וגו' יא אדם
26 לפעיל' – ולא היה רבי אליעזר בן עקיבא אל כבית
27 שגאו ואל בית הלל. דבית שמאי אסורין הלילה
28 ובית הלל מתירין עד זבין. ולמאי דסקלא דרתיך
29 דאור אורחא כבית שגאו – יאמר רבי אליעזר בן
30 עקיבא: בית הלל כן שגאו ואל בית הלל כדבר אסור –
31 **היבן** חצינו יום שמקצתו מותר ומקצתו אסור –
32 פירושו: חצינו אילכ סטרא בן הכא. וכן חזין,
33 דאקשי ליה מינה. הלא היבא דיאכא סטרא, כגון
34 לא יאכל אדם מן המותרה ולמעלה משום חיאבן,
35 וכירצא בו – לא מיירי.

מקראים ובלילה יחי כגבג – מכלל דאור הדישה דקרא ימנא הוא. והכי קאמר: ביום,
כשעברו דרכים הלכים – עומר רוצח באם הדרכים הורגן ונטול את מנומם. ובלילה
דוא נעשה כגבג. לחזור בתים ולנוב. הכי קאמר – מה שנתן לך תורה רוח על הבא
במחורתך לחורג, כדכתיב (שמות כב) 'אם במחורתך ימצא הגבג והוא ויתן את לו
דמיא', אם ברור לך הדין באור שדוא את על
עסקי נפשות – דהיינו על אדם חזין מאב על
הבן וכירצא בו, שמכיר בו שהוא אובדו מאב. וכן
אבל שאר לא אדם, אם אדם, אם היה בעל עומד עומד
כגבגו להציל ממנו ממנו – זה עומד עליו
והורגו – רוצח הוא. וניתן רשות לכל הקודם
להציל את בעל המונקו בנפשו של בא
במחורתך. ובלילה, אם מספק לך כליהה כגון
שדים אובדן שאר אובדו הרמתי עליו, ואם
היה עומד כגבגו להציל ממנו מונקו אחר חזין –
יהי בעיניך כגבג, ולא ניתן לחורגו. והכי אמרינן
במסכתין (ע"ב) דאב על הבן אינו נהרג
במחורתך. וככבי נשפו – כוכבי לילה, יקוי לאור
– יצפה ליום, קעפי – דהורו. לתראה –
לכבר המתאר, ולא שיהיה שם היום אור, ולא
קאמר רש"י ליום – אלא קי שאירי ואין. ואומר
אין חזירי ישיבי – ואומר – סבור הייתי כענין
שדיחתי נרדף, אך בחזקו או אמרה: והוא
ישיפי – הוא ישיק תמיד עליו, לטון נשף.
ולמה חזין שדיחתי שריו בו נעשה אור כענין
– אציל, וגבי לילה שריו למימר יום. אלמא
אבירי אומר: דההי' נעשה על יום ימי
אבירי שני: חזין חזקא, אבירי אבן על המעלה כגון
אסור. ועכשיו שמחול לי על אותו עון – אהן מן
המעלה חזין שדיחתי שריו בחזקו ובחפזה –
האי כענין: שהורעו הקדושו בחזקו כולאנו
ודד כימי שלמה שמחול לדוד, כשכחן להבטיח
ארון לבית קרשי הקדשים דבוקו שרשים זה
מקראם ובארכיקה עשה שריתים ככלל דאור
אורחא הוא – וטעמא דרבי יהודה מפרש למקן
בפירוקי. אסור בעשית מלאכה – במקום שיש
לנוב אסור, דאמרינן למקן (א"א) מקום
שנהנו שלא לעשות מלאכה – אין עשין,
משעת האור – אבל קודם כגון, אפילו נתנו –
בגלה דעתן. מותר באבילות חמין – עד שש
שעה, כדלקמן בפרקין (ר' א"ב). אורחא הוא
– משחשבה ושקעה חמה על שלשה עשר.
נימא איתו לפישה – היכן משעו סהום אסור
והלילה מותר: הכי קאמר ליה – דך אסוריא
דרבנן היא. ולא דאורייתא. ובשלא לדדי,
אמרינן משעת עמוד השחר – אשכחן בעלמא
מניין דרדה מותר אסור. ורד
זה הבן – שנתנו חילוק בשיעורים, זה לאיסור
ובזה להרחה. אמינא לך אמא דרבנן – היכן
והרגלו ורדנא כן, ודימנא רדבא נמן גורו.
זאת אמרת לי – ראייה במילי דאורייתא,
שניתר בחבוק בן היא, ואין זו מדרת תבמיס.
שקעו דרבנן – לכדי איסור של דורה שחא
הכפלה

אם
אורחא הוא! לא, מאי אור – עמוד השחר. אי הכי, דקאמר ליה: היכן מצינו יום שמקצתו
מותר בעשית מלאכה ומקצתו אסור בעשית מלאכה, נימא איהו לפישה, הא איפא לילה
דקא שרי ליה אליעזר בן עקיבא: הכי קאמר: בשלמא לדודי – אשפחנא דקא פלגי רבנן בין
דקא שרי ליה, דתנן בני תענית צבור: עד מתי ואוכל ושותה – עד שיעלה עמוד השחר. דבין
רבי אליעזר בן עקיבא, רבי שמעון אומר: עד קרות הנקבה – אלא לדידך, היבא אשפחנא ומקא
גופיה דפלגי ביה רבנן? אמר ליה: הוא עצמו יזכיה, שמקצתו מותר באבילות חמין ומקצתו
אסור באבילות חמין, שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי אליעזר: הכי קאמר ליה רבי אליעזר:
אמינא לך אנת מלאכה דרבנן, ואת אמרת לי חמין דאורייתא, דעד הכא – אסר רבנאן ועד
הכא – שריא רבנאן. ואידך – שעות דרבנן, ואידך – תרמקה הוא דעבוד רבנן לדאורייתא.
מיתבי: אין משיאין משואות אלא על החדש שנתרא בומנו לקדשו, ואימתי משיאין משואות
– לאור עברו. אלמא: אור אורחא הוא! שמע מניה. מיתבי: היה עומד כל הלילה ומקריב
על המזבח, לא אורה מעון קידוש ימים ורגלים, ורבי רבי' אורה שגאי. מיתבי: קר ומזיא:

משש שעות ולמעלה כדלקמן (ר' א"ב). הוסיפו חכמים שתי שעות, כדאמרינן אכולן כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. הרי לך בשל דבריהם שתי שעות אסורות.
האובדן אסור לא אסור, ואידך – הוא לא ימי להבא. דהרחיק עבוד רבנן לדאורייתא משום יום המעשן וכן אדם שאינו בקיאה בשעות קידוש בית דין את החדש, אבל באיסור
זה – לא חלה רבנן, אחר שגורא אסור – כל היום גורו. אין פשיאין משואות – באמקא בראש היום ושלוחו בין דין עשין, לדודיע שדוים קידוש בית דין את החדש. אלא על
החדש שנתרא בומנו לקדשו – ביום שלשים, שנתרא לקדש. דאילו כשחורש מעובר ועשין ואחר – אין מקדשין אותו, שכבר קידושו שמיים. ואשמעתי
האי גאון, דאסור עבדין משואות, ואמלא לא עבדין משואות. וכשאין רואין משואות – יודעין שחורש מעובר, לאור עבדו – ליל שבכר שלשים, לדודיע שדוים נתקשו. (ול)
שלשים ואחרון קרי (אור) עבודו – על שם שבו נעשה החדש מעובר כשאין קובעין בו את ראש חדש. אלמא אור אורחא הוא – דהא ביום אין משואות של אור טריאן מרדוק.
עמוד ומקריב כל הלילה לאורה מעון קידוש ימים ורגלים – דקסבר רבי. לית פוסלה כקידוש ימים ורגלים, ועממא מפרש בבוזיז. אורחא דהני אורח, לא פלגי רב
ידודה והוא ליום שכן.

פסחים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף ג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן יהוה" (ש"ת 1912) קכא
רש"י

1 המפלת אור לשמיים ואחר – בכריתות בפרק קמא. דקיימא לן "אז תורת היולדת" –
 2 מלמד שמכאן קרבן אחד על ולדות דרכה. ויכול שחביאי על הלידה שלפני מלאות ועל
 3 הלידה שלאחר מלאות קרבן אחד ולא יותר – תלמוד זוטא. וזאת. שאם לידה לאחד
 4 מלאות. תינון בשבילה לטוסק ונשבעה שלקב תנעברה ולמפלה. אם חזן מלאות הפילה
 5 – נפטרה בקרבן אחד, ואם לאחד מלאות
 6 הפילה – רבב נתייבחה בקרבן הראשון קודם
 7 לידה שניה. ולמפוק מלאות של לידה שניה
 8 תביא שתי קרבנות. ואם הפילה ליל של בנסת
 9 שמונים ואחד, שכבר עברה מלאות שלה אבל
 10 עדיין אינה ראויה לדבאנת קרבן, שאין קרבן
 11 נשחט בלידה. בית הלל חייבי – שתי קרבנות.
 12 ולאחר מלאות קרינא ביה. ובית שמאי פסירין
 13 אוהב בקרבן אחד. כדמרש"ט עמידיהו. פאי שא
 14 אור ששניה ואחר מיום שמונים ואחד – וזה
 15 אדם מודים לו שאם לא הפילה הלידה הפיחלה
 16 למד – שחייבה. את כשהפילה אור לשמים
 17 ואחר – תתנון ששתי ביה רבב זמן היום
 18 והלידה שרים. אם שיה לו לזממא לא שיה לו
 19 לקרבן – בתהיה ועוד ארית תהיה והואיל
 20 ושזה לו לזממא, שעד שקיעת החמה של
 21 שמונים דמיה טהורים. ואם תראה לאחד
 22 שקיעת החמה דמיה טמאין. כאלוה איה רואה
 23 נא. למטה לא שיה לו אף לקרבן? כשכנס
 24 שאם תפיל למחר תתחייב – כי תתחייב על
 25 הודלה של לילה. ותשובת בית שמאי במסכת
 26 שריתות אף שניה לא. אם אמרתם ביום
 27 שמונים ואחד – שכן יצתה לשעה הראויה
 28 להביא בה קרבן, לפיכך נתייבחה בקרבן
 29 הראשון ושוב אין ליהודה השעה נפטרה בו.
 30 תאמר במפלת אור לשמיים ואחר. שלא יצתה
 31 מיד וילך הראשון לשעה הראויה לקרבן.
 32 הדימים שאתם אומרים אין מביאים – שריר
 33 הפילה חזן מלאות דמיה של לילה טמאין.
 34 ופטורה חזן הקרבן. אור שלישי – לאור כנסת
 35 של שלישי. ובהי נמי טריטין אור שלישי.
 36 ואשלמתי קאי. ודכתיב ביה "ביום ובהבס יאכל
 37 וממחרת". וצוה לשופט לברוקר של שלישי.
 38 יכול היה נאכל ליל שלישי. ובהם נאכלים ליום
 39 אחד – תורה, דכתיב "ביום קרבנו אבל",
 40 ושלושים נאכלים לשני ימים. מה הלל לילה
 41 אחד היום. דכתיב בנפיה דקרא "לא יצח ממנו
 42 עד בוקר", הא כל הילה – אוכל. וכן פסח לא
 43 ותתרו ממנו עד בוקר. אף כאן. לילה אחד
 44 הדימים הכתובים בה. תלמוד לומר ויפמחת
 45 והיאת עדי – בעוד שהיא מביאה –
 46 אבל. ולא משתחשך. פאי הללן תיבא לילה
 47 שיפה – כשכלה זמן אבילתן מתחיל זמן
 48 שירפתה. כדתיבי "ותורו ממנו עד כאן באש
 49 תשרופה. אף כאן – זמן אבילתו כלה ערביה.
 50 כדאמר. ושקף בלידה תלמוד לומר – ב"ש את
 51 ארדך". ביום השלישי באש שרופך. כאן לא
 52 נאמר "עד יום", אבל "ביום", משום דהאי אור
 53 לא איירי בכולה אלא בשירפה. לחרות בישום הוא נשרף ולא בלידה. וקרא דלעיל בירקודש תהוה. בארתייה דרב חנינא קרי – לאוראנו נגדה. פאי כעמא לא תני לילי –
 54 כדנאם רבי שמואל ומענין אילשאנ מעמא קא מיהד. שמועה. ודרך נקי הדעת. לספר בלשון נקדה. דבר ענינה – לאו משום דלעיל דבר ענינה הוא. הוא דרבי יודישע פן חיל –
 55 בעמא אימרו. ומיהו. שמענין ענינה שלשון עבמה לחזן אחר לשון עני. אשך איננה תהורה – ולא כתיב "והבדמה הטמאה" כי אורחיה. הרי שמונה אמות עסק. "הטמאה" חשב
 56 אמותין. "אשך איננה תהורה" שלש עבמה אמותיה. ואף על גב דבארתייאת כתיב טמא – עני אורחיה בחוה דבאנת. ללמדך לחרוז על לשון נקדה. אשך לא יתה תהוה – וזה ליל
 57 למכתב "אשך טמא". וכי נמי משרתי לשהו" חס"ר – איכא עיקס תשע. שרדי שחום עשרה יתו ועמא איתו אלא שלש. ו' דהוה – דהא לא חסו הוא. כי אפרי מקדה – טמא
 58 דאי כחבוה ולשוקו. ויש אף עיקס י"ו. ארתיית: בוב כתיב ויקראו" וזכל מורכב אשך ריבב. ובאשה כתיב (שם) "או על הבגלי אשך היא יושבת", לפי שאין חזן לחזירי ריבבה
 59 ויפסקו רגליה ושקו. וכן פ' שוהרב ומתושב שתי עבדיהם. ובהו"ל שני עירומים – מעה עליון כ"י. בתיב מילא – ל' זקן ומבורא. אשך איתו ואופי – למטה לו אימרו. ואנפק
 60 ליה מקמא: הכי קאמר ובי תומא ובי מילי כדארתייאת – תורה הקפידה בלשונתה, שינאנהו מפי הבורה, אבל כתיב במשנה וברייאתי אין להקפיד על לשונם. תא שמע ותבחד לשון
 61 עירומים – שמענין שטרומים בורחן לשון רם. משום ביעותא דגמלים – שהיא גבה. ומתירא שלא תפול. אורחה דאשה לרובו, כדי שרואה מחזקת בו בדיים ורגלים.

1 **אם** שיהו לו לזממא – חזרו וביה ויל מזה הטעם מתשובתם של בית שמאי. ועמידיהו
 2 כדנאם פ"ק קמא דבריתא "א' לבת" – לרבות אור לשמיים ואחר.
 3 **תלמוד** לומר ביום – הימנה. אמאי איצטרך "עד יום"? תיפוק ליה דאשך נאכל אור
 4 לשלישי מציצטרך ביום. דאי מלאק דעתך דנאכל – פשיטא דאשך איננה שרפת
 5 באותו לילה. התיקף לאבילה שרפתה ויש לומר –
 6 דאי דאלו עד יום הזה אמינא נאכל, ואיצטרך
 7 "כיום" למעשי שלא לזממא בלילה של אחרי כן.
 8 **שה"י** בוב קריאו מרכב וכו' – מרכב ומושב אין
 9 דינו שיה. דנזעג במרכב אין טעון שבת בגדים.
 10 כדמוכח בתורה כתיבם ובריש מסכת כלים.
 11 והשתא קשה לרבינו יתחק. היכי קאמר דבאשה
 12 קרי מושבין אם רצה לזממא יתחק פניו שיש לו
 13 דין מרכב. אף באשה שניה הכתוב לקרותו מושב.
 14 לרבי דרבי אבהו. הלא אלקסן משני משום
 15 ביעותא דגמלא אורחא הוא. אלאמא: שלשת
 16 הדבר ממה שהוא אין לכתוב דרך כבודו וטראה
 17 לרבינו יתחק דרבי פירוש: ובאשה מושב –
 18 מרובאי דקרא דמושב. דכ"י איתא בתורה כתיבם:
 19 "אשך היא יושבת עליו" – זה מושב. "כלי" – זה
 20 מרכב. למידעו הכתוב לספר בלשון נקדה שלא
 21 כתבו כדריא כמו בוב.

כל

1 **תיבך** לאבילה שרפתה – אף כאן – תיבך לאבילה שרפתה
 2 **תלמוד** לומר: "ותוותר מנשר הנזב ביום השלישי באש ישרף" – ביום אתה שורף,
 3 ואי אתה שורפו בלילה. **מדקאמר**: "היא נאכל אור שלישי", אלאמא: אור אורחא הוא!
 4 **שמעו** מניה. תא שמעו: אור יש לו הכפודים. מפנהל שבע ומתודה, שחירת מתפלה
 5 **שבע** ומתודה, שמוקף מתפלה שבע ומתודה, שפחה מתפלה שבע ומתודה, שבעות
 6 מתפלה מעין שמונה עשר. רבי חנינא בן גמליאל אומר, משום אבותי: מתפלה שמונה
 7 עשר שלמות, מפני שצריך לומר הכהן בחזן הדעת. אלאמא: אור אורחא הוא! **שמעו**
 8 מניה. תא שמעו, דחגי דבי שמואל: לילי ארבעה עשר בודקין את החמין לאור הנה, אלאמא:
 9 **אור אורחא הוא! אלא:** בין רב הונא ובין רב יהודה, דכילי עלמא: אור אורחא הוא. וְלֹא
 10 בלילי, מר כי אתריה ומר כי אתריה. בארתייה דרב הונא קרי נגדה, ובארתייה דרב יהודה קרי
 11 לילי. ותנא דידן מאי טעמא לא חתני "לילי"? לישנא מעמא הוא דנקט. וכדריבי יהושע בן
 12 לוי, דקאמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפי, שריר עקם הכתוב
 13 **שמונה** אמותיו ולא הוציא דבר מגונה מפי, שצאמר: "כי תבכה המהורה ומן תבכהה
 14 **אשך איננה מתורה**". רב פפא אמר: תשע, שצאמר: "כי יתה כי אשך לא יתה
 15 **מחור מקרה לילה**". רבינא אמר: עשר, וי"ו דהוהו. רב אהא בר עקב אמר: שש עשרה,
 16 **שצאמר**: "כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא פי לא טהור". תניא דבי רבי ישמעאל: לעולם
 17 **יספר אדם בלשון נקדה**, שרירי בוב קראו "מרכב" ובאשה קראו "מושב" ואומר: "ותבחד
 18 לשון ערומים", ואומר: "ודעת שפתי ברור מללו". מאי "ואומר"? וכי תיקא: הני מילי –
 19 **בדארתייאתא**, אבל בדרבנן לא – תא שמעו: ואומר "ותבחד לשון ערומים" וכי תיקא: הני מילי
 20 **בה מרכב? אכל במילי דעלמא – לא**, ואומר: "ודעת שפתי ברור מללו". ובאשה לא כתיב
 21 **דגמלים אורחא הוא**. והכתיב: "ותקם רבקה ונערתיה ותרבנהה על הגמלים"! התם משום ביעותא
 22 משום

קצב
פסחים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף ג עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שינוי)"
תוספות

1 כל היבא דבי הדרי וכו' – ולך עקם כהובו. ללמדנו שלעולם יספר אדם בלשון נקיה. ואם
2 לא היה עסק – אם בן מדיבא היה; אפילו היבא דבי הדרי ניהו. **רבבת** תיב –
3 ואם האבא לכתובי נמי ישבתו ואומר רבינו יצחק. ולא מצי למיכתב ישבת. ודכל היבא דכתב
4 ישב כלא וכו' אלא לרעה; ברובישיני' ילוט שבי בשער סודים – אותו היום מניחו שופט
5 (בראשית רבה פרשה ג.)

6 **אין** מסקין בטהרה – פופש דרבי רבינו יוסף.
7 טעמא בבדיה דפרק קמא דשבת (זא)
8 (ושם) לא שכיבי במשק. דמיני רבינו יצחק בקופה
9 מוופת. והדיא נמי פמנים שאדם הולך לכרמו
10 והואה אשכול שביכרה – סוחטו ומזלף על גבי
11 ענבים, ובשעת בדיה ערין משקה טופס עליהן.
12 בדיתים אבו רגיל לעשותן. כן שאנו משקה אינו
13 חשוב, כדאמר ר'אבה, וימי רוצה בקימה.
14 **שמן** סול – מרש וכו' גמולא. דאין לא עבודת
15 כוכבים, כדכתיב (שמות לב) 'לשמנה
16 בקימיה'. הסול לכהנה. כדכתיב במסכת מנחות
17 (ס"א.) כתיב סמולא ביה ויחוי לא שישבו
18 במקושי, ואין עריך לומר לדבר אחר. פי' שישבו
19 לעבודה זרה, שאמר 'אין לא יעלו כהני הכמות
20 אל מבוח' אה.
21 **ואנא** אבילאט שארפיש שופי – כמאן אין
22 דראה שאנאמן לכל הבא לפנינו ואומר
23 ישראל אני – דשאני הבא דרוב ישראל היו.
24 ואולינ בתר רובא. אין יש לדיבא דראה מפרק
25 'דחולץ' (מהא רש) דאמר ליה לוי גלי, ואן סביב
26 בת מיין. וכו' מיהווא דאמא לקמיה דרבי יהודה
27 ואמא. תניגריהו דבי לבין עצמי. אמר ליה נאמן
28 אתה לפסול את עצמך, ואי אתה נאמן לפסול את
29 בניך. והיינו משום דמצי למימר דאין אני, והא
30 דאמר בירושלמי (מנב) מי שבא ואמר רב אני
31 יכול יבטלנו – תלמוד לומר 'אתר' במחוק לך.
32 דתם מיירי במחוק לך באבתיה שום גסם, דאי
33 לא הכי – נאמן מיני, דאי בעי אמר ישראל
34 אני. **מאליה** דאין עיל לך – אן על גבי אבן אני.
35 אליו קריב – רוב סתמיהו היה חלה. ואן שאמ
36 תער. לו רבי יהודה בן בתירא שלא עלה לרגל –
37 יש לומר שלא היה לו קריב, ואן וכו' היה שאני
38 יכול להלך ברגלי דפטור מפסו כמא מראיה, אי
39 נמי; נציבין חוץ לארץ והא, כדכתיב בספרי
40 בפרשת 'ראה. ועוד תירגום ירושלמי 'בראשית
41 (ז' ארץ) ואבד וכלנה בארץ שער מחרגם והדס
42 ועיבין וקטיסי.

43 **הקוקא** פירוש עמאל. סופר. ורובני
44 יצחק מרש. ורובני עמאל. סופר. ורובני
45 בספר הירושעי (ט).

אבא
להו: ספו לי מאליה. פי סליק אמר להו: ספו לי מאליה ספו לי. אמרו ליה: איתיה לנבזה
סליקא. אמרו ליה: מאן אמר לך הכי? אמר להו: רבי יהודה בן בתירא. אמרו: מאי
האי דקמן? ברקו בתריה ואשכחיהו דארמאה הוא, וקמלוהו. שלחו ליה לרבי יהודה
בן בתירא: שלם לך רבי יהודה בן בתירא, דאת בנציבין ונצורתך פרוסם בירושלם!
רב בתירא חלש, שדרה רבנן לרבי יהושע בריה דרב אדי, אמרו ליה: ויל ברקו
מאי דיניה. אתא אשכחיה דנח נפשיה. קריעה לנפשיה, ואתדריה לקריעה לאחוריה,
וכי ואתי. אמרו ליה: נח נפשיה? אמר להו: אגא לא קאמינא, 'אמוציא דבה הוא כסיל'. ויחנן חקוקאה נפק לקריותא,
פי אתא אמרו ליה: היסין נעשו יפות? אמר להם: שעורים נעשו יפות. אמרו ליה: צא ובשר לפוסים ולחמורים!
דכתב: "השעורים והתבן לפוסים ולרְכֵשׁ". מאי הוּי ליה למימר? אשקתך נעשו היסין יפות. אי נמי: ערשים נעשו יפות.

1 משום בניו – שחן זכרים, כתב לשון רביבה. וכו' חרדי ניהו – שאין ארוך בלשון צח
2 מן המונחה – משתעי בלשון כבוד. וכל זכא כו' – חרדי לדעיל עיקם – ללמדך
3 שפריך 'חור ארז' לשון נקי. ובשאר מקומות תיבין בלשון מנוחה וקצב – ללמדך שישנה
4 אדם לתלמידו לשון קצרה, לפי שמתקיימת נוראט שלה יותר מ'הארבה'. **רבת כתיב**
5 – ואף על גב דמצי למיכתב נמי "שבת" חסה
6 מיה: כל חסירות שבתיה לדרוש ון באין.
7 וכאן למוך בחסרון זה שתתפוס לשון קצרה
8 ואפילו שחן מנוחה, שרדי כאן תפס לשון קצב
9 וקצר. כגו' מסקין – כגו' עיף. סוקול לשון
10 עיפות, ודומה לו: גר גדי וסנק לא בגמרא
11 דשבת בפרק "במה אשה יוצאה" (סו"ט) =
12 הגבר מולו ואל תוד עיף. מפני מה בוצעים
13 במשה – בכלים שחורים. ואין מוסקין במורה
14 בתיים קאן קרי מסקין. ואין מוסקין למסקן
15 בטהרה, כדאמר במסכת שבת ב"ביציאות שבת"
16 (ו' י"א) ולא חשיב מולו היצאנו מיד להכשיר,
17 שאנו שחן מנוחה אלא היצאנו על ידי רבא, וכל
18 יין הבב על הענבים – מכושין, ונדיח ליה ביה
19 העיניו כפול – מלחם הפנים, לחלקי. שמין
20 פולס – פסול כהונה. חלל אין בדיקון – לענין
21 חיוב, לישא אשת. מן מוהבא וזמעה – אם
22 שמשו במבוא – אין עריך לבדוק למעלה הימנו
23 דאם לא היה ראוי לכהונה לא היו מניחין אותו
24 לשמש, כדכתיב במסכת מרות (פרק משיב משנה
25 ד): לשבת הגזית, שם היו יושבים בית דין מחסי
26 כהונה ליהוה. כל כהן שזמנו לא פסול כשהיה
27 רוצה להתקרב לעבודה – לושב שחורים ויוצא.
28 שחן פסול – הוא עצמו היה גם רוח ומכזה
29 קרש שמימ, אין ראוי לשמש. קרימטא לן
30 (במנחות) (ח"ב), עבודה מותרת לפני אהרן,
31 כהן שחן מורה בכלול, אף מנוחה שבין – אין
32 לו חלק בכהונה. ארעא אשפיש – והצריך
33 בדיקה אחרת, וגלה אלך ברקוזה יפה מתחלה.
34 מי קא מפו לך – כלום תנחין לך מן האליה
35 לאכול? אין תנחין לך אלא מן הכבוש שבו.
36 ותנחון להטעוהו, לכשיקל דש יאלן מן
37 האליה. וביד רבי יהודה בן בתירא לא היה
38 להורו. ספי לי מאליה – הלעטונו מן האליה.
39 וכשב היה, ואליהיה קריבא לגבות. דרביב
40 כבשב (ירקא' ג') 'ואליה תמניה'. רבי יהודה בן
41 בתירא – קאמר לי שאין אתם תוננים לי חלק
42 יפה, אלא מן הכבוש, ואני נתתי דמיס כמו בן.
43 מאי עדין – מה הרב היה שבא לפנינו. נציבין
44 שם עיף. הא עובד נעס הכא משום החווא
45 לדעיל, דגרמו שניהם לבדוק אחריהם. והוא
46 נעס משום לשון מנוחה. ברוק מאי דניח – ברוק
47 דנע עיף ויחיתה בו. אחוריה לקריעה לאחוריה
48 – שלא יבינו מדר להדיא ויצא לבס. חקוקאה
49 כתיי השם. לקריותא – לכפרים. לראת
50 בתבואות שעורים נעשו יפות – ומכלל דרבי
51 שמענו שחטטים לא נעשו יפות. ולא היה רוצה
52 להוציא דבר קללה מפיו. ערשים נעשו יפות –
53 מאכל אדם.

קכו פסחים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר פה ד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – רשימה"

1 לאו משום דחוקות ברוך – תימה: מאי סלקא דעתך, דאי חוקות ברוך – אם כן מה עריך
2 לאמריה דרבי כלל? ואומר רבינו יצחק דמיייר כגון שבטל בעיה ביה. אף על גב
3 דחוקות ברוך, כיון דאיתיה בעיה – עריך לישאל למהו. ולחבו מתיב אמריה דרבי – ולא
4 שאלנין. אף על גב דרבינו כלל מטיבין ארבעת חוקות, ואין עריך אפילו לישאל – הדינן משום
5 דכיון ששולח לו אבול – ומסתמא תיבהו שלא

6 יבא דילי ממשלו. אבל בני ברדיאה, אפילו לא יתיה
7 ברוך – לא היה כל כך ממשלו, לכך עריך. **א**
8 לישאל אם הוא רואה. ומסתמא אין חוקות ברוך –
9 כל הבתים בחוקת ברוקין מביעו ליה, וממלא
10 ידעין דאמריה דרבי מהני, ואין עריך לישאל
11 הימנו אפילו אם הוא בעיר. ועוד פירש רבינו
12 יצחק: דסלקא דעתך דאיתיה דאמריה דרבי לא היה
13 ברוך ואין ברובא. אלא אין חוקות ברוך – מדינני, עג
14 דאי עמי שתיק. אבל אין חוקות ברוך – אמאי
15 מדינני? ומפירי: אי הכי כל הבתים בחוקת ברוקין
16 מביעו ליה, דממלא ידעין מדינני עג. מנני
17 **מדאורייתא** ביטול בעלמא טי – פירש
18 בקצטרס: מדכתיב "חשבונו ולא כתיב 'חשבונו'
19 אלא: השבחה בלב אבי. וקשה לרבינו יצחק
20 דהא השבחה בעברה היא, ולא ביטול. והניא
21 בשעתה, רבי עקיבא אומר: אין עריך, הרי הוא
22 אומר "חשבונו ומעני לרביהו שהיא אב
23 מלאכה. ועוד: ד"חשבונו אמרין לקמן מאיר" –
24 חלק, שהוא שעת לבעולה, ואתר אסוריה
25 לא מתיבי ביטול? ואומר רבינו יצחק: מדאורייתא
26 ביטול בעלמא טי, מטיעם נמאד שביטולו יד
27 דהפך ריצא שרונה. ומתרי. דקמאמרין: אבול
28 אתר רואה של אתריס ועל גבה. והא דאמרין
29 בנדרים (מהא, חלק) כפינו לשה – מדאורייתא
30 אין עריך. **א** **הגהות** רבן ברוך – ואין עג גב
31 דכל דבר שהוא בידם מדיננין להו לנשים
32 ועבדים, ואפילו מדאורייתא. דמשעים בכל הם
33 שאנו מאמינים לאשה ועבר על החטאה בעי
34 ותיקור, ובפיר "מריה" (בתובת עב. א. ושם) גבי
35 מאבילתו שאינו מטיעם – שמשעו סומך עליה
36 לעגן כל דבר המטיע. מכל מטיע, גבי בדיקת חמיץ
37 אף על גב דביתם. מכל מקום אי' חשבונו מדאורייתא
38 – לא מדיננין להו, משום דאיכא שרונה
39 יתירתא ועריך דקידוש גזול. כדומים בירושלמי
40 שפירש מפני ששעים עצמיות הן. ותחומין דרבנן
41 מדיננין להו לאשה ועבר, ולא קטן, מדינני
42 בפרק "ביצה מביעין" (אבות נחב. ושם): אפילו
43 עבר ואפילו שפחה נאמנת לומר עד כאן תוסי
44 שבת, אבל קטנים – לא דרעיני טפי, מחדשי
45 להו בשעתהן סוקת, ובפרש שני הדבות (כ.ת.א.
46 ושם) אלו נאמנים לטעיד גזולין כמו שראו

47 בקטנין עד כאן היינו מלתיבין שבת. משמע: אבל בקטנין לא. היינו מדיננין ותחומין אין בידם
48 כלל. לכך אין נאמנים כמו בדיקת חמיץ.

49 **המשביר** בית לחיבו בחוקת שראו ברוך – נראה לרבינו שמשון כן אברהם: דבשלתה
50 עשר איירי, דבארבעה עשר על המשביר לברוק. **א** **ובת"ב** אין ביום הראשון
51 חשבוני – פירש הקוגטרס: מדיננין ביום הראשון לחשבוני – מכלל דמקטעו מותר. ואין
52 נראה לרבינו קשה, דהא חשבוני – בעברה היא, ולא היה בחובו לשורפו אלא לאר
53 איסורו. ועד אי משמעטין דיום ראשון נאמנת לומר עד כאן תוסי? חלק?
54 מדה, ללישנא שני שפירש הקוגטרס דאין ח"ץ באחס טי'ע – אתי שפיר. ונראה לרבינו יצחק: דמייוריתא דקרא קודש. ועוד: מדכתיב "אך" ודרשינן לקמן "אך" – חלק, פרך.
55 **ואימא** לרבות ליל וצעה עשר לביעור – ידו מצי לשוני "ביום" כתיב: כדומים בסוקן. וכי מצי דאיתקש השבחה שאור לאבילת חמיץ – לא עריך לקרא דמייורי "שבעת ימים שאור
56 לא ימינא" דמדאיתקש השבחה שאור לאבילת חמיץ – יכול לדרוש כלל כמו שדרוש רבי יוסי (הגלילי) לכן.

הם אצל בדיקת חמיץ. תימא: הבר שמת והניח
מגורה מלאה פירות, אפילו הן בני יומן – הרי
הן בחוקת מתוקנים. וממאי? דילמא שאני הקא
משום דקאמרי הני. אמו אמרה דתיב מדיי משאני
את ביה? אלא מאי – דחוקות ברוך, האי "תכל
נאמינן"? "כל הבתים בחוקת ברוקין ארבעה עשר"
מביעו ליה! אלא מאי – משום אמרה דתיב, הא
לא אמרי הני – לא, תפשטו מיניה דאין חוקות
ברוק! לא, לעולם אימא לך חוקות ברוך, והקא
כמאי ברקנינן. מהו דתימא: לא דלימנינן רבנן,
קא משמע לן: כיון דברוקת חמיץ מברבנן רבנן,
דמדאורייתא כביטול בעלמא טי ליה – חמניהו
רבנן ברבנן. איבעיא להו: המשביר בית לחיבו?
חוקת ברוך, וממאי שאינו ברוך מהו? מי הוי
מבוקח טעיה, או לא? תא שמע, דאמר אבי:
למיעא באתרא דלא יהבי אגרא וברדן –
נימא ליה לאיניש לקיימו מצוה בגופיה, אלא אפילו
באתרא דיהבי אגרא וברדן – ונימא ליה לאיניש
לקיימו מצוה בגמוליה. תגן תתם, רבי מאיר אומר:
אובלין כל המש' ושורפין בתחלת שש. רבי יהודה
אומר: אובלין כל ארבע, וחולין כל המש' ושורפין
בתחלת שש. דכילי עלמא מוהא חמיץ ממש' שעוה
ולמעלה אסור, מנלן? אמר אבי: תרי קראי כתיבי,
כתיבי: "אך ביום הראשון חשבוני שאור מבתיכם",
תא ביצה? לרבות ארבעה עשר לביעור. ואמרת:
לרבות לילי המוש' עשר לביעור, דסלקא דעתך
אימא: ימים כתיבי, ימים – אין, לילות – לא, קא
משמע לן: אפילו לילות. והוא לא אימריבא ליה,
דהא

דקסבר – האי תנא. הכל הביין אצל בדיקה – ואפילו עם הארץ. ורבינו שראו מחוקק
חבר מחוקקין ליה שלא עבר זמנו עד שעשאוהו. דתיבא חבר – הנאמן על המעשרות
ומה, והדין מגורה מלאה פירות. אפילו הן בני יומן, שנמרחו דומם – הרי הן חוקות
מתוקנים. ודאי לא יצא מתחת ידו עד ששומר כל מצוה. והבא נמי, חזקא ועד הארץ
חזירין הן על הבריה – חוקתן שברקוהו.
ונמאי – דהא דוקניו נאמנין טעמא משום
דחבל בתריס דם אצל בדיקה, דלמא אין עמי
דחבל בתריס על כך, ושעמא משום דקאמרי
הני ואיניו שברוק. כל הבתים בחוקת ברוקין
מביעו ליה לטיבני – ולא היה למתילה
באמריה דרבי. ומקשינן: אלא מדתלא באמריה
– ודא איכא למירוק, דהא לא אמר – לא, אם
כא מצי אביביעין לך? תיפישו מינה דאין
חוקתן ברוקין ומשני: מתא דליכא למירוק למפשטי
מדי, דאיכא לאוקמא לוא כגון דמחוקן לן
בתיב לרבי, כגון שראיתו טרור וא יצא
מנעור יום לך, ואמרי דגן אבנתי ברקניהו.
כביטול בעלמא – דכתיב "חשבונו ולא כתיב
"חשבונו". והשבחה דלבך אלא השבחה. כדריבנן
– הימננו דרבן כחובא דליתא אלא מדרבנן,
דהא חשבונו דם חזירו לשומר במתרתן על
אלו. וכח ביהדים להאמינים במידי דלאו
דאורייתא. מי הוי מקח טעיה – ואם בא השוכר
לחזור בו על ידי עצלותו, ולומר: לא כך
שכרתי, ואין תנאי שלטו קיים, מזה לחזור לא
כעניא חיבא דלא יהיב אגרא – לא חריסין וברקי.
אלא כל איש ואיש ברוך את בתו – ולא מצי
למימר ליה מקח טעיה, דהא דמייורי יודע שאינו
ברוק לא הייתי שוכר – ודאי תנאי לאיניש
למעט מבעיה בגופיה. ודאי ימי היה עד לא
ברוק – לא היה מביעו כתיב. אלא אפילו באתרא
דנתיב כל בני העיר לשומר ברוקין כל איש
בביתו, דאיכא השתא חסרון כיש – אפילו הכי
אי יודע ביתא תאמול דלא ברוך – לא הוי חדר
בה, דתיבא ליה כו'. והאי דהדר ביה –
משום מלחא אחרייהו, דאשכח ביה
אחרייהו שפירא מינה. תגן תתם – ברטינן, ואין
עג גב דבפירקין היא. ושורפין בתחלת שש –
ולא ימחין עד תחלת שבעה שעות אסור מן
התורה. לפי שאדם טועה בשבחה רבי יהודה
אומר – טועה אדם יותר מנאן, עריך להתרסק
מן התערה יותר, ולא יאכל סוסף ארבע
ולמעלה חליין – לא אובלין ולא שורפין.
כלומר: אין עריך לשורפו ומאביל הוא לבתמיו
כל המש' – אבל הוא לא יאכל. דכילי עלמא
מיהא חשבוני שעוה ולמעלה אסור – לא
התורה. דאי לא מיתסר עד אורתא – לא ודו חזר ביה, דבין עמנא ללילא לא טע
אנישי. שנקתי ימים שאור לא ימינא כתיביסם – אפילו שיה אתר בתוך השבעת ימים.
וכתיב "אך ביום הראשון חשבוני" – הרי שהה בו שעה אחת. והא "ביצה לרבות בו" –
דעל ברוחן האי "הראשון" – ראשון קודם לכל שבעה קאמר, ודינתי ארבעה עשר.
ואימא לרבות ליל המוש' עשר – שלא ימחן עד הבוקר, והבי קאמר אין כבסנית הם
הראשון – מיד חשבונו, דאי משבעת ימים" – דהא אמנא: ימים – אין, לילות – לא.
חלשבת

פסחים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף ה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (השוליון) קכט רש"י

השבת שאור לאבילת חמץ – משעה שהחידו שלא לאכול חמץ – צוה להשבת
 השאור, דכתיב "שאור לא ימצא בבתיכם, כי כל אוכל (חמץ)", ואבילת חמץ לאבילת
 מצה – וכל משעבדי לאביל מצה – החידו שלא לאכול חמץ, דכתיב "כל מחממת לא
 תאכלו, בכל מושבתכם תאכלו מצות", וכתוב "כברכת תאכלו מצות", אלמא: ומן אבילת
 מצה יאסור חמץ והשבת שאור –

מתשפחה, דא חלק – אבין ורקין מיטשין.
 אלמא: מקצת היום מותר ומקצת אסור.
 ומעתה על לנו לחלק חציו לאיסור חמץ
 לחוד. ואיבא דאמר: "אך" הוא הך בנישטריא
 דראשן בטעי גיף דכין, ורופס ח תחת אלף
 ורדי' במקום כ, בראשון דמיקריא שמעט –
 בלא רומיא דקרא אחרדי שמעט ראשון
 במשמעות קרא, שהוא יום קודם לכל שבעה
 דקרא, וכן דכתיב "שבעת ימים מלכת האבל",
 אך ביום הראשון – ראשון קודם למעשה
 קאמר, הראשון אדם תולד – הקודם לאדם
 הראשון נולדת, הכא נפי אא תריב – בראי
 קרא גופיה "שבעת ימים", ודרוש נמי ראשון
 דומיא דשבעי, חם נפי – גבי לולב, הו
 דראשון למה לו, מראשון ושמני נקא –
 מיתביב ביהוה שבחון – מכלל דאניק לאו
 שבתן נעוה, על ענין ראשון – על ימים
 הקודמים לו, ורדינו חולו של מועד, לא לבית
 רחמנא לא ויז' – דמשמע ורביא, שכבר –
 אינטרין ה'א למיעוט, אלא מהני שלשה ראשון
 דכתיב: מקריא קודש ראשון, ומקריא קודש
 דסוכות, ומעתה לולב – לא תותב לרב נתמן,
 דהני ראשון דכתיב בהו לאו למשמעותיה
 קאתו, אלא שנת בעלמא הוא דקרא ראשון,
 וכתב דבי רבי שמעאל, שכבר שלשה ראשון,
 ושבחנה דרגל פסח ושבתו דרגל דת
 ונשילת לולב בעיקרא ראשונים – וכו' לשלשה
 ראשון, לא תשהה על חמץ גוי' – דהשתה פסח
 ומנה מתחלת שבע, שהוא יום הירעים, שכבר
 טעא חמה לצד שקיעתה, ודכי אמרין בפרק
 "אמר לן המנהיג" וימא חבוב, צולתיה
 דאבריה מני משדירי בחולי' – דדינא מחמת
 ואילך, וגמירין מינה דשחטת התמיד מתחלת
 שבע, וקשיא לן תרם מתחילת דומי שחט
 בשש שבת ומצותה, ומשני לן שאני בחולת בית
 המקדש דלא מכוני – רחבין תחתיה מאד,
 ולא משתחירי על שחטתיה, ואימא לן דח
 וחד – יבער סמוך לשחטתיה מנע, ואם שהה
 על תשע – יבערנו בתשע, ומן שחיה קאמי
 וזהו מנה, והוא ילקח תורה לישראל לאו ומנו
 45 – כלום מן אור עבש, שלא הוא אב מלאכה –
 וזו הבערה שלא לערוך הוא, והכתוב אס'
 מלאכה ביום טוב, הלכך האי ראשון בארבעה
 עשר קאמי, אך חלק – התיר לך בחמץ.
 לשחוט מקצת יום בעירו, ואי יום בעירו ביום
 טוב – מי שיר לשחיה כלל הוא איחשך, וב'
 לאבילת מצה מששבתיה, ועל כרחין השבתה
 שאור כשחשתי, ואם כן לא משכחת "אך"
 חלק, דאי לאו "אך" – איבא למימה ביום
 הראשון על המשמעות שהוא התחלת היום, אבל
 השאור – על כרחין נתון יום ביעורו שיר ליה
 קרא לשחיה.
 שבע

דמא איחשך השבתה שאור לאבילת חמץ וכו' – בפרק "כל שעה" (לקמן כו.ב) ליהף רבי
 יהודה לאכול חמץ מו' שעות ולמעלה שהוא בלא תעשה, ורבי שמעון פליג עליה,
 ומכאן לא מצי למליף מיד, דלא חוקשה אבילת חמץ להשבתה שאור שמש שעות
 ולמעלה, אלא להשבתה שאור של שבעת ימים, וקשה לרבי שמעון וכו' אבדכו, אבל אצל
 ימיה, ימיה לרבי להשבתה שאור מדראיחשך לאבילת
 חמץ.

למענו חולו של מועד – אתרווייהו קאי,
 דלולב אינו נשיל במדינה אלא אם
 אחר.

ברתנא דבי רבי שמעאל – אף על גב
 דכתיבי טובא – ברוך שלשה מצות
 כתיבי כולהו, וכל הכתוב במצוה אחד חשיבי
 חדא, וכל לחקטת מנין דומיני שלש ראשון
 דראשון, ויאך ביום הראשון לדרשיתין, וילמא
 הואו איכתיבי לוך דרשא? דתסתברא דמהני
 דכתיבי מקריא קודש, ורדינו כולהו לוך דרשא,
לא תשחט את הפסח ורדינו תמים קיים – הקשה
 רבנא בשעתן בן אבדכו: דכתיב "ואכלתו חמץ
 אסור שעות ולמעלה וזו המאן שחטת
 הפסח אשר דהמיני, והמדי ששחטו לפני חצות
 פסל הוא וכן שחטת לא יודי מדי מצות, אך
 ער כדי שרתייה הקרבת מפרזו ושי למה כיון
 דדיעבד אם שחט הפסח קודם תמיד כשר, כד
 הוה – שחטתו מחמת ואלך, וכן
 שחטתה קאמר רחמנא – אף על גב דאמת הוא
 דלא תשחט על חמץ כל יודי כיון שרתי
 דאמרינן בפרק "חמדי נשחתי" (לקמן כו.א וכו'),
 השחט את הפסח על החמץ – עובר בלאו, מכל
 מקום כיון דאשחתייהו דהשבתה, והחידו
 שלא לשחוט פסח על חמץ – סברא הוא שבמון
 שחטתה חודר על השבתה.
דברי רבי שמעאל – תימה לרבינו יצחק
 דתנא דבי רבי שמעאל מריבא ליה מקרא
 אחרינא, וכבבא ורובין פריך קמי רבי שמעאל
 אנתא דבי רבי שמעאל.
(ואומר) כל מלאכה ביום טוב – אף על גב
 דכשיתוף ויעשה חמץ האנתא
 מותר, כדאמר בפרק "כל שעה" (לקמן כו.ב) גבי
 ערלה בישראל על גבי תולמי – דברי רבא ורבי
 מותר, וזוהו חמץ, וזוהו חמץ, וזוהו חמץ, וזוהו חמץ
 (כא.א) לא יסיק בו תנור וכיריים – היינו מדרבנן
 אמרי רבינו יצחק, וזוהו חמץ, וזוהו חמץ, וזוהו חמץ
 מותר בכל ענין, אפילו אינו כיוול לתלחלו, אי נמי
 כיון והתחלה הבערה אינו כיוול לתלות מנע, אך
 גב על שיהא לו תנא מנעו אור כך – אסור, כמו
 נדרים ונדבות שאין קריבין ביום טוב, לנאן דאמר
 (כתיב ט.א כ.א) אף על פי שיש מן מלאכה הדיית
 לבסוף, ומאן דשרי – שרי מלכתה.
 לחלק

מיתה. לתקביר ויעו של עשו – דכתיב: "ויצא הראשון ארמוני כלו באפדרת שעני", ולבגין בית
 המקדש – דכתיב: "כפא כבוד מרום מראשון מקום מקדשיו", ולשמו של מישן – דכתיב:
 "ראשון לציון בית הגם", רבא אמר, מיתבא: "לא תשחט על חמץ דם וכו'" – לא תשחט
 הפסח וגזרון חמץ קיים, ואימא: כל חד וחד בי שחיה! ומן שחיהיה אבדך רחמנא, תניא נמי
 הכי: "אף ביום הראשון תשבתו שאור מקבתים" – מערב יום טוב, או אינו אלא ביום טוב עצמו
 תלמוד לומר: "לא תשחט על חמץ דם וכו'" – לא תשחט את הפסח ורדינו חמץ קיים, דכתיב
 דבי ישמעאל, רבי עקיבא אומר: אינו צריך, הכי הוא אומר: "אף ביום הראשון תשבתו שאור
 מקבתים", וכתבי: "כל מלאכה לא תעשו", ומינייהו לתקביריה שהיא אב מלאכה, רבי יוסי אומר:
 אינו צריך, הכי הוא אומר: "אף ביום הראשון תשבתו שאור מקבתים" – מערב יום טוב, או אינו אלא ביום טוב – תלמוד לומר: "אף"
 חלק, ויא ביום טוב עצמו – מי שרף? היא איחשך השבתה שאור לאבילת חמץ, ואבילת חמץ לאבילת מצה! אבדך רבא:

אינו צריך, הכי הוא אומר: "אף ביום הראשון תשבתו שאור מקבתים" – מערב יום טוב, או אינו אלא ביום טוב – תלמוד לומר: "אף"
 חלק, ויא ביום טוב עצמו – מי שרף? היא איחשך השבתה שאור לאבילת חמץ, ואבילת חמץ לאבילת מצה! אבדך רבא:

קל תוספות. פרק ראשון – אור לארבעה עשר פרק ה עמוד ב – מתוך מהדרת "אבן ישראל – (שטיינשילד)"

להלך יצאת – מדריך לה אב מלאכה, ועד אומר רבינו יצחק בן אשר: ולמאן דאמר
ללאו יצאתה – לא היה אסור ביום טוב, כיון דאין שם מלאכה עליה. לא אמרנו
מתוך – דאי אמרנו מתוך שרי, אי על גב דבעינן עורף היום קצת – הכא נה מה שנבער הוי
עורך. אבל אורח הוא של אחרים ושל גבות – תשעה הרב רבי יעקב דארולייניז, ודבא

לא מצינן תרי קריא למעט נה וגבה, דמדח
למך שפמינו תרויהו, אף על גב דתחלת לך? **1**
תחבו, ובספר יצ' שעה' למקצ (גא) משמע **2**
דרבינן כולה, ובמנחת פריק דבי שיעמאל' **3**
(סו,א) ועם קאמר: תרי 'ערוסותיב' תחבי חד – **4**
למעט נה, חד – בעינן תעשה, ומיהו, בספרים **5**
מדויקים גרסי חד – חד ערוסותיב, פירוש **6**
כשיטת עמך מדרב, וחד לעיט הקדש, וכן **7**
נראה, וברשיעת הגז (חולין קל"ב) דרשין **8**
מ'ערוסותיב' – כרי טעמיה, **9**
משום דכתיב לך תרי זמני – פירש **10**
הקמטור, כיון דמייית 'לך' שדייה **11**
אלא ימצא', ושעה לרבינו משנתן בן אברהם: **12**
ומיתרדא ד'לך' נפיה, אפילו בלא ו'לאו ימצא' **13**
מעיה למעט נה שיכבשות, ואומר רבינו יצחק **14**
דאי לאו מ'רלא ימצא' מ'לך' לא ממשעתין **15**
שיכבשות – ודחזו נמי 'לך' חשיבא, והוה **16**
אמנא דאתי לדרשה תרינא, אבל השתא **17**
דידענא אפ'ל ימצא' ממשעתיה – ממשעתין **18**
גוי שיכבשות, ו'רלא ימצא לך' – משמע אפילו **19**
במצע ביצנא לך, אבל עור קשה לה כיון דרשינא **20**
אלא ימצא', אמאי אמרנן ליה לעיל למדרש: **21**
מה שאור האמור בביתם וכו' – אי שאור **22**
האמור בביתם שלך אי אתה רואה וכו' ותירץ **23**
רבינו יצחק דאי לאו דרשה דשאר באור – הוה **24**
מוק לה למעט של אחרים ושל גבה בביתם כמ **25**
גבולים, ולא למעט נה שיכבשות, ודוחק **26**
הקשור רבינו חנן, ודענא דוכאן לא מ'ערוסותי **27**
קריא לכבשות ושלא כבשות, בראשית וגו' **28**
(חולין קל"ב), בין גביה רנך שדך, וטובא דמייית **29**
הגם – כבלוח לא מ'ערוסותיב' אלא חד קריא לכבשות **30**
ולשל כבשות ותירץ רבינו משנתן בן אברהם: **31**
כיון גדלין לך אבני רבי שיכבשות לא חשיב שלך **32**
– שום ודכאן חו לא ערוך תרי קריא: וממשעתין **33**
תרויהו מחד קריא, וכן י' לתירץ מה שהקשה הרב **34**
רבינו יעקב דארולייניז מ'ערוסותיב' **35**
התם

36 שפמינו מ'דריבי עקיבא תלת; שפמי מ'גיה: אין **37**
בעור חמץ אלא שפמי, ושפמי מ'גיה: הבערה ה'חלק **38**
יצאת, ושפמי מ'גיה: לא אמרנו מ'גיה: והתירה ה'בערה **39**
ל'צורך התירה נמי שלא ל'צורך. תנו רבנן: "שבעת **40**
ימים שאור לא ימצא בבתיכם" מה תלמוד לומר? **41**
והלא כבר נאמר: "לא יראה לך שאור ולא יראה **42**
לך חמץ" וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' **43**
והלא כבר נאמר: "לא יראה לך שאור בכל **44**
בני" – הרי בתים במשעמי, לפי שנאמר ולא **45**
יראה לך – ודמכתב לך' משמע מ'גיה: שכן **46**
אי אתה רואה, אבל אתה רואה גבולין של **47**
אחרים, כגון גז ושל גבה, וכן הקדשים לברק **48**
דבית – יכול – נלמוד מקרא הו שמעון את **49**
שלו ברי שלא יראנו ריהו, דהא יצא יראה **50**
תחבו ויקבל פקדונות מן הגוי – דהא תחבו **51**
לך' תלמוד לומר לא ימצא – אסר לך **52**
הטעמא, שאף היה בכלל מ'גיה, אסר לך **53**
אחרים, ודבא לא תחבו לך', אין לי – מ'לא **54**
ימצא' דאסר לומר גוי שלא כבשות תחת ידך, **55**
ואינו שרע ענך תחבו, ולקמיה פריך: אחת **56**
מסתברא, גוי שיכבשות תחת ידך – דהוי ממוט **57**
במנוקא, אין שלא כבשות אבל שרע בחיך **58**
תחת, תלמוד לומר: "לא ימצא וכו' וכו' וכו' וכו' **59**
לה, ואין לי אלא בביתם – כלומר: ואם נאמר **60**
וה לא נאמר 'לא יראה לך שאור', הייתי **61**
אומר אין לי שאור לשווח חמץ אלא בביתם, **62**
מפני שחוט מצינו אצלוי מיעוד, דהא בראי קריא **63**
תחת וכו' דבתיב, תלמוד לומר: בכל בני – **64**
כקרא ד'לא יראה' תחבו, דייקין – אף על פי **65**
כקרא שנתנו, ש' לי לומר תחת עור בכל **66**
אלו, דהא יצא ימצא' ודמשמע אפילו הטענה **67**
לא כתב אלא בביתם, אבל כתב בודו נמי לך' **68**
לדחציא של אחרים, אבל בגבולין פרות שחתן **69**
ומשרות תב' לך', ואנו אומר: אבל אתה רואה **70**
בחן של אחרים, ענין לומר קולו של הוה **71**
והחומר של הוה – תלמוד לומר, ב' ולקמיה **72**
פריך: מאי קאמר דמייית לה של אחרים ושל **73**
גבה לאיסורא ולהתירא אהבא, כלפי ליאי **74**
– שתי מלות, כלפי דוכן נטה דבר וכו' דהא **75**
איכפא מסתברא גוי שיכבשות – מסתברא **76**
דאסור טפי, ליאי – דוכן, והתירא דבכרסת פריק **77**
'דחציא' (מ'א), חצבי לתרא בני ליאי – **78**
'דחציא' שבותין לזיון וליכבו, אפילו – אין לי **79**
דאסור אלא בוג שיכבשות, דהוה דומיא דשקל – **80**
גוי שלא כבשות מנזין תלמוד לומר לא **81**
ימצא', יצא כתב לא מנצא אבל לא ימצא – **82**
למנר משמע, וארישא קאי – לדחציא, אין לי **83**
ומתור לראות של אחרים, ברבא בר ברקא **84**
אחריית ברלעקיה, אלא של כבישות, נו שיכבשות מנזן ומתור: תלמוד לומר: "לא ימצא", ורבינו ר' לרבא נתן אחרייתא, ונסכי כל למכריתא קריא לאיסורא, ומשני לדחציא **85**
קא נסיב לה, משום שנאמר בגבולין בשאר ידך לך תרי זמני, "לא יראה לך שאור בכל בני ובגולן בפרשת בא, ואם ענין לחצי ידך בגבולין וכו' ראייה, דהא כבר אמור – געיה ענין ללא ימצא, ודרוש ביה לא ימצא לך אף במצע אצלך, הייתי שרע ענך קאמנא לך, **86**
דאי אתה אסור אלא אם שלך, אבל אתה מוצא את שלו, והדאי לך דחמץ – לא חקיש, דשאר וחמץ מ'ערוסותיב' (ג) חד מחטריה לא ליקח, מחזא – ערו **87**
של רבא, ומני חילא – אים של תמול, ותיקן סודר מחטריה על העיריות, תירא – חד דאמרנן דמשום אחריות אסור, למאן דאמר ב' – רבי שמעון קאמר ליה בכבא **88**
לא ימצא", איכא דאמר: הניחא למאן דאמר: דבר הגורם לממון לאו פ'מון דמי **89**
הוה **90**

שמע מינה – מרלא נפקא ליה דהאי יום הראשון ערב ויום טוב הוא, אלא משום דאסור **1**
לדבער ביום טוב – שמע מינה כבודא ליה כדרי יודעה, דאמר למקצ פריק 'כל שעה' **2**
וכא, וכו'ו, אין ביעור חמץ אלא שיפיה, ואלף, דענתיה, ולא מעותרה, ולא השבתות בכל דבר **3**
כבודא ליה – ולקמיה ביום טוב, ובעתה תחת, ואפילו לכלבני וא ישילבני לימ **4**
ושמע מינה – מרקאמר שהוא אב מלאכה – **5**
גמרא, דליה רבינו נחמן, דאמר: הבער חלק **6**
יצאתה, ודמיא נשנת (ע'א) בעירה ולא יצאת **7**
שדיתה בכלל ילא תעשה כל מלאכה, חו **8**
והוציא ממלל, ופרש את ה'לעצמה, לומר **9**
לך שאנה במיתת ביה דך בשאר ימיצאת אלא **10**
בלאו דהו לברו, רבי נתן אומר: לחלק יצאתה **11**
שלא תאמר תעשה ארבעה או חמה, אבל **12**
מלאכות בשוגג כבשות אינו חיוב אלא משה **13**
דזא דהו יצא איכא כבלוח דתו כרת – לפיכך **14**
פירש בה בפני עצמה, לקחש אפילו, מה היא **15**
מוצאת תחת, שדיא אב מלאכה חייב עליה **16**
לעצמה, ב' אלמא, לרבי יוסי וכו' וכו' וכו' **17**
דזא, והלא כבר נאמר ולא יראה לך שאור בכל **18**
בגולן – הרי בתים במשעמי, לפי שנאמר ולא **19**
יראה לך – ודמכתב לך' משמע מ'גיה: שכן **20**
אי אתה רואה, אבל אתה רואה גבולין של **21**
אחרים, כגון גז ושל גבה, וכן הקדשים לברק **22**
דבית – יכול – נלמוד מקרא הו שמעון את **23**
שלו ברי שלא יראנו ריהו, דהא יצא יראה **24**
תחבו ויקבל פקדונות מן הגוי – דהא תחבו **25**
לך' תלמוד לומר לא ימצא – אסר לך **26**
הטעמא, שאף היה בכלל מ'גיה, אסר לך **27**
אחרים, ודבא לא תחבו לך', אין לי – מ'לא **28**
ימצא' דאסר לומר גוי שלא כבשות תחת ידך, **29**
ואינו שרע ענך תחבו, ולקמיה פריך: אחת **30**
מסתברא, גוי שיכבשות תחת ידך – דהוי ממוט **31**
במנוקא, אין שלא כבשות אבל שרע בחיך **32**
תחת, תלמוד לומר: "לא ימצא וכו' וכו' וכו' וכו' **33**
לה, ואין לי אלא בביתם – כלומר: ואם נאמר **34**
וה לא נאמר 'לא יראה לך שאור', הייתי **35**
אומר אין לי שאור לשווח חמץ אלא בביתם, **36**
מפני שחוט מצינו אצלוי מיעוד, דהא בראי קריא **37**
תחת וכו' דבתיב, תלמוד לומר: בכל בני – **38**
כקרא ד'לא יראה' תחבו, דייקין – אף על פי **39**
כקרא שנתנו, ש' לי לומר תחת עור בכל **40**
אלו, דהא יצא ימצא' ודמשמע אפילו הטענה **41**
לא כתב אלא בביתם, אבל כתב בודו נמי לך' **42**
לדחציא של אחרים, אבל בגבולין פרות שחתן **43**
ומשרות תב' לך', ואנו אומר: אבל אתה רואה **44**
בחן של אחרים, ענין לומר קולו של הוה **45**
והחומר של הוה – תלמוד לומר, ב' ולקמיה **46**
פריך: מאי קאמר דמייית לה של אחרים ושל **47**
גבה לאיסורא ולהתירא אהבא, כלפי ליאי **48**
– שתי מלות, כלפי דוכן נטה דבר וכו' דהא **49**
איכפא מסתברא גוי שיכבשות – מסתברא **50**
דאסור טפי, ליאי – דוכן, והתירא דבכרסת פריק **51**
'דחציא' (מ'א), חצבי לתרא בני ליאי – **52**
'דחציא' שבותין לזיון וליכבו, אפילו – אין לי **53**
דאסור אלא בוג שיכבשות, דהוה דומיא דשקל – **54**
גוי שלא כבשות מנזין תלמוד לומר לא **55**
ימצא', יצא כתב לא מנצא אבל לא ימצא – **56**
למנר משמע, וארישא קאי – לדחציא, אין לי **57**
ומתור לראות של אחרים, ברבא בר ברקא **58**
אחריית ברלעקיה, אלא של כבישות, נו שיכבשות מנזן ומתור: תלמוד לומר: "לא ימצא", ורבינו ר' לרבא נתן אחרייתא, ונסכי כל למכריתא קריא לאיסורא, ומשני לדחציא **59**
קא נסיב לה, משום שנאמר בגבולין בשאר ידך לך תרי זמני, "לא יראה לך שאור בכל בני ובגולן בפרשת בא, ואם ענין לחצי ידך בגבולין וכו' ראייה, דהא כבר אמור – געיה ענין ללא ימצא, ודרוש ביה לא ימצא לך אף במצע אצלך, הייתי שרע ענך קאמנא לך, **60**
דאי אתה אסור אלא אם שלך, אבל אתה מוצא את שלו, והדאי לך דחמץ – לא חקיש, דשאר וחמץ מ'ערוסותיב' (ג) חד מחטריה לא ליקח, מחזא – ערו **61**
של רבא, ומני חילא – אים של תמול, ותיקן סודר מחטריה על העיריות, תירא – חד דאמרנן דמשום אחריות אסור, למאן דאמר ב' – רבי שמעון קאמר ליה בכבא **62**
לא ימצא", איכא דאמר: הניחא למאן דאמר: דבר הגורם לממון לאו פ'מון דמי **63**
הוה **64**

פסחים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף ו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קלג

1 לחבי איצטרף לא ימצא – משום דבעלמא לא כמנזון דמי, איצטרף קרא למיזר
2 דבי זמן מיתא מחסר, היאל ובי איתיה חדר – הוא נספה למורה בעיניה, וזה
3 ערין לא נאבר, וכי אמרה רבי שמעון להחאו – היכא דאינו בעיק, כגון בני גונב
4 קרשיו שווו בהללים חיבין באחריות, אמר רבי שמעון אף פי שאין כפל
5 להקדשו, דכתיב 'לרעהו ולא להקדש –
6 הבא חיוב, ריבון הזה חיוב באחריות –
7 רעהו קרינא ביה, דהא גרס לו להתחייב –
8 מנזן, ארטא – המלך טול עשור מן
9 הרבמה מן התבואה, חיבת כנבחר –
10 דקיימא לך כל שרי גבאמזע – פטורה
11 מן התבורה, שאמר (במדרג ג) 'ל כי כבוד
12 בישראל, אבל באחרים, ועוד זה
13 שעשורו של מלך בתבוס – חיבת בכבורה
14 לתת לכזן הנבחרת שלהם, או אי רפיצי
15 מסלק ליה – לני בעשות, לא תביע לך
16 – כיון דאבתי ולא וכה יני בתן, ודעי אינו
17 קבוע לתן ותרז מנשות, איכא למיזר לא לתן
18 לו כדמות אלא מעות, ואף על גב דפיצי
19 מסלק ליה – וכל מנה דלא סלקיה – ידי
20 שכיבא בהנות, עיטא ארטא חיבת – חאף
21 על גב העיסת גוי פטורה, ואוכל ישראל בלא
22 חלה, דהא 'סריטובים' תיב – זו חיבת
23 דלית לה קלא, ודוראנא אפינא שלו היא,
24 ואוכלה בלא חלה, אבל בהנחה – אית לה
25 קלא, ודורנתיא חיבת – בעיסה הוא הנתיב,
26 אין זקוק לבער, לא חוקקיה להנתיב את
27 גוי מן הבית, כדאמרינן, אבל אתה רואה של
28 אחרים, הפקדו אצלו – וקבל עליה
29 אחריות, כדמפרש ואזיל, זקוק לבער, יחד לו
30 בית – כלומר, לא קובל עליה, אלא אמר
31 ליה 'דרי הבית לפניך, דגב באחת מן הוויית'
32 – אין זקוק לבער, אפי קאמר – דהכי ילין
33 מלא ימצא? לעולם אפינא – ו'לא ימצא'
34 משמע המצוי בידך לכל הפער, היינו דקביל
35 עליה אחריות, דהוי כדרייה, אף בפיסוק
36 שאמר להנתיב, – פפרק קנא דעבדה וזה דהן
37 אין משכירין בתים ליהם בארץ ישראל, אבל
38 בסודיא משכירין, וכל שכן בתרצה ארץ, חאף
39 מנקום שהתירו להשכיר, לא לבית יריה התירה,
40 אלא להנתיב מן המנות ועצים, ולא שידור הוא
41 בה, שאין מצוי בידך – שדרי אנתה וזת סודרה
42 לגוי, כופה עלי את חבלי – דהא לא תוד
43 לטלטלו ולא פוקסי, ומיהו, ביב רדאה' לא עבר,
44 דהא בטלה בליביה מתאמתו, כדאמרינן למקן
45 הבורק צריך שיטבל בלבן, אלא משום שלא
46 ששכח אצלו – צריך כפית כלי, מיבדל בדי
47 מינה – אפילו בחול למוד הוא לפרש מנזנו,
48 הפצי על גוי – דהומפק אצלו, ולא קובל עליו
49 אחריות, דמתור לשירותו, עישה לו פליצא –
50 בארבעה עשר, משום חביו, חאף שישכח
51 ויכחילו, וטל מני חוב בפפית כלי כל שבעה,
52 שהכלי ניטל לצורך, ומיהו הואו דלעיל, לא
53 אפשר ליה בנדרצה, ומישו חדר יומא טל לא
54 בפפית כלי, וכליהה יבערנה, הפפיש – מן הדבשה לים, שיריאה – למקום רחוק, קודם שלשים יום – לפסח, ולקמן מפרש בנגד שואלן בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום,
55 ומאז לא עליו ליהודי בציורי הפסח, דעתו לחזור – בימי הפסח, אפילו מראש השנה נמי – דכי חרר ביה בימי הפסח – עבר עליה, והחייא שעטא לאו בשרוניה הוא דליבטילה
56 שדרי איסור הנאה הוא ואינו שלו, וכשרואו – עבר עליה, איצי – שתינוק שם כנבואה, ותחתיה חזן, ואמרינן לקמן תמן שפלה עליו מפתח – דרי הוא כמבטור, דרי שלשים
57 זקוק לבער – דלכתחלה לאו ביעור, קודם שלשים – לא חלה חובת ביעור עמו, וכי מטי היאה שעטא – לא מחייב, כדאמרן, דהא נפלה עליו מפתח, שדרי

היינו דאיצטרף, "לא ימצא". אלא, למאן דאמר
במזון קמי – "לא ימצא" למה ליה איצטרף, סלקא
דעתך אמינא: היאל ובי איתיה – לוי אצטרף, לאו
בשרוניה קאי – קמישמע לך, בעו מיניה מרבאי: בהמת
ארנונא חיבת בפבורה או אין חיבת בפבורה? כל
היכא דמיצי מסלק ליה בזווי – לא קא מיבעיא לך
התיב, בי קא מיבעיא לך – היכא דלא מיצי מסלק ליה
בזווי, מיאי? אמר להו: פטורה, והתניא: חיבת! התם
דמיצי מסלק ליה, איכא דאמר, אמר רבאי: בהמת
לוייה, פטורה מן הכבורה, ואף על גב דאמר מסלק
לוייה, עיטא ארטא – חיבת בהדה, ואף על גב דלא
מיצי מסלק ליה, מיאי טעמא – בהמת אית לה קלא,
עישה לית לה קלא, תנו רבנן: גוי שזכנס לחצרו של
ישראל וביצעו בידו – אין זקוק לבער, הפקדו אצלו
זקוק לבער, יחד לו בית – אין זקוק לבער, שפאמר:
"לא ימצא". מיאי קאמר? אמר רב פפא: ארישא קאי,
הכי קאמר: הפקדו אצלו – זקוק לבער, שפאמר:
"לא ימצא". רב אשי אמר: לעולם אפינא קאי, והכי
קאמר: יחד לו בית – אין זקוק לבער, שפאמר: "לא
ימצא" בבתיכם" ותא לוא ידירה, דגוי כי קא
מעיל – לביתא דנפשיה קא מעיל, למימרא דשכירות
יגיא? והתנן: אף במקום שאמרו לחשבור – לא לבית יורה אמרו, מפני שמכניסין לתוכו
עבודת יורה, ואי סלקא דעתך דשכירות קניא, בי קא מעיל – לביתיה דנפשיה קא מעילו
שאני קאי, דאפקיה רחמנא בלשון "לא ימצא" – מי שפגעו בידך, גאז זה שאינו מצוי בידך,
אמר רב יהודה אמר רב: המוצא חמין בביתו ביום טוב – כופה עליו את הקלי, אמר רבאי:
אם של הקדש הוא – אינו צריך, מיאי טעמא – מיבדל בדילי מיניה, ואמר רב יהודה אמר
רב: המצוה של גוי – עושה לו מחיצה וענדה מפקחים משום היבר, ואם של הקדש הוא – המפרש והיוצא
צריך, מיאי טעמא – מיבדל בדילי אינשי מיניה, ואמר רב יהודה אמר רב: המפרש והיוצא
בשיריאה, קודם שלשים יום – אין זקוק לבער, תוך שלשים יום – זקוק לבער, אמר אביו: הא
דאמרת תוך שלשים יום זקוק לבער – לא אמרן אלא שדעתו לחזור, אבל אין דעתו לחזור –
אין זקוק לבער, אמר ליה רבאי: ואי דעתו לחזור, אפילו מראש השנה נמי? אלא אמר רבאי:
הא דאמרת קודם שלשים יום אין זקוק לבער – לא אמרן אלא שאין דעתו לחזור, אבל דעתו
לחזור – אפילו מראש השנה זקוק לבער, ואודא רבא לטעמיה, דאמר רבאי: העושה ביתו
אוצר, קודם שלשים יום – אין זקוק לבער, תוך שלשים יום – זקוק לבער, וקודם שלשים
נמי לא אמרן אלא שאין דעתו לפנותו, אבל דעתו לפנותו – אפילו קודם שלשים יום נמי
זקוק לבער, הני שלשים יום שגברתייהו? דברתיא: שואלן ורוישין בתלתיא הפסח קודם
הפסח שלשים יום, רבי שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות, מיאי טעמא דתנא קמא
שדרי

7
8 **בהמת** ארטא פטורה מן הכבורה אף על גב
9 דמיצי מסלק ליה – דהא דרתיא חיבת
10 פירש הקונטרס: דבי עישה תניא, וקשה לרבינו
11 שמשון בן ארסחם: דהא גבי נביה תניא בחדיא
12 בתוספתא דחייבת בכבורה, וכן גבי עישה תניא:
13 עיטא ארטא חיבת בהדה, דהא גב דלא מיצי
14 מסלק ליה ואית ספריי דרסי, דהא אמר אלי
15 פטורה, והא דלא מיצי מסלק ליה, ולפי זה
16 מתיישבות שתי הבריות, "יחד לו בית" – פירש
17 הקונטרס: דלא קובל עליו אחריות, אלא אמר אלי
18 'דרי הבית לפניך', וכן לרבינו ינאף, מיאי אריאי
19 חזו: אפילו לא חזו נמי, והכי נמי סדיק בסבור
20 למיזר דרטיא כשריתא ופירש רבינו חם, דאפילו
21 באחריות מיירי, ומשום הכי מפק מלא ימצא'
22 ולא שכיב מיצי, כיון שיהיו לו בית, דרב פפא אית
23 ליה מסכיא, כיון שיהיו לו בית – דהא כאלו קובל
24 עליו אחריות על דמנזו של גוי בביתו של גוי,
25 **כופה** עליו כלי – אף על גב דאיכא למאן
26 דאמר פפרק 'כירה' (שבת מג.א) אין
27 כלי ניטל אלא לדבר דנטייל איכא לאוקמי בצריך
28 למקום, אי נמי הבא שרי, משום דילמא אתי
29 למכילה.

שואמר

פסחים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף ז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" – (שינוי/קלן) קלן

הוספות

1 **לפני** סחריי בזמה לעולם מעשר – פירש הקונטרס: אף על פי דאיכא למתל במזכר כמו
 2 בלוקח – מספיקא תלינן לחומרא. ואין ראה לרבינו יצחק. דמזכר מיטשא דחולין
 3 דשרא משת לפלגא דמזכר, והוה ליה רובא לחיתר, ואומר רבינו יצחק. ולקוחים הוו רובא,
 4 דכמה גבי ארם עומדים על בזמה אתח לכתוב. **בז** הבית לעולם חולין – מקשה רבינו
 5 יצחק. הדין נמצא שם. הוא אמר בפרק "הרהרא"
 6 (ברכות סבב): לא יכנס בחד הבית במעט
 7 הערות כפיניו ואומר רבינו יצחק. דאין אמר
 8 אלא הדיכא דנשטא בפרהסיא סבידו, דנאי הוא,
 9 דנראה דמלך שם לסודתו. אבל בעינא – לא.
 10 **עשויון** להתכבד בכל – קשה לרבינו יצחק
 11 דמסקין בפרק יום הדין (נדה נו"ב.
 12 ושם) גבי שרץ שזנמא מנובד – אין חוקתי
 13 מתכבד ביה על ידי בדיקה ותיקן. דשרץ שהוא
 14 בעשויון – לא חוקתי כלל כן מתכבד כמו
 15 במעשה.
 16 **בלבער** מלי עלמא לא מליזי דלחבא שמעמ
 17 – מכאן היה מצריך רבינו שמשון בן
 18 אבהם לברך לפני המילה "לחבסיה". דאי לאתי
 19 המילה – ישקי בברכתו. ד"לחבסיה" – לחבא
 20 משמע. והיא שצריך לברך עובר לעשייתו. ולא
 21 נראה לרבינו תם, דבפרק רבי אליעזר דמילה
 22 (שבת קל"ב ושם) תניא. דחל אומר: "אשר קדשת
 23 במצותו ונתנו על המילה". כאי הני אומר.
 24 לחבסיה. משמע: לאתי המילה מקמו. אף על גב
 25 דלחבסיה משמע לחבא – לא קשה. ולא על זאת
 26 הבעשה כעשוי מברך, אלא משבא ומודה
 27 לחקודש ברוך הוא שצונו על המילה כשחבא
 28 לידו. ותיקנה כאן – לנלות ולהודיע שזו המילה
 29 נעשה לשם יצירתו. ולא לשם עבודת זרה. ולא
 30 לשם מורא. ולא לשם דר גרמים. ואין צריך לברך
 31 עובר לעשייתו אלא במקום שהעושה המצוה הוא
 32 מברך, אבל כשמברך אחר – לא. והיה שריר
 33 ברכת אדוסין אינו מברך אלא אחר אדוסין
 34 בוי

1 וניכפלה בנית – ותיקנו רבנן לכל אדם ליבטל בבלו בחלתו שש, והשתא לא משי,
 2 דאיכא זכרון טובא. שרירי עסק בשפירות. כיון דאיסורא דרבנן – דמשעבר תמש אסור
 3 בתוך לרבי הכל – כדאורייתא דמי, ואינו שלו ולא מצי מבטל ליה בבלו. ודכן וסין
 4 עליו מושתה ליה כפרות – עבר עליו. המקדש – אשה. משמע שנות ולמפלה – מתחלת
 5 וישתה – דאיסורא דרבנן הוא. **אפילו בחישי**
 6 קודריתא – והמזומים בחרי ארטס קדין הם
 7 מנא. ואפילו הכי אין חוששין לקדושת אבא אבא
 8 עליהם מיה. ואף על גב דאתי איסור הנאת חמיץ
 9 דרבנן דלש ומפקע חורשי תורה ושרי אשת
 10 איש עלמא, דא מרזעין בכמה דוכתי: כל
 11 דמקדש ארעתא דרבנן מקדש. והפקר ביה ודן
 12 הפקר, והם הפקרו מנונו. עיבא מנונלל –
 13 שלא המחיתה, ומפני אימת כבוד רבו אי יכול
 14 לקום ולילק לאפמות. יקדים ומפכל לה –
 15 כלבו, דעדיין היא ברושה, שלא אסרה עליו.
 16 דיקא נמי – דעדיין לא המחיתה. דקתיני היה
 17 יושב בבית המדרש. דמשמע מפני שאין יכול
 18 לקום ולילק משם הוא מנטלה בבלו. ואי בתמיץ
 19 גמור – למה לו יושב בבית המדרש? ואפילו אם
 20 היה פנוי, היה כבוד לעשות יורה? והשתבא בבל
 21 והו ביערו? אלא אלא כשיש בידו לתקן קאי,
 22 וכדו לאפתח אלא היה פנוי, והואיל לא
 23 המחיתה עדיין. ומשום יום טוב נקט בשבית
 24 המדרש. והשתבא מתוקמא בתמיץ גמור.
 25 ובארבעה עשר שחל להיות בשבת. כיון שרביה
 26 מצוה – אמר סא קלא דעתי. אם נתעשה בתיבה
 27 זו מנה יורה חומין, אוליין בתיבא אלא
 28 ומורתה. רוב אוביל בשיר בירושלים כל ימות
 29 השנה ממשעת מעשר שני הן. לפי שהו
 30 מספיקין לאכול כל משת מעשר שני שלהן
 31 ברגל, ותנחין אותם לפני העיר בטובת הנאת
 32 חזק אובילם אותם בקדושתן. ועיקר אבילת
 33 מעת מעשה שלמים והו מבאיין מן. כדקיימא
 34 לן במנחת (פ"א). הלך לקדוש מן בהמות.
 35 רכל זמן שיש לו משת מעשר – אינו מוציא
 36 מעת חולין. ואף על גב דאיכא למיזכר שטא
 37 מיד המזכר נפלו. ומשת חולין לן – ספק
 38 איסורא לחומרא. בחד הבית לעולם חולין –
 39 ואפילו בשעת הרגל שיש מעת מעשר מרובין
 40 בירושלים במועת חולין – לא מספיקין להו
 41 במעשה. דאוליין בתיבא רובא ורשאה. ואמרין
 42 לאו אידידא נפול אלא קודם הרגל. ובירושלים
 43 בשאר ימות השנה חולין, דרוב מעת חולין
 44 חולין. ובשעת הרגל מעשה, כדמפרש טעמא
 45 מה טעם בשעת הרגל מעשה ולא מרובין קודם
 46 הרגל נפול. כדאמרין בנימנאן בתיבא רובא חולין
 47 ושוקיי ירושלים עשויים להתכבד בכל יום מפני
 48 הטיט. ואינו קודם הרגל – הו משתבד
 49 בשעת רובא. אבל דרי הבית, מתוך שהו
 50 משעת הרחם מכבודו מעשה. ועוד שאין אדם
 51 נכנס באבא בשעת הרגל ואינו עושה להתכבד.
 52 אלמא: בכל דבר שבשעת ההתכבד אמריין קטאי
 53 קטאי אודו. ותסם נכותו כשמשמין חזק אובילין ונטלין ראשון ראשון כיון שלא יתעפס. וכל שכן דמסתמא בדיקה או אור לארבעה עשר, והיא דברתא היא – ומצה היא. מוכח
 54 עליה – שרירי הוא זה ימים רבים, וחמץ הוא. שרבי ימי המצה – היא להיות מעטש משכנס ופסחא. אי תבי שפיא – אפילו ספק ליכא. דמסתמא דתיבא רובא. הוא מצוה היא. אם
 55 רוב חולין – נשתמש בה חולין, אלמא: בתיבא רובא אוליין, ולא בתיבא ברתא. ציבורין ציבורין – של מעשה בויהו, ושל חולין בויהו, וזכיון אחר. כגומא – דליכא למיזכר זיל בתיבא
 56 ברתא, דקמתי אשליהו. מיום דרזח שטא בנמא נמא, וכל ראוהו. בלבער כולי עלמא לא מליזי דלחבא שמעמ – ושפיר דמי, דברכה קודם עשיית המצה בעת, כדלכתן.

אומר שמים וארץ לא נבראו אלא כלפס הזה וככיסויה מה טעמא אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים א"ר לעזר בי ר"ש אם כדעת הזו שאמר אבא פעמים שהוא מקדים שמים לארץ פעמים שהוא מקדים ארץ לשמים אלא מלמד ששניהן שקולים זה בזה:

הלכה ב משנה יוסי בן יעזר אומר שלא לסמוך יוסי בן יוחנן אומר לסמוך יהושע בן פרחיה אומר שלא לסמוך נתיי הארבילי אומר לסמוך יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך שמעון בן שטח אומר לסמוך שמעיה אומר לסמוך אבטליון אומר שלא לסמוך הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם ונכנס שמאי הלל אומר לסמוך ושמאי אומר שלא לסמוך הראשונים היו נשיאים והשניים אבות בית דין:

גמרא בראשונה לא היתה מחלוקת בישראל אלא על הסמיכה בלבד ועשו שמאי והלל ועשו אותן ד' משרבו תלמידי ב"ש ותלמידי ב"ה ולא שימשו את רביהן כל צורכן ורבו המחלוקת בישראל ונחלקו לשתי כתות אלו מטמאין ואלו מטהרין ועוד אינה עתידה לחזור למקומה עד שיבוא בן דוד ר' חייה בשם ר"י לא תהא שבות קלה בעיניך שהרי סמיכה אינה אלא רשות ונחלקו עליה אבות העולם א"ר יוסה זאת אומר שאדם צריך לכבוש את כובדו דלא כן מה אנן אמרין אסור ליגע בבמה ביי"ט. הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם ונכנס שמאי. לאיכנ יצא יש אומרים

[דף י"א ע"א]

ממיתה למיתה יצא ויש אומר כנגד פניו יצא הוא ושמונים זוג של תלמידי חכמים מלובשין תירקי זהב שהשחירו פניהן כשולי קדירה שאמרו להן כתבו על קרן שור שאין לכם חלק באלהי ישראל אנן תנינן יהודה בן טבאי נשיא ושמעון בן שטח אב בית דין אית תניי תני ומחלף מאן דאמר יהודה בן טבאי נשיא עובדא דאלכסנדרייא מסייע ליה יהודה בן טבאי הוון בני ירושלם בעון ממניתיה נשיא בירושלם ערק ואזל ליה לאלכסנדריא והיו בני ירושלם כותבין מירושלם הגדולה לאלכסנדריא הקטנה עד מתי ארוסי יושב אצלכם ואני יושבת עגומה עליו פירש מית גו אילפא אמר דבורה מרתא דביתא דקבלתן מה הוות חסירה א"ל חד מן תלמידי רבי עיינה הוות שברה א"ל הא תרתיי נבך חדא דחדתני וחדא דאיתסכלת בה מה אמרית יאיא בריוא לא אמרית אלא בעובדא וכעס עלוי ואזל מ"ד שמעון בן שטח נשיא עובדא דאשקלון מסייע ליה תרין חסדין הוון באשקלון אכלין כחדא ושתין כחדא ולעיי באוריתא כחדא דמך חד מינהון ולא איתגמול ליה חסד מית בריה דמעון מוכס ובמלת כל מדינתא מיגמול ליה חסד שרי ההוא חסידא מצטער אמר ווי דלית לשנאיהון דישראל כלום איתחמי ליה בחילמא וא"ל לא תיבוי בני מריך דין עבד חדא חובא ואזל בה ודין עבד חדא טיבו ואזל בה ומה חובא עבד ההוא חסידא חס ליה לא עבד חובה מן יומי אלא פעם אחת הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד ומה טיבו עבד בריה דמעון מוכס חס ליה לא עבד טיבו

מן יומוי אלא חד זמן עבד אריסטון לבולבטייא ולא אתון אכלוניה אמר ויכלוניה מיסכנייניא דלא יטלין ואית דאמרין בשוקא הוה עבר ונפל מיניה חד עיגול וחמא חד מיסכן ונסב ליה ולא א"ל כלום בגין דלא מסמקי אפויי בתר יומין חמא ההוא חסידיא לחסידיא חבריה מטייל גו גנין גו פרדיסין גו מבויעין דמוי וחמא לבריה דמעין מוכס לשונו שותת על פי הנהר בעי מממטי מיא ולא ממא וחמא למרים ברת עלי בצלים רבי לעזר בר יוסה אמר תלייא בחיטי ביויאי רבי יוסי בן חנינא אמר צירתא דתרעא דגיהנם קביע באודנה אמר לון למה דא כן א"ל דהוות ציימה ומפרסמה ואית דאמרי דהוות ציימה חד יום ומקזה ליה תריי אמר לון עד אימת היא כן א"ל עד דייתי שמעון בן שטח ואנן מרימין לה מן גו אודנה וקבעין ליה גו אודניה אמר לון ולמה א"ל דאמר אין אנא מתעביד נשייא אנא מקטל הרשייא והא איתעבד נשייא ולא קמן הרשייא והא אית תמנין נשיין הרשיין יהיבין גו מערתא דאשקלון מחבלן עלמא אלא איזיל אמור ליה אמר לון אנא דחיל דהוא גבר נשייא ולית הוא מהיימנתי א"ל אי הימינך הא טבאות ואין לא עביד דהין סימנך קומוי הב ידך על עיינך ואפקה וחזרה והיא חזרה אזל ותני ליה עובדה בעא מיעבד סימנא קומוי ולא שבקיה א"ל ידע אנא דאת גבר חסיד יתיר מן כן את יכול עבד ולא עוד אלא בפומי לא אמרית בלכי חשבית מיד עמד שמעון בן שטח ביום סגריר ונסב עימיה תומנין גוברין בחירין ויהב בידיהון תומניי לבושיין נקיים ויהבנין גו קידרין חדרתין וכפינון על רישיהון אמר לון אין

[דף י"א ע"ב]

צפרית חד זמן לבשוון לבושיכון ואין צפרית זמן תניין עולין כולכון כחדא וכיון דאתון עללין כל חד וחד מינכון יגוף חדא ויטלטלניה מן ארעא דעיסקיה דהדין חרשא טלטלתניה מן ארעא לא יכול עבד כלום אזל וקם ליה על תרעא דמערתא א"ל אויים אויים פתהון לי דמן דידכן אנא אמרון ליה היך אתית להכא בהדין יומא אמר לון ביני טיפייא הוינא מהלך אמרון ליה ומה אתיתא הכא מיעבד אמר מילף ומילפא כל מטי יעביד מה דהוא חכם והוות כל חדא מינהון אמרה מה דהיא אמרה ומייתיא פיתא וחדא אמרה מה דהיא אמרה ומייתיא קופד אמרה מה דהיא אמרה ומייתיא תבשילין אמרה מה דהיא אמרה ומייתיא חמר אמרון ליה את מה אית כך עבד אמר לון אית בי צפר תרין צפרין ומייתי לכון תמנין גוברין בחירין הווי עמכון חדיי ומחדיי לכון אמרון ליה כן אנן בעיי צפר חדא זמן ולבשוון לבושיהון צפר זמן תנינן ועלו כולהון כחדא אמר כל דמטי יחכום זוגיה ומענונון ואזלון וצלכונון חדא היא דתנינן מעשה בשמעון בן שטח שתלה נשים באשקלון אמרו שמנים נשים תלה ואין דנין שנים ביום אחד אלא שהיתה השעה צריכה לכך תני א"ר אלעזר בן יעקב שמעתי שעונשין שלא כהלכה ועונשין שלא כתורה עד איכן ר' לעזר בי רבי יוסי אמר עד כדי זימוזום רבי יוסה אמר בעדים אבל לא בהתרייה מעשה כאחד שיצא לדרך רכוב על סוסו בשבת והביאוהו לב"ד וסקלוהו

והלא שבות הוית אלא שהיתה השעה צריכה לכן שוב מעשה באחד שיצא לדרך ואשתו עמו ופנה לאחורי הגדר ועשה צרכיו עמה והביאוהו לב"ד והלקוהו והלא אשתו הוות אלא שנהג עצמו כבזיון: **הלכה ג משנה** ב"ש אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן אבל לא עולות וב"ה אומרים מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהן:

גמרא ב"ש אומרים הותרה סמיכה שלא כדרכה וב"ה אומרים לא הותרה סמיכה שלא כדרכה אי זו היא סמיכה שלא כדרכה מאתמול א"ר זעירה כל עמא מודיי באשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא שלמי נדבה שסמך עליהן מאתמול יצא מה פליגין בשלמי חגיגה בית שמאי עבדין לון כשלמי נדבה ב"ה עבדין לון כאשם מצורע א"ר יסה הן דאת אמר אשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא בזמנו עיבר זמנו נעשה כשלמי חגיגה אמרו ב"ה לב"ש מה אם בשעה שאני אוסר להדיוט הרי אני מתיר לגבוה בשעה שאני מתיר להדיוט אינו דין שנתיר לגבוה אמרו להן ב"ש והרי נדרים ונדבות יוכיחו שהן מותרין להדיוט ואסורין לגבוה אמרו להן ב"ה לא אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן קבוע תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע אמרו להן ב"ש חגיגה אין זמנה קבוע שאם לא חג בראשון חוגג בשני שאם לא חג בשני חוגג בשלישי אמרו להן ב"ה חגיגה זמנה קבוע שאם לא חג ברגל אינו יכול לחוג לאחר הרגל אמרו להם ב"ש והלא כבר נאמר (שמות יב) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם אמרו להם ב"ה משם ראייה לכם אינו נעשה אבל נעשה הוא לגבוה אבא שאול אומר טעם אחר מה אם בשעה

[דף י"ב ע"א]

שכירתך סתומה כירת רבך פתוחה בשעה שכירתך פתוחה אינו דין שתהא כירת רבך פתוחה דבר אחר אינו כדן שיהא שולחנך ומלא ושולחן קונך ריקם אמר ר' יוסי בי רבי בון רבי שמעון בן לקיש הוה עבר קומי סדרא ושמע קלהון קריי הדין פסוקא (דברי הימים א כט) ויזבחו לה' זבחים ויעלו עולות לה' למחרת היום ההוא אמר מאן דמפסיק ליה כבית שמאי מאן דקרא כוליה כבית הלל ניהא עולות למחרת היום ההוא שלמים למחרת היום ואין שלמים באין כב"ש א"ר יוסי בי רבי בון דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננין והקריבו למחר מעשה בהלל חזקן שהביא עולות לעזרה וסמך עליה חברו עליו תלמידי ב"ש התחיל מכשכש בזנבה אמר להן ראו נקיבה היא ושלמים הפליגין בדברים והלכו להן לאחר ימים גברה ידן של ב"ש וביקשו לקבוע הלכה כדבריהם והיה שם בבא בן בוטא מתלמידי ב"ש ויודע שהלכה כב"ה ופעם אחת נכנס לעזרה ומצאה שוממת אמר ישמו בתייהן של אלו שהישמו את בית אלהינו מה עשה שלא והביא שלשת אלפים טלי מצאן קדר וביקרן ממומין והעמידן בהר הבית ואמר להן שמעוני אחי בית ישראל כל מי שהוא רוצה יביא עולות יביא ויסמוך

יביא שלמים ויסמוך באותה השעה נקבעה הלכה כבית הלל ולא אמר אדם דבר א"ר יצחק בי ר' לעזר הדא כסא בשירותה בעיית מילוי כסא דקיסא מיניה וביה כל גומרא דלא כוויא בשעתה לא כוויא מעשה באחד מתלמידי ב"ה שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וראהו אחד מתלמידי ב"ש אמר להן מה זו סמיכה אמר לו מה זו שתיקה ושיתקו בניזיפה והלך לו:

הלכה ד משנה עצרת שחלה להיות ערב שבת ב"ש אומרים יום טובח לאחר שבת וב"ה אומרים אין להן יום טובח ומודין שאם חלה להיות בשבת שיום טובח לאחר שבת ואין כ"ג מתלבש בכליו ומותרין בהספד ובתענית שלא לקיים את דברי האומרין עצרת לאחר השבת:

גמרא עצרת שחלה להיות ערב שבת ב"ש אומרים יום טובח שלה לאחר שבת ב"ה אומרים אין לה יום טובח אלא יומה הוא טובחה הא ב"ש אומר יום טובח שלה אחר שבת ואין כ"ג מתלבש בכליו מק"ו מה אם בשעה שיש שם שלמים ועולות כדברי ב"ה אין כ"ג מתלבש בכליו בשעה שאין שלמים ועולות כדברי בית שמאי לא כ"ש כתוב אחד אומר (שמות כג) והג הקציר בכורי מעשיך וכתוב אחר אומר (ויקרא כג) כל מלאכת עבודה לא תעשו א"ר חנניה כיצד יתקיימו שני מקראות הללו בשעה שהוא חל בחול את חוגג ושוכת ובשעה שהוא חל בשבת למהר את חוגג וקוצר א"ר יוסי בי רבי בון

[דף י"ב ע"ב]

ובלבד שיבלים לעיסתו כהדא דתני להן אינש דיהוי עלוהי אעיין ובכורין האומר הרי עלי עצים למזבח וגזירין למערכה אסור בהספד ותענית ומלעשות מלאכה בו ביום. מודרים שאם חלה להיות בשבת שיום טובח שלה לאחר שבת הא בית הלל אומרים יום טובח שלה לאחר שבת עורות של מי רבי מבי בשם ר' יאשיה איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל רבי יוחנן אמר של כל המשמרות ר"ש בן לקיש אמר של אותו המשמר ואת אמר יום טוב שחלה לאחר שבת עורות של מי פלוגתא דרבי יוחנן ורשב"ל אר"י עצרת יש לה תשלומין כל שבעה התיב רב הושעיה והא תני מה החדש למנויו יום אחד אף העצרת למנוייה יום אחד א"ר לא שאם לא חג בראשון חוגג כל שבעה ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' יהושע בן לוי בכל יום כ"ג מתלבש בכליו ובא ומקריב תמיד של שחר אם יש נדרים ונדבות הוא מקריבן והולך ואוכל בתוך ביתו ובא ומקריב תמיד של בין הערבים ובא ולן בלשכת פלהדרין ר' עוקבה בשם ר' יהושע בן לוי לא היה עושה כן אלא בשבתות ובימים טובים אית תניי תני הציץ מרצה על מצחו אפי' בוזית מ"ד הציץ מרצה על מצחו (שמות כח) והיה על מצחו תמיד מ"ד אפי' בוזית מהדא דיום הכיפורים מ"ד הציץ מרצה על מצחו מסייע לר' יוסי בי ר' בון מאן דאמר אפי' בוזית מסייע לר' עוקבה:

הלכה ה משנה נוטלין לידים לחולין ולמעשר ולתרומה ולקדש מטבילין ולחטאם אם ניטמאו ידיו
ניטמא גופו:

גמרא ויש ידיים לחולין אלא כר' שמעון בן אלעזר דר' שמעון בן אלעזר אומר יש ידיים לחולין דברי
הכל היא כדי שיהא בדל מן התרומה תני ר' שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר הידים תחילה לחולין
ושניות לתרומה מה ר' שמעון בן אלעזר כר' עקיבה דתנינן תמן המכנים ידיו לבית המנוגע ידיו
תחילה דברי ר' עקיבה והכמים אומרים ידיו שניות כרבנן היא תמן

[דף י"ג ע"א]

מה טעמון הכא מתוך שאת אומר לו ידיו שניות אף הוא בדל מן התרומה ולא מחמת משקה גזרו
עליהן ויהיו תחילה קל והומר מה אם טבול יום שהוא דבר תורה אינו אלא פוסל ידים שהן מדבריהן
לא כל שכן דבר אחר כלום גזרו על הידים לא כדי שיהא בדל מן התרומה מתוך שאת אומר לו ידיו
שניות אף הוא בדל מן התרומה תמן תנינן התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה וחומש ואסורין
לזרים והן נכסי כהן ועולין באחד ומאה וטעונין רחיצת ידים והערב שמש הרי אלו בתרומה
ובבכורים מה שאין כן במעשר תמן את אמר אין המעשר טעון רחיצה והכא את אמר המעשר טעון
רחיצה הן דאת אמר המעשר טעון רחיצה רבנן הן דאת אמר אין המעשר טעון רחיצה ר' מאיר
דתנינן תמן כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא את הקודש ופוסל את התרומה ומותר
בחולין ובמעשר דברי ר' מאיר וחכמים אסרין במעשר ולא שמיע דאמר ר' שמואל בשם ר' זעירה
מהו וחכמים אסרין במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר מאי כדון הן דאת אמר המעשר טעון רחיצה
ברוצה לוכל והן דאת אמר אין המעשר טעון רחיצה ברוצה ליגע ולא הוא רוצה לוכל הוא רוצה ליגע
אלא משום נטילת סרך והתנינן תרומה וכי יש בתרומה משום נטילת סרך אלא בחולין שנעשו על
גב טהרת הקודש וחולין שנעשו על גב הקודש לא בחולין הם תיפתר או כר' שמעון בן אלעזר או
כר' אלעזר בי רבי צדוק או כרבי שמעון בן אלעזר דתני ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר
הידים תחילה לחולין ושניות לתרומה או כר' לעזר בי רבי צדוק דתנינן תמן חולין שנעשו על גב
הקודש הרי אלו בחולין ר' אלעזר בי ר' צדוק אומר הרי אלו כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד ולקודש
מטבילין: כל הן דתנינן מטבילין בארבעים סאה אנן קיימין והא תנינן הנוטל ידיו למקדש צריך
רביעית א"ר לעזר כאן בידים טמאות וכאן בידים טהורות א"ר הנינא בריה דר' הלל אפילו תימר
כאן וכאן בידים טהורות כאן וכאן בידים טמאות כאן בקודשי מקדש המקודשין וכאן בחולין שנעשו
על גב הקדש: ולחטאת אם ניטמאו ידיו ניטמא גופו: א"ר חנניה לא שחידשו טומאה לחטאת אלא

אמרו המיטמא טומאה קלה כמיטמא טומאה חמורה ר' יעקב בר אחא בשם רבי לעזר (במדבר יט) ואסף איש מה תלמוד לומר טהור הגע עצמך אפי' את אוספו

[דף י"ג ע"ב]

במגריפה אמרה התורה טהור מה אנן קיימין אם במגריפה של מתכת והלא פשוטי כלי מתכות טמאין אם במגריפה של עץ לא כעומד מחמת דבר טמא הוא אמר רב הושעיה תיפתר באוספו בנסר ואפשר שלא ינשא עליו א"ר יודן אבוי דר' מתניה תיפתר באוספו במלתרא עבה רבי בא בר ממל בעא קומי ר' אמי מה בין אדם טהור לחטאת לכלי ריקן טהור לחטאת אמר ליה ואסף איש טהור מה ת"ל איש אלא ליתן טהרה מעולה לאיש לעשותו כמי חטאת וכאפר חטאת רבי יסא בשם רשב"ל היסט שמהרתי לך בשרין טימאתי לך כאן:

הלכה ו משנה הטובל לחולין והוחזק לחולין אסור במעשר הטובל למעשר והוחזק למעשר אסור לתרומה הטובל לתרומה והוחזק לתרומה אסור לקדוש הטובל לקדוש והוחזק לקדוש אסור לחטאת הטובל לחמור הותר לקל טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל:

גמרא וחולין צריכין כוונה דרובא אתא מימור לך אפילו טובל לחולין והוחזק לחולין אסור במעשר לא כן א"ר אלעזר כמיניין החולין כן מיניין המעשר כאן לאכילה וכאן למגע הטובל סתם מותר בכולם א"ר יוחנן במזוקק לכולן עודיהו רגליו משוקעות במים מחזיק עצמו לכל טהרה שירצה תמן תנינן מקל שהיא מליאה משקין טמאים כיון שהשיקה למקוה טהרה דברי ר' יהושע וחכ"א עד שיטביל את כולה ר"ש בן לקיש אומר מה פליגין בטומאה קלה אבל בטומאה חמורה אף ר' יהושע מודה ר' יוחנן אמר אף בטומאה החמורה פליגין מתניתא פליגא על רשב"ל עודיהו רגליו משוקעות במים מחזיק עצמו בכל טהרה שירצה פתר לה באוכל אוכלין טמאין ושותה משקין טמאין לא כן א"ר יעקב בר זבדי ר' אבהו בשם רשב"ל האוכל אוכלין

[דף י"ד ע"א]

טמאין ושותה משקין טמאין גופו טהור בלא כוונה מכיון שנתן דעתו לטהרה מעולה ממנה אינו צריך כוונה מתניתא פליגא על רשב"ל מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות וירדו שנים ומבלו שניהן טהורין זה אחר זה הראשון טהור והשני טמא רבי יהודה אומר אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור ועוד היא באוכל אוכלין טמאין ובשותה משקין טמאין מתניתא פליגא על רשב"ל צנון שבמקרה אשה נידה מדיחתו והוא טהור העלתו כל שהוא מן המים טמא ותני עלה ר' יהודה מטהר משם ר' יהושע ונידה לא טומאה חמורה היא הדא פליגא על רשב"ל ולית לה קיום:

הלכה ז משנה בגדי עם הארץ מדרם לפרושים בגדי פרושים מדרם לאוכלי תרומה כגדי אוכלי תרומה מדרם לקודש יוסי בן יועזר היה חסיד שבכהונה והיתה מטפחתו מדרם לקודש יוחנן בן גודגא היה אוכל על טהרת הקודש כל ימיו והיתה מטפחתו מדרם לחטאת:

גמרא ר' יסא בשם ר"י במגעות שנו ר' זעירה בעא קומי ר' יסא מאיכן ניטמא הכגד הזה מדרם א"ל תיפתר שהיתה אשתו של עם הארץ יושבת עליו ערומה שמואל בר אבא בעא קומי ר' זעירה כמה דאת אמר תמן אין היסט בחולין ויש היסט בחולין ע"י מגע ודכוותה אין משא בחולין ויש משא בחולין ע"י מגע ר' שמואל אחוי דר' הושעיה א"ר ירמיה בעי ישבה על הכסא ונגעה בו מה נפשך אם משא הרי משא אם מגע הרי מגע כמה דאתא מר במשא עד שינשא רובו ודכוותה במגע עד שיגע ברובו גופו של פרוש מהו שיעשה כזב אצל התרומה התיב רבי יוחנן

[דף י"ד ע"ב]

והא תנינן המניה ע"ה בתוך ביתו לשומר בזמן שהוא רואה את הנכנסין ואת היוצאין האוכלין והמשקין וכלי חרש פתוחין טמאין אבל המשכבות והמושבות וכלי חרש מוקפין צמיד פתיל טהור אין תימר עשו גופו כזב אצל התרומה אפילו מוקפין צמיד פתיל יהיו טמאין א"ר יודה בר פזי תיפתר בעם הארץ אצל הפרוש ולית שמע מינה כלום א"ר מנא כן א"ר יוסה ר' כל מה דאנן קיימין הכא בתרומה אנן קיימין תדע לך שהוא כן דתנינן תמן אפי' מאכל ואפילו כסות הכל טמא כלום אמרו טמאים לא משם היסט לא כן א"ר יוחנן לא חצצות ולא הסיטות ולא רשות היחיד ולא עם הארץ אצל התרומה גופה של תרומה מהו שיעשה כזב אצל הקודש נישמעניה מן הדא החותך שפופרת של קודש החותכה והמטבילה טעון מטבילה ניהא חותכה מטבילה ויכרכינה בסיב וימבילה אלא תיפתר בשחתכה על מנת להמבילה גופו של קודש מהו שיעשה כזב אצל החטאת נישמעניה מן הדא שני לגינים א' טהור לקודש ואחד טהור לתרומה שנגעו זה בזה שניהן טהורין והא מתניתא פליגא עשה את הטהור לחטאת שהיסיט ברוקו ובשכבת זרעו של טהור לתרומה וניטמא היא טהור לתרומה היא טהור לקודש:

פרק ג

הלכה א משנה חומר בקודש מבתרומה שמטבילין כלים בתוך כלים בתרומה אבל לא בקודש אהוריים ותוך ובית צביעה בתרומה אבל לא בקודש הנושא

[דף ט"ז ע"א]

את המדרם נושא את התרומה אבל לא את הקודש בגדי אוכלי תרומה מדרם לקודש לא כמידת הקודש מידת התרומה שבקודש מתיר ומטביל ואחר כך קושר ובתרומה קושר ואח"כ מטביל:

גמרא ר' חייא בשם ר"י מפני שאוכלי תרומה זריון ואוכלי קודש אינן זריון א"ר חנניה קומי ר' מנא והדא היא מעלה אילו דבר שהוא שוה בזה ובוה טמא בזה וטהור בזה ודא היא מעלה א"ל תיפתר במזוקק לקדש ר' לא בשם ר"י אם היה דבר טמא כבד כליטרא אין מטבילין אותו אבא שאול אומר אף בתרומה אין מטבילין אותו אלא סל וגרנותני בלבד א"ר יוחנן אבא שאול ור' שמעון שניהם אמרו דבר א' דתנינן תמן האוחז באדם ובכלים ומטבילין טמאים וכשהוא מדיח את ידיו טהורין רבי שמעון אומר ירפם עד שיבוא בהן המים א"ר יוחנן מסתברא רבי שמעון יודה לאבא שאול אבא שאול לא יודי לר"ש רבנן דקיסרין בשם ר' יוחנן הלכה כאבא שאול ותני כן הלכה כדבריו א"ר יונה מתניתא דר"מ אבל דברי חכמים עושין כן אפי' בקודש שאין בית צביעה תוך כלי קודש כולן תוך רבי יונה בשם רבי חייה בר בא מעשה שנכנסו שבעה זקנים לעבר את השנה בבקעת רימון ומי היו רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ור"ש רבי נחמיה ורבי ליעזר בן יעקב ורבי יוחנן הסנדלר אמרו

[דף ט"ז ע"ב]

כמה מעלות בקודש ובתרומה רבי מאיר אומר שלש עשרה רבי יוסי אומר שתים עשרה א"ר מאיר כך שמעתי מרבי עקיבה שלש עשרה אמר לו רבי יוחנן הסנדלר שימשתי את ר"ע עומדות מה שלא שימשנו וישיבות אמרו רבי יוחנן הסנדלר אלכסנדראי לאמיתו הוא ועמדו משם בנשיקה וכל מאן דלא ה"ל גולה הוה חבריה קטע פלגא דגולתיה ויהב ליה ולמה הוון עבדין כן דהוון כולהו דרשין הדין פסוקא מן שבע שבע אפין (ישעיהו ה) אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו וקלסון לאהרייא מה אשכח אפוי בגוה אמרין ר"ש בן יוחי הוה ולמה הוון דחקין מעתה הדא מילתא דהוון דרשין מימר (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך מה כתוב בתריה את חג המצות תשמור אמרין כל מי שספיקה בידו לעבר את השנה ואינו מעברה כאילו עובד עכו"ם מי אתי מיזל לון אמרון אתוי נהוי עובדינן והוה חמי חד כסף דשייש והוה כל חד וחד נסיב חד מסמר וקבע ליה בגויה והוא נחת ושקע כהדין לייש עד כדון מיתקרי כיפא מסמרא א"ר יוחנן בית צביעה שאמרו בין בפנים בין בחוץ כדרך שהנקיים תופסין בו א"ר זעירה איפשר לומר כנגוב שאין הידים מיטמות כנגוב אבל איפשר לומר כמלוא משקה שמכיון שנגע בו מימהו אלא כי נן קיימין במלוכלך במשקה רבי יוחנן בשם רבי בנייה עשו משקה בית צביעה כמשקה בית מטבחהי כמא דאת אמר תמן משקה בית מיטבחהי טהורין במקומן וטמאין במקום אחר וכה משקה בית צביעה טהורין במקומן וטמאין במקום אחר רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי משקה בית מטבחהי שיצא לחוץ ניטמא והא תנינן משקה בית מיטבחהי שיצאו לחוץ בקדושתן הן א"ר יוסה קיימה רבי סימון רבי חננא ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי

כשיצאו וחזרו ניטמא משקה העליון והיה שותת

[דף ט"ז ע"א]

ויורד רבי בא ורבי בון בר חייה חד אמר במקומו טהור וירד למטן טמא וחורנה אמר הואיל והוא בא מכה טהרה טהור רבי אחא בשם רבי זעירה הדא דאת אמר במשקין שניטמו באוכלין אבל במשקין שניטמו בשרץ טמאים הן תמן תנינן כל הכלים יש להן אחרים ותוך ויש להם בית צביעה ר"מ אומר לעריבה גדולה של עץ ר"ע אומר לכוסות ר"מ אומר לידיים טמאות וטהורות א"ר יוסי לא אמרו אלא לידיים טהורות בלבד ורבי מאיר היו ידיו טמאות ואחורי הכוס טהורין משקה לחוץ על גבי הכוס ואחזו בבית צביעתו פשיטא שאין משקה מיטמא מן היד לטמא את הכוס בשם שאין משקה מיטמא מן היד לטמא את הכוס כך אין משקה מיטמא מן היד לטמא ככר במקום אחר נישמעין מן הדא משקין טהורים נתונין בקרקע נגע בהן ככר טמא מימאן לאי זה דבר מימאן לא לטמא ככר במקום אחר מפני שהן ע"ג הקרקע הא ע"ג הכוס לא אלא משקה נתון ע"ג היד ואחזו בבית צביעתו אפי' כן אין משקה מיטמא מן הכוס לטמא את היד נישמעין מן הדא משקין טמאין נתונין בקרקע נגע בהן ככר טהור ניטמא לא אמר אלא ככר הא יד לא וכו' יוסה היו ידיו טהורות ואחורי הכוס טמאים משקה נתון על גבי היד ואחזו בבית צביעתו פשיטא שאין משקה מיטמא מן הכוס לטמא את היד וכשם שאין משקה מיטמא מן הכוס לטמא היד כך אין משקה מיטמא מן הכוס לטמא ככר במקום אחר נישמעין מן הדא משקין טמאין נתונין בקרקע נגע בהן ככר טהור ניטמא לאיזה דבר ניטמא לא לטמא הככר במקום אחר מפני שהן על גבי קרקע הא על גבי היד לא אלא משקה נתון על גבי הכוס ואחזו בבית צביעתו אפי' כן אין משקה מיטמא מן היד לטמא את הכוס נישמעין מן הדא משקין טמאים נתונים בבית צביעתו של כוס נגע בהן כוס שאחוריו טהורים בבית צביעתו ניטמא: הנושא את המדרס הוא נושא את התרומה אבל לא את הקודש: ר' בא בשם רב יהודה מפני מעשה שאירע מעשה באחד שניקבה חביתו

[דף ט"ז ע"ב]

ופקקה בסנדלו רבי זעירה רבי יסא בשם רבי לעזר עבר ונשא טהור ואתיא כהיא דאמר רבי לעזר יש מהן שאמרו לא ישא עבר ונשא טמא ויש מהן שאמרו לא ישא ואם עבר ונשא טהור א"ר זעירה קומי ר' מנא לית הדא אמרה שלא עשו גופו כזב אצל הקודש אין תימר עשו גופו כזב אצל הקודש אפילו עבר ונשא יהא טמא אמר ליה תיפתר במזוקק לקודש שלא כמידת הקודש מידת התרומה שבקודש מתיר את החומים ומנגב את הנקבים ואחר כך קושר ובתרומה קושר ואח"כ מטביל אוכלי תרומה זריזין הן והן חצין אותה אוכלי הקודש אינן זריזין ואינן חצין אותה:

הלכה ב משנה כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה הכלי מצרף מה שבתוכו לקודש אבל לא לתרומה הרביעי בקודש פסול והשלישי בתרומה ובתרומה ניטמאת אחת מידי חבירתה טהורה ובקודש מטביל שתיהן והיד מטמא את חברתה בקודש אבל לא לתרומה: **גמרא** תני מעשה באשה אחת שהיתה אורגת בגד א' בטהרה ובאת אצל ר' ישמעאל להישאל לו אמרה לו יודעת אני שלא ניטמא אלא שלא נתתי דעתי לשומרו מתוך שהוא בודקה אמרה לו נידה באת ומתחה עמי בחבל באותה השעה א"ר ישמעאל גדולים הם דברי חכמים שאמרו כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה שוב מעשה באשה אחת שהיתה אורגת מטפחת אחת בטהרה ובאת אצל ר' ישמעאל להישאל לו אמרה לו יודעת אני שלא ניטמא אלא שלא נתתי דעתי לשומרו מתוך שהוא בודקה אמרה לו נפסקה נימא אחת וקשרתיה בפי באותה השעה א"ר ישמעאל גדולים הן דברי חכמים שאמרו כלים הנגמרין בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה החותך משפופרת הקודש חותכה ומטבילה מעון טבילה ניהא חותכה מטבילה ויכרינה בסבי ומטבילה א"ר אילא תיפתר שהתכה על מנת להטבילה א"ר יהושע בן לוי עד כאן בקודשי מקדש המקודשים מיכן והילך בחולין שנעשו על טהרת הקודש א"ר יוחנן מעידותו של רבי עקיבה היא דתנינן

[דף י"ז ע"א]

תמן הוסיף רבי עקיבה הסולת והקמרת הלבונה והגחלים שנגע טבול יום במקצתן שפסל את כולן רשב"ל אמר יודעין היו שכלי שרת מחברים ומה בא להעיד על שירי מנחות שיהו מחברין את עצמן ר' יוסה בי ר' זמינה בשם ר' יוחנן מפני מה אמרו שירי מנחות מחברין את עצמן מפני שנוקקו לכליין רבי אחא רבי אילא בשם ר' יסא יודעין היו שכלי שרת מחברין ומה בא להעיד על הסולת ועל הקמורת ועל הלבונה ועל הגחלים ניהא סולת וקמורת ולבנה גחלים מאי א"ר בון בר כהנא תיפתר בגחלים של יה"כ שכמה שהוא חותה הוא מכנים אבל בגחלים שבכל יום לא כהיא דתנינן תמן נתפזר ממנו כקב גחלים היה מכבדן לאמה ובשבת כופין עליו פסכתר א"ר מתניה וכי סולת וקמורת ולבונה וגחלים יש להן שיעור אצל זה לא מפני שנוקקו לכליין והכא מפני שנוקקו לכליין ר' בון בר חייה בעי קומין מהו שיקרב בשני כלים התיב ר' חנין והא תנינן הכלי מצרף אין תימר שקומין קרב בשני כלים וליידא מילה תנינן הכלי מצרף א"ר לעזר דרומיאי לא כן א"ר יוסי בי ר' זמינא בשם רבי יוחנן מפני מה אמרו שירי מנחות מחברין את עצמן לא מפני שנוקקו לכליין והכא שנוקקו לכליין א"ר מתנייה וכי סולת וקמורת ולבונה וגחלים לא בכמה כלים הן קריבין ואת אמר הכלי מצרף והכא הכלי מצרף כהנא שאל לרבנין דתמן מנחה חלוקה

[דף י"ז ע"ב]

בגסה ניטמאת זו ניטמאת זו א"ל ניטמאת זו ניטמאת זו וקפצה מומאה אמרון ליה וקפצה מומאה אפי' אהרת בינתיים אמרון ליה אפילו אהרת בינתיים קומין מזו לזו א"ל שמועה לא שמענו משנה שנינו כהיא דתנינן לתמן שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוין מזו בפ"ע ומזו בפ"ע כשירות ואם לאו פסולות ואין שיריה של זו מפסקין לזו אתא ר' יעקב בר אהא ר' יסא בשם ר"י קומין מזו על זו ניטמאת זו ניטמאת זו האמצעית לא ניטמאת לא כן תני כף אחת שהיא עושה מזה שבתוכה אחת א"ר היננה אין הכלי מצרף אלא דבר שהוא אסור לו רשב"ל בעי צריד של מנחות מהו שיעשה מיניין התיב ר' לעזר והכתיב (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא את שטומאתו על ידי מים עושה מיניין את שאין שטומאתו על ידי מים אינו עושה מיניין התיב ר"י הרי נבלת עוף הטהור הרי היא מטמא מומאת אוכלים בלא הכשר ובלא מומאה מפני שסופה לטמאות מומאה המורה מאי כדון מכל האוכל אשר יאכל את שטומאתו משם אוכל עושה מיניין ואת שאין שטומאתו משם אוכל אינו עושה מיניין ר' יונתן בשם רבי האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה ר' שמואל בר רב יצחק בעי מה ר' בר"א דתנינן תמן האוכל אוכל ראשון ראשון האוכל אוכל שני שני האוכל אוכל שלישי שלישי דברי הכל היא כדי שיהא בדל מן התרומה ודכוותה האוכל אוכל שני במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר נישמענינה מן הדא והכמים אוסרין

[דף י"ח ע"א]

במעשר ולא שמיע להו דא"ר שמואל בשם ר' זעירה מהו והכמים אוסרין במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר ודכוותה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש נישמענינה מן הדא דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל עשו אותו כאוכל אוכל רביעי בקודש הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש עד כדון בקדשי מקדש המקודשין ואפי' בחולין שנעשו על טהרת הקודש נישמענינה מן הדא דתנינן תמן השוחט בהמה היה ועוף ולא יצא מהן דם כשירין ונאכלים בידים מסואבות אע"פ שלא הוכשרו בדם ר"ש אומר הוכשרו בשחיטה ר' לעזר בשם רבי הושעיה מתני' בחולין שנעשו על גב הקודש כר' יהושע ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' ינאי בשם ר' האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה ולא מתני' היא שהשלישי שני לקודש מתני' בקודשי מקדש המקודשין דרבא אתא מימר לך ואסור בחולין שנעשו על גב הקודש א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירה מתני' אמרה כן ככרות הקודש בתוך גומותיהם המים מקודשין באש לך דאתא מימור לך עשה משקה פיו כמשקה קודש א"ר זעירה כמה דאת אמר תמן עשה את הטהור לחטאת כמי חטאת וכאפר חטאת והכא עשה משקה פיו כמשקה קודש ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' ינאי ולא ידעין אין

מסכת סנהדרין פרק שלישי

ג, א שור שהמית. אחד שור שהמית, ושאר בהמה וחייה ועופות שהמיתו - מיתתן בעשרים ושלשה. רבי אליעזר אומר: שור שהמית - מיתתו בעשרים ושלשה, ושאר בהמה חיה ועוף שהמיתו - כל הקדם להרגן זכה לשמים, שנאמר (ויקרא כ): "והרגת את האשה ואת הבהמה", ואומר (שם): "ואת הבהמה תהרגו". שור הנסקל - בעשרים ושלשה, שנאמר (שמות כא): "השור יסקל וגם בעליו יומת"; כמיתת הבעלים כף מיתת השור, מה מיתת הבעלים - בסקילה ובדחיה ובעשרים ושלשה, אף מיתתו - בסקילה ובדחיה ועשרים ושלשה. מה בין שור לאדם? שהשור - פותחין את דינו ביום, וגומרין אף בלילה. פותחין וגומרין בו ביום, בין לזכות בין לחובה, מטין על פי עד אחד בין לזכות בין לחובה, הכל מלמד זכות וחובה, המלמד זכות - יכול לחזור וללמד חובה. מה שאין כן באדם.

ג, ב אין שורפין את הפרה, ואין עורפין את העגלה, ואין עושין זקן ממרא על פי בית דין. ואין מביאין פרו העלם דבר של צבור. אין מעמידין, לא מלך ולא כהן גדול אלא בבית דין של שבעים ואחד. כיצד הן עושין? בית דין מהלכין, ושתי תורות אחריהן. הפנימית נאכלת החיצונה נשרפת. וכל שלא בכל אלו - הנכנס שם אין חיבין עליה. שתי תורות שאמרו - בלחמן אבל לא בשרון. אבא שאול אומר: שתי בצעין היו בירושלים, התחתונה והעליונה, התחתונה נתקדשה בכל אלו, והעליונה לא קדשו. כשעלו מן הגולה שלא במלך ושלא באורים ובתומים, התחתונה שהיתה קדשה גמורה - עמי הארץ אוכלין בה קדשים קלים ומעשר שני, וחברים - קדשים קלים אבל לא מעשר שני. העליונה שלא היתה קדשה גמורה, עמי הארץ אוכלין בה קדשים קלים אבל לא מעשר שני. וחברים - לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ומפני מה

לא קדשוה? מפני שתרפה של ירושלים משם, ונוחה לכבש משם.

ג, ג רבי יוסי אומר שלשה דברים משם שלשה זקנים - רבי עקיבה אומר: יכול יהא אדם מעלה בכורות מחוץ לארץ לארץ? תלמוד לומר (דברים יד): "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות" - ממקום שאתה מביא מעשר דגן, אתה מביא בכורות, מחוצה לארץ שאי אתה מביא מעשר דגנך אי אתה מביא בכורות. שמעון בן זומא אומר: יכול כשם שנתנה תורה מחיצה בין קדשי קדשים לקדשים קלים, כך נתנה תורה מחיצה בין הבכור למעשר שני, ודין הוא, הבכור טעון הבאת מקום ומעשר שני טעון הבאת מקום, מה בכור אין נאכל אלא לפניו מן החומה אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא לפניו מן החומה, מה לבכור שמעטו מקום אכילתו שפן מעט זמן אכילתו, תאמר במעשר שני שרבה זמן אכילתו, הואיל ורבה זמן אכילתו ורבה מקום אכילתו? תלמוד לומר: "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות" - מה בכורות אין נאכלין אלא לפניו מן החומה, אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא לפניו מן החומה. רבי ישמעאל אומר: יכול יהא אדם מעלה מעשר שני לירושלים בזמן הזה ואוכלו, ודין הוא, הבכור טעון הבאת מקום, אף מעשר שני טעון הבאת מקום, מה בכור אין נאכל אלא בפני הבית, אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית, ולא, אם אמרת בבכור שיש הימנו דמים ואמורין לגבי מזבח, תאמר במעשר שני שאין הימנו דמים ואמורין לגבי מזבח? בכורים יוכיחו! שאין מהן דמים ואמורים לגבי מזבח, ואין נאכלין אלא בפני הבית, ולא, אם אמרת בבכורים שהן טעונין הנחה לפני המזבח, תאמר במעשר שני שאין טעונין הנחה לפני המזבח? תלמוד לומר: "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות" - מה בכור אין נאכל אלא בפני הבית, אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא

ג, ה רבי יהודה אומר: סנהדרין של שבעים ומשה עמה מן המניין. אמרו לו אין בית דין שקול. וכן היה רבי יהודה: אומר כל עיר שיש בה כדי שלש שורות של עשרים עשרים ושלשה, ושוטרי הדינין, והנדון, והעדים, והזוממין, וזוממי זוממיהן - ראויין לעשות סנהדרין. רבי נחמיה אומר: מאתיים ושלשים, והלכה כדבריו. רבי מאיר אומר: מאתיים ושבעה סנהדרין נוהגת בארץ ובחוץ לארץ, שנאמר (במדבר לה): "והיו לכם לחקת משפט לדורותיכם" - בארץ ובחוץ לארץ. אם פן למה נאמר (דברים טז): "שופטים ושוטרים תתן לה בכל שעריך"? אלא בארץ ישראל עושין אותן בכל עיר ועיר, בחוץ לארץ עושין אותן פלכים פלכים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: "לשכטיף ושפטו" (דברים טז) - מצוה על השכט שיהא דן את שבטו. רבי דוסתאי בן רבי יהודה אומר: חבבי מיתות שברחו מן הארץ לחוץ לארץ - ממיתין אותן מיד. ושברחו מחוץ לארץ לארץ - אין ממיתין אותן מיד, אלא נדונין בתחלה.

מסכת סנהדרין פרק רביעי

ד, א כהן גדול שהרג את הנפש, מזיד נהרג ושוגג גולה. עבר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה ושאר כל המצות - הרי הוא כהדיוט לכל דבר, ולא חולץ ולא חולצין לאשתו, ולא מיבם אבל מיבמין לאשתו, עומד בשורה להתנחם, הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו, וכל העם אומרים לו: 'אנו כפרתה! והוא אומר להן: 'תתברכו מן השמים! עומד בשורה לנחם את אחרים, הסגן וכהן שעבר מגדלתו מימינו, ואבל משמאלו, ואין רואין אותו ערום, ולא כשהוא מסתפר, ולא בבית המרחץ, שנאמר (ויקרא כא): 'והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו' - שיהיו אחיו הכהנים נוהגין בו גדלה. ואם רצה שירחצו אחרים עמו - הרשות בידו. רבי יהודה אומר: אם רצה לנהג בזיון בעצמו - אין שומעין לו, שנאמר (ויקרא כא): 'וקדשתו' - על כרחו!

בפני הבית. אחרים אומרים: יכול בכור שעבר זמנה משנה לחברתה יהא פסול כפסולי מקדשים? תלמוד לומר (דברים טו): 'ואכלת לפני ה' אלהיה [וגו'] מעשר דגנה תירשף ויצהרף ובכורות בקרך', אם תלמד על הבכור שיהא נאכל לפני מן החומה - אינו צריך! והלא כבר נאמר (דברים טו): 'לפני ה' אלהיה תאכלנו שנה בשנה', ואם תלמד על מעשר שני שיהא נאכל לפני מן החומה - אינו צריך! והלא כבר נאמר (דברים יב): 'לא תוכל לאכל בשעריך מעשר', אם פן למה נאמר 'מעשר דגנה תירשף ויצהרף ובכורות'? מקיש בכור למעשר שני, מה מעשר נאכל משנה לחברתה, אף הבכור נאכל משנה לחברתה.

ג, ד מנין לקטנה שיהא של עשרים ושלשה? תלמוד לומר (במדבר לה): 'ושפטו העדה והצילו העדה', עשרה מזכין ועשרה מחיבין. שלשה מנין? 'לא תהיה אחרי רבים לרעות' (שמות כג). מכלל שאי אתה הוה עמהן לרעה - אתה הוה עמהן לטובה. יכול לא תהיה עמהן לרעה כל עקר? תלמוד לומר (שם): 'אחרי רבים להטות' - אף לרעה, אמור מעתה, הואיל ואמרה תורה 'הרג על פי עדים הרג על פי מטין', מה עדים שנים אף מטין שנים, אין בית דין שקול - מוסיפים עליהן עוד אחד, הרי עשרים ושלשה. רבי אומר: ממשמע שנאמר 'לא תהיה אחרי רבים לרעות', שומע אני שאומר: 'הוי עמהן לטובה! אם פן למה נאמר 'אחרי רבים להטות'? לא כהטייתה לטובה הטייתה לרעה, הטייתה לטובה על פי עד אחד, ולרעה על פי שנים, אין בית דין שקול - מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי זה עשרים ושלשה. רבי יוסי הגלילי אומר: 'לא תענה על ריב לנטות' (שמות כג) - עשה לה בית דין נטוי. דבר אחר: 'לא תענה על ריב' הוסיף עליהן הכתוב עוד אחד. דבר אחר: 'לנטות, אחרי רבים להטות', שלא תאמר בשעת הדין דיו לעבד שיהא רכבו; אמור מה שבדעתה.

אַרְבַּעִים אֶלֶף אַרְוֹת סוֹסִים לְמַרְכָּבָתוֹ", וַיִּפֶּה עֵשָׂה שִׁנְאָמֶר (מְלָכִים-א ד): "יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל רַבִּים כְּחֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לְרֹב"; כִּשְׁהוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ה): "וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים", שֶׁהַשָּׂר בְּטַלְגִּין הָיָה, וְהַדְּיוֹט - מֵתָר בְּכֻלָּן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל הָאָמֹר בַּפְּרִשְׁת הַמֶּלֶךְ - הַמֶּלֶךְ מֵתָר בָּהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נֶאֱמָרָה פָּרָשָׁה זֹאת אֶלָּא בְּשִׁבִיל לְאִים עֲלֵיהֶם, שִׁנְאָמֶר (דְּבָרִים יז): "שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֵיךְ מֶלֶךְ", וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ מִצְוֹת נִצְטוּ יִשְׂרָאֵל בְּבִיאתָן לְאֶרֶץ - לְמַנּוֹת עֲלֵיהֶן מֶלֶךְ, וְלְכַנּוֹת בֵּית הַבְּחִירָה, וְלִהְכִרִית זֶרַע עֲמֶלֶק. אִם כֵּן לָמָּה נִעֲנְשׂוּ בִּימֵי שְׁמוּאֵל? אֶלָּא לְפִי שֶׁהִקְדִּימוּ עַל יָדוֹ! רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נֶאֱמָרָה פָּרָשָׁה [זו] אֶלָּא מִפְּנֵי תַרְעֻמַּת, שִׁנְאָמֶר (דְּבָרִים יז): "וְאִמְרַת אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ". רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זְקִנִים שָׂאֲלוּ כַּהֲלָכָה, שִׁנְאָמֶר (שְׁמוּאֵל-א ח): "תִּתֶּנָּה לָנוּ מֶלֶךְ לְשִׁפְטָנוּ", [וְאָבֵל] עֲמֵי הָאֶרֶץ חֲזָרוּ וּקְלָקְלוּ, שִׁנְאָמֶר (שְׁמוּאֵל-א ח): "וְהִינּוּ גַם אֲנַחְנוּ" וְגו'. הַרְוִיגִי בֵּית דִּין נִכְסֵיהֶן לַיּוֹרְשֵׁיהֶן, הַרְוִיגִי הַמֶּלֶךְ נִכְסֵיהֶן לְמֶלֶךְ; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַרְוִיגִי הַמֶּלֶךְ נִכְסֵיהֶן לַיּוֹרְשֵׁיהֶן. אִמֵּר לָהֶם רַבִּי יְהוּדָה: הָרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א כא): "הִנֵּה הוּא בָכָרָם נְבוֹת אֲשֶׁר יָרַד שָׁם לְרִשְׁתוֹ!" אִמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁבֶן אַחֵי אֲבִיו הָיָה וְרֵאיוּ לוֹ לַיּוֹרְשׁוֹ. אִמֵּר לָהֶם: וְכִי לֹא הָיָה לוֹ בָּנִים? אִמְרוּ לוֹ: וְהִלֵּא אוֹתוֹ וְאֵת בָּנָיו הֲרִג, שִׁנְאָמֶר (מְלָכִים ב ט): "אִם לֹא [אֵת] דְּמֵי נְבוֹת וְאֵת דְּמֵי בָּנָיו רֵאִיתִי אֲמַשׁ נֶאֱמַר ה' וְשִׁלְמִתִּי לָךְ בַּחֲלָקָה הַזֹּאת נֶאֱמַר ה'".

ד, וְכֹתֵב לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לְלַמֵּד לְשִׁמּוֹ, שֶׁלֹּא יֵהָא נְאוֹת בְּשֵׁל אַבּוֹתָיו, אֶלָּא בְּשֵׁלוֹ, שִׁנְאָמֶר (דְּבָרִים יז): "וְכֹתֵב לוֹ" - שֶׁתֵּהָא כְּתוּבָה לְשִׁמּוֹ, וְאִין רְשׁוֹת לְהַדְּיוֹט לְקִרּוֹת בָּהּ, שִׁנְאָמֶר (דְּבָרִים יז): "וְקָרָא בּוֹ" - הוּא וְלֹא הַדְּיוֹט. וּמִנִּיחִין אוֹתוֹ בְּבֵית דִּין שֶׁל כְּהֻנִּים, וּבְבֵית דִּין שֶׁל לְוִיִּם, וּבְבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְּשִׁיאִין לְכַהֲנָה, יוֹצֵא לְמַלְחָמָה - הִיא עֲמוֹ. נִכְנָס - הִיא עֲמוֹ. יוֹשֵׁב בְּבֵית דִּין - הִיא

אִמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אִינוּ אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כא): "וּמִן הַמֶּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא" אֶלָּא בְּשַׁעַת עֲבוּדָה בְּלֶבֶד, וְהוֹלֵךְ לְהַכְרוֹת אֶת אַחֲרִים, וְאַחֲרִים בָּאִין לְהַכְרוֹתוֹ.

ד, ב, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל - אִין עוֹמֵד בְּשׁוּרָה לְהִתְנַחֵם, וְאִין עוֹמֵד בְּשׁוּרָה לְנַחֵם אֶת אַבְלִים, וְאִינוּ הוֹלֵךְ לְהַכְרוֹת אֶת אַחֲרִים, אֲבָל אַחֲרִים בָּאִין אֲצִלוּ לְהַכְרוֹתוֹ, שִׁנְאָמֶר (שְׁמוּאֵל-ב ג): "וַיֵּבֵא כָּל הָעָם לְהַכְרוֹת אֶת דָּוִד לַחֵם בַּעֲוֹד הַיּוֹם"; וְעוֹבֵר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, וְשָׂאֵר כָּל הַמִּצְוֹת, וְהָרִי הוּא כְּהַדְּיוֹט לְכָל דְּבָר, לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מִיבֶם וְלֹא מִיבְּמִין לְאִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רָצָה לְחַלֵּץ - הָרְשׁוֹת בִּידוֹ. אִמְרוּ לוֹ: נִמְצְאָת פּוֹגֵם כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, וְאִין נוֹשְׂאִין אֲלֵמְנוֹתוֹ, שִׁנְאָמֶר (שְׁמוּאֵל-ב כ): "וְתַהֲיִינָה צְרוּרוֹת עַד יוֹם מוֹתָן אֲלֵמְנוֹת חַיּוֹת"; וּבּוֹרֵר לוֹ נְשִׁים מְכַל מְקוֹם שִׁרְצָה כְּהַנּוֹת לְוִיּוֹת וַיִּשְׂרָאֵלִיּוֹת. וְאִין רּוֹכְבִין עַל סוֹסוֹ, וְאִין יוֹשְׁבִין עַל כֶּסֶּאוֹ, וְאִין מְשַׁתְּמִשִּׁין בְּכַתְרוֹ וּבְשִׁרְבִיטוֹ, וְלֹא בְּאֶחָד מִכָּל מְשַׁמְשׁוֹ. מֵת - כָּלָן נִשְׂרָפִין עֲלָיו. שִׁנְאָמֶר (יִרְמְיָהוּ לד): "בְּשִׁלּוֹם תָּמוּת וּבְמִשְׁרָפוֹת אַבּוֹתֶיךָ" וְגו'. וְכֵשׁ שְׁשׁוּרְפִים עַל הַמְּלָכִים - כֶּךָ שׁוּרְפִים עַל הַנְּשִׂאִים, אֲבָל לֹא עַל הַהַדְּיוֹטוֹת. מֵה הֵן שׁוּרְפִין עֲלֵיהֶן? מִטָּתוֹ וְכָל כְּלֵי תְשִׁמִּישׁוֹ. כָּל הָעָם עוֹמְדִין וְהוּא יוֹשֵׁב, וְלֹא הִתָּה יִשְׁבִּיבָה בַּעֲזָרָה אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד בְּלֶבֶד. וְכָל הָעָם שׁוֹתְקִין וְהוּא מְדַבֵּר, הוּא קוֹרֵא אוֹתָן 'אֲחֵי וְעַמִּי', שִׁנְאָמֶר (דְּבָרִי הַיְמִים-א כח): "שִׁמְעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי", וְהֵן קוֹרִין אוֹתוֹ 'אֲדוֹנֵינוּ וְרַבְּנוּ', שִׁנְאָמֶר (מְלָכִים-א א): "אֲבָל אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת שְׁלֵמָה".

ד, ג, לֹא יִרְבֶּה לוֹ נְשִׁים כְּאִיזְבֵּל, אֲבָל כְּאִיזְבִּיל - מֵתָר; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. "לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹסִים" (מְלָכִים-א א) - סוֹסִים בְּטַלְגִים, אֶפְלוֹ אֶחָד, שִׁנְאָמֶר (מְלָכִים-א א): "לְמַעַן הַרְבוֹת סוֹס". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ה): "וַיְהִי לְשִׁלְמָה

אָצלו. נִכְנַס לְבֵית הַמִּים - מִמִּתְנֶת לוֹ עַל הַפֶּתַח. וְכֵן דָּוֵד אָמַר (תהלים טז): "שׁוֹיְתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד" וגו'. רבי יהודה אומר: סֵפֶר תּוֹרָה מִימֵינוֹ וּתְפִלִּין מִשְּׁמֵאלוֹ.

ד, ה, רבי יוסי אומר: ראוי היה עזרא שתנתן תורה על ידו, אלמלא קדמו משה, נאמרה במשה עליה נאמרה בעזרא עליה, נאמרה במשה עליה (שמות יט): "ומשה עלה אל האלהים". נאמרה בעזרא עליה (עזרא ז): "הוא עזרא עלה מבבל", מה עליה האמורה במשה - למד תורה לישראל, שנאמר (דברים ד): "ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם", אף העליה האמורה בעזרא - למד תורה לישראל, שנאמר (עזרא ז): "כי עזרא הכין לכבו לדרוש את תורת ה', ולעשות וללמד בישראל חק ומשפט", ואף הוא נתון על ידו כתב ולשון, שנאמר (עזרא ד): "ויכתב הנשתתן כתוב ארמית ומתרגם ארמית", מה תרגומו ארמית אף כתוב ארמית. ואומר (דניאל ה): ולא כהלין כתבא למקרא וגו', מלמד שבאותו היום נתן ואומר (דברים יז): "ויכתב לו את משנה התורה הזאת", תורה העתידה לשתנות. למה נקרא שמו אשורי? על שום שעלה עמהן מאשור. רבי אומר: בכתב אשורי נתנה תורה לישראל, וכשחטאו - נהפכה להן לשון. וכששבו בימי עזרא - חזרה להן אשורית, שנאמר (זכריה ט): "שובו לבצרון" וגו'. רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי אלעזר בן פרטא, שאמר משם רבי אלעזר המודעי: בכתב זה נתנה תורה לישראל, שנאמר (שמות כז): "ויוי העמודים" - ויוין שהן דומים לעמודים, ואומר (אסתר ח): "ואל היהודים ככתבם וכלשונם", מה לשונם בלשון הזה - אף כתבם בלשון הזה. למה נקרא שמו אשורי? על שם שהוא מאשר בכתבו! אם פן למה נאמר (דברים יז): "ויכתב לו את משנה התורה הזאת"? מלמד ששתי תורות כותב לו, אחת שנכנסת ויוצאה עמו, ואחת שמנחת לו בתוך הבית, זו שנכנסת ויוצאה עמו - לא תכנס עמו, לא למרחץ, ולא לבית

המים, שנאמר (דברים יז): "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו" וגו' - במקום הראוי לקרות בו. והלא דברים קל וחומר, ומה אם מלך ישראל שלא עסק אלא בצרכי צבור, נאמר בו "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו", שאר בני אדם על אחת כמה וכמה! וכיוצא בו (דברים לד): "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו" וגו'. וכן הוא אומר (שמות לג): "ויהושע בן נון נער", וכן הוא אומר (יהושע א): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה", והרי דברים קל וחומר, ומה יהושע בן נון שעסק בכבוש הארץ, ועומד לחלקה לישראל, נאמר בו "לא ימוש" וגו' שאר בני אדם על אחת כמה וכמה.

ד, ו, אין מעמידין מלך ישראל בחוץ לארץ, אין מעמידין מלך בארץ ישראל אלא אם פן היה נשוי לכהנה, ואין מושחין מלכים אלא על גבי מעין, שנאמר (מלכים א א): "ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם והרכבתם" וגו', ואין מושחין מלכים אלא מפני המחלקת, מפני מה משחו את שלמה? מפני אדוניה. ואת יהוא? מפני יהורם. ואת יואש? מפני עתליה. ואת יהואחז? מפני יהויקים אחיו שהיה גדול הימנו שתי שנים. מלך - טעון משיחה. בן מלך - אין טעון משיחה. כהן גדול בן כהן גדול, אפלו עד עשרה דורות - טעון משיחה. אין מושחין מלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא נמשחו מן הפך, מפני שמלכותן עתידה להשבר, דוד ושלמה נמשחו מן הקרן, מפני שמלכותן מלכות עולמים.

מסכת סנהדרין פרק חמישי

ה, א, זה פוסל דינו של זה וזה פוסל דינו של זה - דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא פל הימנו לפסל את הדין הממחה לרבים. אומר לו נאמן עלי אבא, נאמן עלי אביך, נאמנין עלי שלשה רועי בקר - יכול לחזור בו עד שישמע מפי הדין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין יכול לחזור בו. היה חיב לחברו שבועה, ואמר 'דור לי בחיי

ראשֶׁף, בְּקִיטָא, בְּמַקְטִיור דְּנִקְיֹט¹ - יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ עַד שֵׁיִקְבֵּל עָלָיו שְׁבוּעָה בְּפָנֵי הַדִּין ; דְּכָרִי רַבִּי מְאִיר. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים : אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר : אִמְר לְהֵן 'אֵין יְחִידִי דָן', אִמְרוּ לוּ 'אֵין לְנוּ אֱלָא דְעִתָּף' וְקִבְלוּ עָלֵיהֶן - אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר : מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב שְׁבוּעָה לְחַבְרוּ בְּבֵית דִּין, וְאִמְר לוּ 'דּוֹר בְּחֵיי רֵאשֶׁף' וְקִבְלוּ עָלָיו - אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ. וּמַעֲשֵׂה בְּאַחַד שְׁנַתְחַיֵּב שְׁבוּעָה לְחַבְרוּ בְּבֵית דִּין, וְנָדַר לוּ בְּחֵיי הַקִּיץ וְקִבְלוּ עָלָיו.

הב, מִשְׁחַק קִבְיָא - זוּ מִשְׁחַק בְּפִסְפִּסִין. אֶחָד הַמִּשְׁחַק בְּפִסְפִּסִין, וְאֶחָד הַמִּשְׁחַק בְּקִלְפֵי אֲגוּזִים, וּבְקִלְפֵי רְמוּנִים - לְעוֹלָם אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ עַד שֵׁיִשְׁבֵּר אֶת פִּסְפִּסִין, וְיִחַזֵּר בּוּ חִזְרָה גְמוּרָה. הַמְלִיָּה בְּרַבִּית - אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ, עַד שֵׁיִקְרַע שְׁטְרוּתָיו, וְיִחַזֵּר בּוּ חִזְרָה גְמוּרָה. מְפְרִיחֵי יוֹנִים - זֶה הַמְמַרָה אֶת הַיּוֹנִין. אֶחָד מְמַרָה אֶת הַיּוֹנִין וְאֶחָד מְמַרָה שְׂאֵר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, לְעוֹלָם אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ, עַד שֵׁיִשְׁבֵּר אֶת פִּיגְמֵי וְיִחַזֵּר בּוּ חִזְרָה גְמוּרָה. סוֹחְרֵי שְׁבִיעִית - זֶה הַיּוֹשֵׁב וּבָטַל בְּשֶׂאֵר שְׁנֵי שְׁבוּעַ, כִּינֵן שֶׁהִגִּיעַ שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה הַתְּחִיל מִפְּשִׁיט יָדָיו וְרִגְלָיו, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּפִרוֹת עֲבֵרָה, לְעוֹלָם אֵין יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ עַד שֶׁתִּגִּיעַ שְׁמִטָּה אַחֲרָת, וְיִדְבֵּק וְיִחַזֵּר בּוּ חִזְרָה גְמוּרָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר : חִזְרַת מְמוֹן וְלֹא חִזְרַת דְּבָרִים. כִּיצַד ? אִמְר מְאִתִּים דִּינָר אֶלּוּ כְּנִסְתֵי מִפְּרוֹת עֲבֵרָה - חֲלָקוּ אוֹתָן לְעֵנִיִים. רַבִּי מְאִיר הִיָּה קוֹרָא אוֹתָן 'אוֹסְפֵי שְׁבִיעִית'. רַבִּי יְהוּדָה הִיָּה קוֹרָא אוֹתָן 'סוֹחְרֵי שְׁבִיעִית'. אִמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן : מִקִּים אֲנִי דָּבַר שְׁנִיָּהֵן. הָא כִּיצַד ? עַד שְׁלֹא רַבּוּ הָאוֹנְסִין הִיוּ קוֹרִין 'אוֹסְפֵי שְׁבִיעִית' וּמְשַׁרְבוּ הָאוֹנְסִין הִיוּ קוֹרִין אוֹתָן 'סוֹחְרֵי שְׁבִיעִית'. וּבִכְלָן, הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר : בְּזִמְן שֵׁישׁ לְהֵן אוֹמְנוֹת אַחֲרוֹת - הָרִי אֶלּוּ פְּסוּלִין. חִזְרוּ בְּהֵן - הָרִי כְּשָׂרִים. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים : אִף בְּזִמְן שֵׁישׁ לְהֵן אֲמָנוֹת - הָרִי אֶלּוּ פְּסוּלִין. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים ? בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּבְעֵבּוֹר שְׁנָה,

בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת וּבְדִינֵי נִפְשׁוֹת, אֲבָל עֲדוֹת שֶׁהָאִשָּׁה כְּשָׂרָה לָהּ - הֵן כְּשָׂרִין לָהּ.

הג, גִּיסוּ לְבָדוּ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר : חוֹרְגוּ לְבָדוּ, אֵין דִּינִן לֹא זֶה אֶת זֶה, וְלֹא זֶה עִם זֶה, וְלֹא זֶה עַל זֶה, וְלֹא זֶה בְּפָנֵי זֶה, וְאֵין מְעִידִים לֹא זֶה אֶת זֶה, וְלֹא זֶה עִם זֶה, וְלֹא זֶה עַל זֶה, וְלֹא זֶה בְּפָנֵי זֶה. הִיָּה יוֹדֵעַ עָלָיו עֲדוֹת עַד שְׁלֹא נַעֲשֵׂה חֲתָנוּ, מִתָּה בְּתוֹ עַד שְׁלֹא נַעֲשֵׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית, וּמִשְׁנַעֲשֵׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית חִזֵּר בּוּ, חֲרַשׁ וְנִתְפַקַּח, סוּמָא וְנִתְפַתַּח, שׁוֹטָה וְנִשְׁתַּפָּה, נְכָרִי וְנִתְגַּיֵּר - פְּסוּל. עַד שְׁלֹא נַעֲשֵׂה חֲתָנוּ וְנַעֲשֵׂה חֲתָנוּ, וּמִשְׁנַעֲשֵׂה חֲתָנוּ מִתָּה בְּתוֹ עַד שְׁלֹא נַעֲשֵׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית, נַעֲשֵׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית וּמִשְׁנַעֲשֵׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית חִזֵּר בּוּ, פִּקַּח וְנִתְחַרַּשׁ, חִזֵּר וְנִתְפַקַּח, פִּקַּח וְנִסְתַּמָּא, וְחִזֵּר וְנִתְפַתַּח, שְׁפוּי וְנִשְׁתַּטָּה, וְחִזֵּר וְנִשְׁתַּפָּה - כְּשֵׁר. זֶה הַכֵּלָל, כֹּל שֶׁתְּחַלְתּוּ וְסוּפוּ כְּשֵׁר - כְּשֵׁר. תְּחַלְתּוּ פְּסוּל וְסוּפוּ כְּשֵׁר - פְּסוּל. הִיָּה יוֹדֵעַ לוֹ עֲדוֹת בְּשֶׁטֶר וְנַעֲשֵׂה חֲתָנוּ, הוּא אֵין יְכוּל לְקַיֵּם כְּתַב יָדוֹ, אֲבָל אַחֲרִים מְקַיְּמִין לוֹ כְּתַב יָדוֹ.

הד, לְקַח הַיְמָנוּ בֵּית אוֹ שְׂדֵה בְּמֵאָה מְנָה, וְהִיָּה יוֹדֵעַ לוֹ עֲדוֹת בְּהֵן - הָרִי זֶה אֵינוֹ מְעִיד, שְׂאֵין מְעִיד עַל יָדֵי עֲצָמוֹ.

הה, הוֹסִיפוּ עָלֵיהֶן הַרְוֵעִין, וְהַגּוֹלְגִינִין, הַחֲמֻסְנִין, וְכֹל הַחֲשׂוּדִין עַל הַמְּמוֹן - עֲדוֹתֵן פְּסוּלָה לְעוֹלָם.

הו, אֵין עֲדוֹתֵן שֶׁל הַעֲדִים מִתְקַיְּמַת, אֱלָא אִם כֵּן רָאוּ זֶה אֶת זֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אֹמֵר : אֶפְלוּ זֶה שְׁלֹא כְּנִגְדַּי זֶה, לְעוֹלָם אֵין עֲדוֹתֵן מִתְקַיְּמַת שֶׁל עֲדִים, אֱלָא אִם כֵּן הִיוּ שְׁנִיָּהֵן כְּאַחַד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר : שׁוּמְעִין דְּכָרִיו שֶׁל זֶה הַיּוֹם, וְכִשְׂיָבוֹא שְׁנֵי לְמַחֵר - שׁוּמְעִין דְּכָרִיו.

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פְּרָק שִׁישִׁי

ו, אַ הַעֲדִים שְׂאִמְרוּ 'מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהָרַג שׁוֹרוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי וְקִצְץ נְטִיעוֹתָיו שֶׁל

¹ היינו שתופס איזה בגד ונשבע בו.

פְּלוֹנִי, וְהִלָּה אוֹמֵר 'אֵינִי יוֹדֵעַ' - חֵיב. 'אַתָּה אֲמַרְתָּ לְהַרְגוֹ', 'אַתָּה אֲמַרְתָּ לְקַצְצוֹ' - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַטַּעֲנָה. 'הִרְגַתְּ אֶת שׁוֹרוֹ וְקַצְצַתָּ אֶת נְטִיעוֹתָיו שֶׁל פְּלוֹנִי, וְהִלָּה אוֹמֵר לֹא! שֶׁהוּא כְּמַתְמִיָּה, אוֹ הֵן שֶׁהוּא כְּמַתְמִיָּה! יֵשׁ לֹא שֶׁהוּא כֹּהֵן, וְיֵשׁ הֵן שֶׁהוּא כֹּלְאוֹ.

וּב, אֵין דְּנִין אֶלָּא מַעֲמַד, וְאֵין מַעֲדִין אֶלָּא מַעֲמַד, וְאֵין נִשְׁאָלִין לְדַרְשֵׁין אֶלָּא מַעֲמַד, וְאֵין מַעֲדִין לְכַהֲנֵהוּ וְלִוְיָהּ וְלִישְׂרָאֵל אֶלָּא מַעֲמַד, וְלֹא יֵהֵא מֵאֲרִיךְ פְּנִיָּו כִּנְגַד אֶחָד, וְלֹא יֵהֵא מַעֲמִיד אֶחָד וְלֹא מוֹשִׁיב אֶחָד, שְׁנֵאֲמַר (וַיִּקְרָא יט): "בְּצִדְקַת שְׁפוּט עֲמִיתְךָ", אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִקְּבֵל אֲנִי, שֶׁאִם רָצוּ לְהוֹשִׁיב שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד - מוֹשִׁיבִין וְאֵין בְּכֶךָ כְּלוּם. וְאֵיזָה הוּא הָאֶסוּר? שֶׁלֹּא יֵהֵא אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב, מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אֲמַרו: אוֹמְרִין לוֹ לְבוֹשׁ כְּדָרֶךְ שֶׁהוּא לְבוֹשׁ, אוֹ הַלְבִּישׁוּהוּ כְּדָרֶךְ שֶׁאַתָּה לְבוֹשׁ.

וּג, כִּיצַד הֵן דְּנִין? הַדְּיַנִּין יוֹשְׁבִין וּבַעֲלֵי הַדִּין עוֹמְדִין לְפָנֵיהֶם, וְכֹל הַתּוֹבֵעַ אֶת חֲבֵרוֹ הוּא פּוֹתַח רֵאשׁוֹן, אִם יֵשׁ עֵדִים מְכַנְּסִים אוֹתָן וּמוֹצִיָּמִין עֲלֵיהֶן, וּמוֹצִיָּאִים אוֹתָן לְחוּץ, וּמְשִׁירִין אֶת הַגְּדוּל שֶׁבָּהֶם, וְשׁוֹמְעִין אֶת דְּבָרָיו וּמוֹצִיָּאִין אוֹתוֹ לְחוּץ, וְאַחֵר כֶּךָ מְכַנְּסִין אֶת הַשְּׁנֵי וְשׁוֹמְעִין אֶת דְּבָרָיו וּמוֹצִיָּאִין אוֹתוֹ לְחוּץ, וְאַחֵר כֶּךָ מְכַנְּסִין אֶת שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד, וְאוֹמְרִים דְּבָרֵיהֶם זֶה בְּפָנָיו זֶה, אִם אֲמַרו זְכָאִי - זְכָאִי, וְאִם אֲמַרו חֵיב - חֵיב. אֶחָד דְּיַנִּי מְמוֹנֵת אֶחָד דְּיַנִּי נְפִשׁוֹת.

וּד, דְּיַנִּי מְמוֹנֵת בְּשִׁלְשָׁה, שְׁנַיִם מְזַכִּין אוֹ מְחַיְבִין, וְאֶחָד אוֹמֵר 'אֵינִי יוֹדֵעַ' - יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין. יְפֵה כֹּחַ הָאוֹמֵר 'חֵיב' מַכַּח הָאוֹמֵר 'אֵינִי יוֹדֵעַ', עַד כִּמָּה מוֹסִיפִין? אֵין פְּחוֹת מְשָׁנִים, יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין. אִם אֲמַרו זְכָאִי - זְכָאִי, אִם אֲמַרו חֵיב - חֵיב. אֶחָד אוֹמֵר זְכָאִי וְאֶחָד אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין, שְׁעַד עֲכָשׁוּ בֵּית דִּין שְׁקוּל, אֶחָד אוֹמֵר זְכָאִי, וְאֶחָד אוֹמֵר חֵיב, וְאֶחָד אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין, שְׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא הוֹסִיפוּ אֶלָּא אֶחָד.

ו, הַלְעוֹלָם מוֹסִיפִין הַדְּיַנִּין עַד שְׁיַגְמַר הַדִּין. לְעוֹלָם אֵין הַעֲדִים יְכוֹלִין לְחַזֵּר בְּהֵן עַד שְׁיַגְמַר הַדִּין. לְעוֹלָם מְבִיא עֲדוּתוֹתַי לְבֵית דִּין עַד שְׁיַגְמַר הַדִּין, אוֹ עַד שְׁיִתְּנוּ לוֹ זְמַן. נִתְּנוּ לוֹ זְמַן, הִבִּיא בְּתוֹךְ זְמַן - מִקְּבֵלִין הַיַּמְנוֹ, לְאַחֵר זְמַן - אֵין מִקְּבֵלִין הַיַּמְנוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ הִבִּיא לְאַחֵר שְׁלֹשׁ שָׁנִים - מִקְּבֵלִין הַיַּמְנוֹ, וְסוֹתְרִין דְּבָרָיו שֶׁל זֶה.

וּו, יֵשׁ לָךְ עֵדִים אַחֲרִים? וְאָמַר: 'אֵין לִי אֶלָּא אֱלוֹי'. יֵשׁ לָךְ רְאִיּוֹת אַחֲרוֹת? וְאָמַר: 'אֵין לִי אֶלָּא אֱלוֹי', וְאַחֵר זְמַן מְצָא עֵדִים אַחֲרִים וּמְצָא רְאִיּוֹת אַחֲרוֹת - הַרִי זֶה אֵין מִקְּבֵלִין הַיַּמְנוֹ עַד שְׁיִבִיא רְאִיָּה שֶׁלֹּא הִיָּה יוֹדֵעַ בְּהֵן. לְעוֹלָם אֵין הַעֲדִים יְכוֹלִין לְחַזֵּר בְּהֵן, עַד שֶׁתַּחַקֵּר עֲדוּתָן בְּבֵית דִּין. נַחֲקֵרָה עֲדוּתָן בְּבֵית דִּין - אֵין יְכוֹלִין לְחַזֵּר בְּהֵן. וְזֵהוּ כְּלָלוֹ שֶׁל דְּבָר: עֵדִים שֶׁהַעֲדוּ לְטַמָּא וְלְטַהֵר, לְרַחֵק וְלִקְרֹב, לְאָסוּר וְלִהְתֵּיר, לְפִטוּר וְלְחֵיב, עַד שֶׁלֹּא נַחֲקֵרָה עֲדוּתָן וְאֲמַרו מְבוּדִין אָנוּ - הַרִי אֱלוֹ נְאֻמָּנִים. מְשַׁנְחֵקֵרָה עֲדוּתָן וְאֲמַרו מְבוּדִין אָנוּ - אֵין נְאֻמָּנִין. לְעוֹלָם אֵין הַעֲדִים נַעֲשִׂים זוּמְמִין עַד שְׁיַגְמַר הַדִּין, לֹא לוֹקִין וְלֹא מְשַׁלְּמִין, וְלֹא נִהְרְגִין עַד שְׁיַגְמַר הַדִּין. לְעוֹלָם אֵין אֶחָד מִן הַעֲדִים נַעֲשֶׂה זוּמֵם עַד שְׁיִהְיוּ שְׁנֵיהֶם זוּמְמִין, וְאֵין לּוֹקֵה עַד שְׁיִהְיוּ שְׁנֵיהֶם נִהְרְגִים, לּוֹקִין, וְאֵין נִהְרָג עַד שְׁיִהְיוּ שְׁנֵיהֶם נִהְרְגִים, וְלֹא מְשַׁלֵּם עַד שְׁיִהְיוּ שְׁנֵיהֶם מְשַׁלְּמִין. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי: אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא הִרְגַתִּי עַד זוּמֵם בְּשִׁבְלִי לְעַקֵּר מִלְּבָן שֶׁל בֵּיתוֹסִין, שְׁהִיוּ אוֹמְרִים עַד שְׁיִהְרָג הַנְּדוּן. אֲמַר לוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח: אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא שִׁפְכָתְּ דָּם נָקִי, שְׁהִירִי אֲמַרְהָ תוֹרָה (דְּבָרִים יז): "עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוֹמַת הַמֵּת", בְּעֵדִים שְׁנַיִם וּבְזוּמְמִים שְׁנַיִם, מֵה עֵדִים שְׁנַיִם - אֵף זוּמְמִין שְׁנַיִם. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה קָבַל עָלָיו יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מוֹרָה הִלְכָה אֶלָּא עַל פִּי שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח.

מסכת סנהדרין פרק שביעי

ז, א אמר רבן שמעון בן גמליאל: בראשונה לא היו חותמים על כתבת נשים כשרות, אלא כהנים או לויים או ישראלים המשאיין לכהנה. אמר רבי יוסי: בראשונה לא היה מחלקת בישראל, בית דין של שבעים ואחד שהיו בלשכת הגזית ושאר בתי דינין של עשרים ושלושה היו בעירות של ישראל, ושני בתי דינין של שלושה היו בירושלים, אחד בהר הבית ואחד בחיל, נצרך אחד מהן הלכה הולך אצל בית דין שבעירו, אין בית דין בעירו - הולך לבית דין הסמוך לעירו. אם שמעו - אמרו להם. ואם לאו - הוא והמפלא שבהן באין לבית דין שבהר הבית, אם שמעו - אמרו להם. ואם לאו - הוא והמפלא שבהן באין לבית דין שבחיל. אם שמעו - אמרו להם. ואם לאו אלו ואלו באין לבית דין הגדול שבלשכת הגזית, אף על פי שהוא שבעים ואחד, אין פחות מעשרים ושלושה, נצרך אחד מהן לצאת, רואה אם יש שם עשרים ושלושה - יוצא, ואם לאו - אינו יוצא, עד שיהיו שם עשרים ושלושה. ושם היו יושבין מתמיד של שחר ועד תמיד של בין הערבים, בשבתות וימים טובים לא היו נכנסין אלא לבית המדרש שבהר הבית. נשאלה שאלה, אם שמעו - אמרו להם, אם לאו - עומדין למנין, אם רבו מטמאין - טמאו, רבו מטהרין - טהרו, ומשם הלכה רוחת בישראל. משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן, הרבו מחלוקות בישראל ונעשו שתי תורות, ומשם שולחין ובודקין, כל מי שהוא חכם ועניו ושפל וירא חטא, ופרקו טוב ורוח הבריות נוהג עליה - עושין אותו דין בעירו. משנעשה דין בעירו - מעלין ומושיבין אותו בהר הבית, משם מעלין ומושיבין אותו בחיל, משם מעלין ומושיבין בלשכת הגזית, ושם יושבין ובודקין את יחסי כהונה ואת יחסי לוייה, כהן שנמצא בו פסול - לובש שחורין ומתעטף שחורין, ושלא נמצא בו פסול - לובש לבנים ומשמש עם אחיו הכהנים. מביא עשירית האיפה משלו ועבודה בידו,

ואף על פי שאין המשמר שלו. אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו העשירית האיפה - עבודתו כשרה.

ז, ב אין דנין שני דינין ביום אחד, אפלו נואף ונואפת, אלא דינין את הראשון ואחר כך דינין את השני, אין נמנין על שני דברים כאחד, ואין נשאלין על שתי שאלות כאחד, אלא נמנין על הראשון ואחר כך נמנין על השני, ונשאלים על הראשון ואחר כך נשאלין על השניה, אין דינין אלא במקום גדול, ואין נמנין אלא במקום שמועה, אחד אומר משום שמועה, וכלם אומרים לא שמענו על זה, מנין עומד אחד אוסר ואחד מתיר, אחד מטמא ואחד מטהר, וכלן אומרים לא שמענו, מנין עומד אחד אומר משום שנים ושנים אומרים משום אחד, יפה כח אחד האומר משום שנים מכח שנים האומרים משום אחד. עשרה אומרים משום אחד - כלן אחד, ובטהרות ובטמאות - האב ובכני נפשות, אב ובכני הרב ותלמידו - שניהם נמנין שנים. בקדוש החדש ובעבור שנה, בדיני ממונות ובדיני נפשות, אב ובכני הרב ותלמידו - שניהם נמנין אחד. ולא יהא יושב בצדו, ואפילו הוא שותק, אלא עומד והולך לו בקדוש החדש ובעבור שנה. בדיני ממונות - מתחילין מן הגדול מפני מה בדיני נפשות מתחילין מן הצד? שלא יהא סמוך על דברי רבו.

ז, ג בדיני נפשות פותחין לזכות ואין פותחין לחובה, חוץ מן המסית. ורבי יהושע בן קרחה אומר: אף המדיח. חבי גליות - בית דין מחזירין אותם לזכות, שנאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח", ואומר (דברים ט): "וזה דבר הוצח", רוצח רוצח לגזרה שנה, חבי מלקיות - בית דין מחזירין אותו לזכות, שנאמר (דברים כה): "והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע" וגו', ואומר (דברים כה): "והיה אם בן הכות הרשע"; רשע רשע לגזרה שנה. הסריס, ומי שלא ראה לו בנים - כשר לדון דיני ממונות ואין כשר לדון דיני נפשות.

רבי יהודה מוסיף אף אכזרי והרחמן. אין מוסיפין על הדין בתחלה, רבי יהודה אומר: מוסיפין על הדין.

ז, בתחלה היו שנים, אחד אוסר ואחד מתיר, אחד מטמא ואחד מטהר, האוסר והמטמא - עליו להביא ראיה, וכל המחמיר - עליו להביא ראיה. ויש אומרים: אף המקל. אין נזקקין לדין אלא במקום שיש מכריעין, ואין מושיבין את האדם אלא כמדותיו, נסתלק הדין - אין רשאי להשיב. כיצד אין מוסיפין על הדין בתחלה? נגמר דברו - אין רשאי להשיב. נתן לו חברו רשות - רשאי להשיב. נסתלק העקר נעשה טפלה עקר, לא ישיב את חברו יתיר משלש תשובות כדי שלא תטרף דעתו. אחד דן כנגד שנים ושנים דנין כנגד אחד, שנים דנין כנגד שלשה ושלשה דנין כנגד שנים, אבל לא שלשה כנגד שלשה, ולא מהן ולמעלה, כדי שלא נעשה בית דין מערב.

ז, בדיני ממונות אומרין נזדקק הדין. בדיני נפשות, אין אומרין נזדקק הדין. והגדול שבדינים אומר: 'נזדקק הדין', אין שואלין מעמד ואין משיבין מעמד, לא מגבוה ולא מרחוק, ולא מאחורי הזקנים. אין שואלין אלא בענין ואין משיבין אלא במדע, ולא ישאל השואל בענין יתיר משלש הלכות. אחד שואל ואחד אומר שלא לשואל - נזקקין לשואל. והשואל מעשה - צריך שיאמר: 'מעשה אני שואל'! והשואל בענין והשואל שלא בענין - משיבין את השואל בענין. והשואל שלא בענין - צריך שיאמר 'שלא בענין שאלתי'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין צריך שכל התורה ענין אחד. ענין ושאינו ענין - נזקקין לענין. מעשה ושאינו מעשה - נזקקין למעשה. הלכה ומדרש - נזקקין להלכה. מדרש ואגדה - נזקקין למדרש. מדרש וקל וחומר - נזקקין לקל וחומר. קל וחומר וגזירה שוה - נזקקין לקל וחומר. חכם ותלמיד - נזקקין לחכם. תלמיד ועם הארץ - נזקקין לתלמיד. היו שניהם חכמים, ושניהם

תלמידים, ושניהם עמי הארץ, שתי הלכות, ושתי שאלות, ושתי תשובות, ושני מעשים - הרשות ביד התרגמן מעתה.

כשהנשיא נכנס, כל העם עומדים, והן ישבו, עד שאמר להם: שבו! כשאב בית דין נכנס, עושים לו שתי שורות מכאן ומכאן, עד שנכנס וישב במקומו. חכם שנכנס, אחד עומד ואחד יושב, עד שנכנס וישב במקומו.

בני חכמים ותלמידי חכמים, בזמן שהרבים צריכים להם - מקפצין אפלו על ראשי העם, ואף על פי שאמרו אין שבת לתלמיד שיכנס באחרונה. יצא לצרך - נכנס וישב במקומו. בני חכמים ותלמידי חכמים, בזמן שיש בהם דעת לשמע - הופכין את פניהם כלפי אביהם. אין בהם דעת לשמע - הופכין את פניהם כלפי העם. רבי אלעזר בן רבי צדוק אומר: בבית המשתה עושים אותן סניפין. חכם שנכנס - אין שואלין אותו עד שתתישב דעתו. נכנס ומצאם כשהם עוסקים בהלכה - לא יהא קופץ לתוך דבריהם, עד שידע באיזה ענין הן עוסקים. ואם עשה כן, על זה נאמר: 'שבעה דברים בגלם'. שבע מדות דרש הלל לפני זקני בתרה: קל וחומר, וגזירה שוה, ובנין אב, וכתוב אחד, ובנין אב ושני פתובים, וכלל ופרט וכלל, וכיוצא בו ממקום אחר - דבר הלמד מענינו; אלו שבע מדות שדרש הלל הזקן לפני זקני בתרה.

מסכת סנהדרין פרק שמיני

ח, כל סנהדרין שיש בה שנים יודעים לדבר וכלם ראויין לשמוע - ראויים לעשות סנהדרין. שלשה - בינונית. ארבעה - חכמה. סנהדרין היתה פחצי גרן עגולה, כדי שיהו רואין זה את זה. הנשיא יושב באמצע וזקנים יושבים מימנו ושמאלו. אומר רבי אלעזר בן רבי צדוק: כשהיה רבן גמליאל יושב בבית דין ביבנה, אבא יושב בימנו וזקנים משמאלו, מפני מה אחד יושב מימנו של זקן? מפני כבודו של זקן! שלש שורות של תלמידי חכמים יושבים לפניהם,

שְׁלֵא יֵהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד קוֹפֵץ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵרוֹ, וּבָא עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, שְׁנֹאֲמַר (אִיּוֹב לח): "וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם" וְגו'. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: שָׁנָה מְקוֹם מֵרָאָה פְּנִים דַּעַת וְקוֹל, מֵרָאָה פְּנִים וְדַעַת - מִפְּנֵי הַחֲמֻסָּנִין וְהַגְּזֻלָּנִין. קוֹל - מִפְּנֵי הָעֵרְוָה.

ח,ד אָדָם נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְלָמָּה נִבְרָא בְּאַחֲרוֹנָה? שָׁאֵם תּוֹנַח דַּעְתּוֹ עָלָיו, אֹמֵר לוֹ: "יִתּוּשׁ קְדָמָךְ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית!" דְּבַר אַחֵר: כְּדֵי שִׁיכַנְס לַמְצוּהָ מִיָּד. דְּבַר אַחֵר: כְּדֵי שִׁיכַנְס לְסַעוּדָה מִיָּד. מְשֻׁלוֹ מְשֻׁל, לָמָּה הַדְּבַר דּוּמָה? לְמַלְךָ בְּשׂוֹר וְדָם שְׂכָנָה פְּלִטְרִין, וְחֻצְבָה, וְהַתְקִין סַעוּדָה, וְאַחֵר כֶּף זְמַן הָאוֹרְחִים. וְכֵן הוּא אֹמֵר (מְשֻׁלֵי ט): "חֲכַמְתָּ נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה חֻצְבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה." "חֲכַמְתָּ נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה" - זֶהוּ מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכָנָה כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּחֻצְבָה. "חֻצְבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה" - אֵלּוּ שְׁבָעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. "טְבַחְחָה טְבַחְחָה מִסְכָּה יִנְה" - אֵלּוּ יָמֵים וּנְהוּרוֹת וּמְדַבְּרוֹת וּשְׂאָר כָּל צְרִכֵי עוֹלָם, וְאַחֵר כֶּף "שְׁלַחְהָ נְעוּרוֹתֶיהָ תִּקְרָא" - זֶה אָדָם וְחוּהָ.

מִסְכַּת סְנֵהֲרִין פְּרָק תְּשִׁיעִי

ט,א רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: מִסִּיעִין אֵת הָעֵד מִמְּקוֹמוֹ בְּשִׁבְלֵי שְׁתַּטְרַף דַּעְתּוֹ עָלָיו. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: לֹא הָיוּ צְרִיכִין לוֹמַר בְּאִיזָה שְׁבוּעָה? בְּאִיזוֹ שָׁנָה? בְּאִיזָה חֹדֶשׁ? בְּכַמָּה בְּחֹדֶשׁ? אֵלּוּ בְּאִיזָה יוֹם? בְּאִיזָה חֹדֶשׁ? בְּאִיזוֹ שָׁעָה? בְּאִיזָה מְקוֹם? מִפִּירִין אַתֶּם אוֹתוֹ? הַתְּרַתֶּם בוֹ? בְּמָה הִרְגוֹ? בְּסִיף הִרְגוֹ? בְּמַקֵּל הִרְגוֹ? עַל שׁוֹקְיוֹ הִכְהוֹ? אוֹ עַל צַפּוֹר נִפְשׁוֹ הִכְהוֹ? לְהִיכֵן הָיוּ פְּנֵיו הַפּוֹכוֹת בְּשָׁעָה שְׁהִרְגוֹ? אֶחָד אֹמֵר 'בְּשָׁנִים בְּחֹדֶשׁ', וְאַחֵד אֹמֵר 'בְּשִׁלְשָׁה בְּחֹדֶשׁ' - עֲדוּתָן קִימְתָּ, שְׂאִין הַכֵּל בְּקִיאִין בְּעֵבּוֹר. אֶחָד אֹמֵר 'בְּשִׁתֵּי שָׁעוֹת', וְאַחֵד אֹמֵר 'בְּשִׁלְשׁ שָׁעוֹת' - עֲדוּתָן קִימְתָּ, שְׂאִין הַכֵּל בְּקִיאִין בְּשָׁעוֹת, אֶחָד אֹמֵר 'בְּשִׁלְשׁ שָׁעוֹת', וְאַחֵד אֹמֵר 'בְּחֻמֶשׁ' - עֲדוּתָן בְּטֵלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר - קִימְתָּ. אֶחָד אֹמֵר 'בְּחֻמֶשׁ', וְאַחֵד אֹמֵר 'בְּשָׁבַע' -

גְּדוּלִים בְּרֵאשׁוֹנָה וְשְׁנָיִים בְּשֵׁנִיָּה, וְשְׁלִישִׁים בְּשְׁלִישִׁית, מִכָּאֵן וְאֵילָךְ לֹא הָיָה שֵׁם סֹדֵר אֶלָּא כָּל הַקְּדָם אֵת חֲבֵרוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אֲמוֹת - זָכָה. שׁוֹטְרֵי הַדְּיָנִים וְהַנְּדוּן, וְהַעֲדִים, זוֹמְמֵיהֶם וְזוֹמְמֵי זוֹמְמֵיהֶם - עוֹמְדִין מִשׁוּרָה הַחִיצוֹנָה וְלָעָם, וְלֹא הָיוּ צְרִיכִים לִידַע אִיזְהוּ נְדוּן, מִפְּנֵי שְׁמַעְמִידִים אוֹתוֹ שְׁנֵי לָעַד הָרֵאשׁוֹן.

ח,ב כִּיצַד אֹמֵר? שְׁמָא תֹאמַר 'רְאִינוּהוּ שְׂרָץ אַחֵר חֲבֵרוֹ וְסִיף בִּידוֹ, נִכְנַס מִפְּנֵיו לְחִנּוּת, נִכְנַס אַחֲרָיו לְחִנּוּת, וְנִכְנַסְנוּ אַחֲרָיו וּמִצְאָנָהוּ הִרוּג וְסִיף בִּיד הַרוּצָח, וּמִטְנֵף דָּם!' שְׁמָא תֹאמְרוּ: אִם לֹאוּ? מִי הִרְגוֹ? אִמֵּר שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח: אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא רְאִיתִי אֶחָד שְׂרָץ אַחֵר חֲבֵרוֹ וְסִיף בִּידוֹ, נִכְנַס מִפְּנֵיו לְחֻצְבָה, וְנִכְנַס אַחֲרָיו, וְנִכְנַסְתִּי אַחֲרָיו וּמִצְאָתִיהוּ הִרוּג וְהַסִּיף בִּיד הַרוּצָח, וְהַטְּרִף דָּם. נִמְתִּי לוֹ: רְשָׁע! מִי הִרְגוֹ לָזֶה? אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא אוֹ אֲנִי אוֹ אַתָּה הִרְגָנוּהוּ, אֲכַל מָה אַעֲשֶׂה לָךְ? דָּאִין דִּינָךְ מִסּוּר בְּיָדִי, שְׁהָרִי אֲמַרְהָ תוֹרָה (דְּבָרִים יט): "עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוֹמַת הַמֵּת", אֶלָּא יוֹדַע מִחֻשְׁבוֹת הוּא יִפְרַע מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ, לֹא זֶז מִשֶּׁם עַד שֶׁנִּשְׁכּוּ נַחֵשׁ וְמַת.

ח,ג אָדָם נִבְרָא יְחִידִי בְּעוֹלָם, וְלָמָּה נִבְרָא יְחִידִי בְּעוֹלָם? שְׁלֵא יְהוּ צְדִיקִים אוֹמְרִים: "אָנוּ בְּנֵי שֵׁל צְדִיק" וְשֵׁלֵא יְהוּ רְשָׁעִים אוֹמְרִים: "אָנוּ בְּנֵי שֵׁל רְשָׁע" וְדְבַר אַחֵר: לָמָּה נִבְרָא יְחִידִי: שְׁלֵא יְהוּ מִשְׁפָּחוֹת מִתְגַּזְּרוֹת זֶז בְּזוֹ, וּמָה עֲכָשׁוּ שֶׁנִּבְרָא יְחִידִי מִתְגַּזְּרוֹת זֶז בְּזוֹ, אֵילּוּ נִבְרָא שְׁנַיִם עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה! דְּבַר אַחֵר: לָמָּה נִבְרָא יְחִידִי? מִפְּנֵי הַגְּזֻלָּנִין וְהַחֲמֻסָּנִין, וּמָה עֲכָשׁוּ שֶׁנִּבְרָא יְחִידִי - גְּזֻלָּנִין וְחֲמֻסָּנִין, אֵילּוּ נִבְרָא שְׁנַיִם עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה! דְּבַר אַחֵר: לָמָּה נִבְרָא יְחִידִי? לְהַגִּיד גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁבַחְתֶּם אֶחָד בְּרָא אֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּמִחוּתֶם אֶחָד יִצְאוּ חוֹתְמוֹת הַרְבֵּה, שְׁנֹאֲמַר (אִיּוֹב לח): "תִּתְּהַפֵּךְ כַּחֲמֵר חוֹתֶם" וְגו'. מִפְּנֵי מָה אֵין פְּרָצוּפוֹתֶיהֶן דּוּמוֹת זֶז לְזֶז? מִפְּנֵי הַרְמָאִים,

עדותן בטלה, שהכל יודעין שבחמש חמה במזרח, ובשבע חמה במערב.

טב, נמצא עדותן של עדים מכוונת, הגדול שבדיינים פותח בזכות, וחברו מסייעו. מצאו לו זכות - פטרוהו. אם לא - מעבירין אותו, ולמחר מזדגגין וזוגות, וממעטים במאכל, ולא היו שותפין יין, ונושאים ונותנים בפרשת הענין כל הלילה. ואם היה רוצח, נושאים ונותנים בפרשת רוצח, ואם היה מגלה עריות, נושאים ונותנים בפרשת מגלה עריות, ולמחר משפטימין וכאין לבית דין, החזנין קורין כל אחד ואחד בשמו - פלוני ופלוגי. מזפה הייתי ועכשו מזפה אני - מקבלין אותו. מחיב הייתי ועכשו מחיב אני - מקבלין אותו. מזפה הייתי ועכשו מחיב אני ועכשו מחיב אני - אומרים לו: 'למד דברידך ככתחלה'. טעה אחד בדבריו מן המזכין - סופרי הדיינים מזכירין אותו. מן המחביבין - אין סופרי הדיינים מזכירין אותו, אלא אומרים לו: 'למד דברידך ככתחלה. אם מצאו לו זכות - פטרוהו. אם לא - עומדין למנין, שלשים וששה מזכים ושלשים וחמשה מחביבין - זכאי. שלשים וששה מחביבין ושלשים וחמשה מזכים - דנין אלו כנגד אלו, עד שיאמר אחד מן המחביבין - רואה אני את דברי המזכין. אמר אחד מן התלמידים: יש לי ללמד עליו זכות - מקבלין אותו בסבר פנים יפות, ומעלין ומושיבין אותו עמהן, אם יש ממש בדבריו - פטרוהו, ולא היה יורד משם עולמית, ואם לא - לא ירד משם כל היום, שלא תהא עלייתו ירידה. הוא שאמר יש לי ללמד על עצמי זכות - שומעין לו. חובה - משתקין אותו בנזיפה. העד, אין מלמד עליו לא זכות ולא חובה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מלמד זכות ואין מלמד חובה. שנים עשר מזכין ואחד עשר מחביבין - זכאי. שנים עשר מחביבין ואחד עשר מזכין - יוסיפו הדיינים, עד שיכריע אחד לזכות ושנים לחובה. ורבי יוסי אומר: יחזרו וימנו בתחלה, פעם ראשונה שניה ושלישית, בין שיש ממש

בדבריו בין שאין ממש בדבריו, מפאן ואילף, אם יש ממש בדבריו - שומעין לו, ואם לאו - אין שומעין לו.

טג, הרוגי בית דין יש להם חלק לעולם הבא, מפני שמתודין על עונותיהן, רחוק מבית הסקילה עשר אמות, ואמרין לו: התודה! ומעשה באחד שיצא לסקל, אמרו לו: התודה! אמר: תהא מיתתי כפרה על כל עונותי, ואם עשיתי כך - אל ימחל לי ויהיה בית דין של ישראל נקי, וכשבא דבר אצל חכמים - זלגו דמעות. אמרו להם: להחזירו אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא הרי דמיו תלוין בעדיו, וכן הוא אומר (דברי הימים-א ב, ו): 'ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל ודרדע בלם חמשה'; וכי אין יודעים שכלם חמשה? אלא מלמד שאף עכן הוא עמהם לעולם הבא. רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין את בגדיו, האיש מכסים אותו מלפניו, והאשה פרק מלפניה ופרק מאחריה, מפני שהאשה כלה ערוה; דברי רבי יהודה שאמר משם רבי אליעזר. וחכמים אומרים: האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערמה. בית הסקילה היה גבוה שתי קומות, והוא קומה אחת - הרי שלש קומות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אכן היתה שם, ויש בה משאוי שנים, נוטל ונותנה על לבו, כדי לקיים בו מצות סקילה. וכשתולין - אחד קושר ואחד מתיר, כדי לקיים בו מצות תליה. היה רבי מאיר אומר: מה תלמוד לומר (דברים כא, כג): 'פי קללת אלהים תלוי', משלו משל, למה הדבר דומה? לשני אחים דומים זה לזה, אחד שר על כל העולם, ואחד יצא לסטים. לאחר זמן, נתפס זה שיצא לסטים, היו צולבין אותו על הצלוב, והיה כל עובר ושב אומר: דומה שהשר צלוב, לכך נאמר: 'פי קללת אלהים תלוי', סיף שנהרג בו, סודר שנהגק בו, אכן שנסקל בה, ועץ שנתלה עליו - כלן טעונין קבורה, ולא היו קוברין אותו עמו. נתאכל הבשר, שלוחי בית דין מלקטין את העצמות, וקוברים אותו בארזין, אפלו מלך שבמלכים לא היו

קוֹבְרִין אוֹתוֹ בְּקִבְרֵי אֲבוֹתָיו, אֲלֵא בְּקִבְרֵי
 בֵּית דִּין, שְׁנֵי קְבֻרוֹת הָיוּ מִתְקַנְיָן לְבֵית דִּין,
 אֶחָד לְנִסְקָלִין וְלְנִשְׁרָפִין, וְאֶחָד לְנַחְנָקִים
 וְלְנִהְרָגִים. וְכֵן דָּוָד אוֹמֵר (תְּהִלִּים כו, ט):
 "אֵל תִּאֶסֶף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי" וְגו', אֲרַבֵּעַ
 מִיתוֹת נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין - סְקִילָה, שְׂרָפָה,
 הֶרֶג וְחִנּוּק. הִרְשׁוּת - לֹא נָתַן לָהּ אֲלֵא סִיף
 בְּלִבָּד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: תִּינוּק
 הָיִיתִי, וְהָיִיתִי רוֹכֵב עַל כְּתָפוֹ שֶׁל אָבִא,
 וְרֵאִיתִי בַת כֹּהֵן שֹׁנְתָהּ בִּירוּשָׁלַיִם, וְהִקִּיפּוּהָ
 חֲבִילֵי זְמוּרוֹת וְשִׂרְפוּהָ. אָמְרוּ לוֹ: תִּינוּק
 הָיָה, וְאֵינְךָ עֹדוֹת לְתִינוּק. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
 הָרִי אוֹמֵר (וַיִּקְרָא יט, יח): "וְאֶהְבֶּתְךָ לְרַעֲךָ
 כְּמוֹךָ" - בָּרַר לוֹ מִיִּתְּהָ יָפֵה שְׁבַמִּיתוֹת! כִּיצַד
 עוֹשִׂין לוֹ? מִנִּיחַ רֵאשׁוֹ עַל הַסֶּדֶן וְקוֹצֵץ
 בְּקוֹפִיץ. אָמְרוּ לוֹ: אֵינְךָ מִיִּתְּהָ מְגוֹלֶת מְזוּ.
 אָמַר לָהֶם: וְדַאי אֵינְךָ מִיִּתְּהָ מְגוֹלֶת מְזוּ, אֲלֵא
 מְשׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יח, ג): "וּבְחֻקוֹתֵיהֶם
 לֹא תִלְכוּ".

בשורה טובה!

די שטארק אייפגעכאפטע ווענטליכע קונטרס

עצתו אמונה

איז שוין יעצט
דא צו
באקומען
אפגעשיקט

יעדע
וואך
צו אייער
טיר
אויף די
פאסט

פאר די ביליגע
פרייה פון בלוז

\$2.99

מער וואך

הערליכע
בריוו, שאלות
ותשובות אין
אלע אקטועלע
נושאים אין טאג
טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכן
ראש ישיבה
הרה"ג ר'
זיאל ראטה
שליט"א

צו סובסקרייבן קענט איר רופן אדער שיקן א טעקסט

718.387.2691

קרן
הדפסה
היכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו: subscription@kerenhadfusa.org

פילע אידן זענען שוין אויפגעראכטן
געווארן פון די געשמאקע בריוו,
מול מיט עצות און חיזוק פאר יעדן
מראבלעם, זייט אויך פון די גליקליכע!

<p>22</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>6:52 _____ נץ החמה</p> <p>9:16 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:05 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:45 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ערובין קה • ירושלמי: חגיגה יא • תוספתא: סנהדרין ג</p> <p>נ"ך: נחמיה יג - דברי הימים א א • רמב"ם: שבת כח</p>
<p>23</p> <p>שני Monday</p>	<p>ז</p> <p>7</p>	<p>6:53 _____ נץ החמה</p> <p>9:17 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:05 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:45 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: פסחים ב • ירושלמי: חגיגה יב • תוספתא: סנהדרין ד</p> <p>נ"ך: דברי הימים א ב-ג • רמב"ם: שבת כט</p>
<p>24</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ח</p> <p>8</p>	<p>6:54 _____ נץ החמה</p> <p>9:18 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:06 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:44 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: פסחים ג • ירושלמי: חגיגה יג • תוספתא: סנהדרין ה</p> <p>נ"ך: דברי הימים א ד-ה • רמב"ם: שבת ל</p>
<p>25</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>6:55 _____ נץ החמה</p> <p>9:18 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:06 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:44 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: פסחים ד • ירושלמי: חגיגה יד • תוספתא: סנהדרין ו</p> <p>נ"ך: דברי הימים א ו-ז • רמב"ם: ערובין א</p>
<p>26</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>6:56 _____ נץ החמה</p> <p>9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:07 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: פסחים ה • ירושלמי: חגיגה טו • תוספתא: סנהדרין ז</p> <p>נ"ך: דברי הימים א ח-ט • רמב"ם: ערובין ב</p>
<p>27</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 4:13 הדלקת הנרות</p>	<p>יא</p> <p>11</p>	<p>6:58 _____ נץ החמה</p> <p>9:20 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:08 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: פסחים ו • ירושלמי: חגיגה טז • תוספתא: סנהדרין ח</p> <p>נ"ך: דברי הימים א י-יא • רמב"ם: ערובין ג</p>
<p>28</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 5:43 זמן מוצש"ק</p>	<p>יב</p> <p>12</p>	<p>6:59 _____ נץ החמה</p> <p>9:21 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:08 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>5:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: פסחים ז • ירושלמי: חגיגה יז • תוספתא: סנהדרין ט</p> <p>נ"ך: דברי הימים א יב-יג • רמב"ם: ערובין ד</p>

ויצא

דוֹרְךָ שׁוֹחֲטִים רְשָׁעִים וְזֵאֵם גְּעֵזָן צוֹ עֶסֶן טְרִיפוֹת פֶּאֶר אֵידוֹ, דוֹרְךָ דַּעַם וְזַעַרְט פֶּאֶרְמָעֶרֶט גְּזִילוֹת אוֹיֵף דַּעַר וְזַעַלְט.

(ספר המדות אות שוהט סימן ג)